

International Federation of Accountants®
529 Fifth Avenue, 6th Floor
New York, New York 10017 USA

Šo izdevumu ir publicējusi Starptautiskā Grāmatvežu federācija (*International Federation of Accountants (IFAC®)*). Tās misija ir strādāt sabiedrības interesēs veicinot augstas kvalitātes standartu un norādījumu izstrādi, sekmējot augstas kvalitātes standartu un norādījumu ieviešanu un īstenošanu, veicinot spēcīgu profesionālo grāmatvežu organizāciju un grāmatvedības firmu attīstību, kā arī augstas kvalitātes standartu ievērošanu profesionālu grāmatvežu praksē un profesionālas grāmatvedības pakalpojumu vērtību visā pasaulē, un pārstāvēt sabiedrības intereses. Šo publikāciju var lejupielādēt personiskai lietošana vai iegādāties Starptautiskā Grāmatvedības ētikas standartu padomes (*International Ethics Standards Board for Accountants® (IESBA®)*) tīmekļa vietnē www.ethicsboard.org.

Profesionālu Grāmatvežu ētikas kodeksa (*Code of Ethics for Professional Accountants™*), publicēto projektu, konsultatīvo dokumentu un citu IESBA® publikāciju izdošanas tiesības un autoritātes pieder tikai IFAC®. Apstiprinātais publikācijas teksts ir angļu valodā publicētais teksts.

IESBA un IFAC nav atbildīgas par zudumiem, kas radušies jebkurai pusei rīkojoties vai atturoties no rīcības saistībā ar šajā publikācijā iekļautajiem materiāliem, neatkarīgi no tā, vai šādi zudumi ir radušies nevērīgas rīcības rezultātā vai savādāk.

IESBA logotips, nosaukums "*International Ethics Standards Board for Accountants®*", "*IESBA*", "*The Code of Ethics for Professional Accountants*", IFAC logotips, nosaukums "*International Federation of Accountants®*" un "*IFAC*" ir IFAC preču zīmes vai reģistrētas preču zīmes.

Autoritātes © 2014. gada jūlijs, pieder Starptautiskajai Grāmatvežu federācijai (IFAC). Visas tiesības paturētas. Lai šo dokumentu pavairotu, uzglabātu, pārsūtītu vai izmantotu līdzīgā veidā, ir nepieciešama rakstiska IFAC atļauja, izņemot likumā noteiktos gadījumus. Kontaktinformācija: permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-174-5

Izdevējs:

PROFESIONĀLU GRĀMATVEŽU ĒTIKAS KODEKSA ROKASGRĀMATA

2014. GADA IZDEVUMS

Rokasgrāmatas struktūra

Šīs rokasgrāmatas saturs ir izkārtots šādās sadaļās:

Pamatinformācija par Starptautisko Grāmatvežu ētikas standartu padomi (<i>International Ethics Standards Board for Accountants</i> [®])	1.
Starptautiskās Grāmatvežu federācijas loma	2.
Šīs rokasgrāmatas joma	3.
Izmaiņas saturā salīdzinājumā ar 2013. gada izdevumu	4.
Satura rādītājs	5.
Priekšvārds	7.
A DAĻA — Kodeksa vispārēja piemērošana	8.
B DAĻA — profesionāli grāmatveži publiskā praksē	22.
C DAĻA — profesionāli grāmatveži algotā darbā	145.
Definīcijas	161.
Spēkā stāšanās datums	170.

Autortiesības un tulkošana

IFAC publicē *IESBA* rokasgrāmatas, standartus un citas publikācijas, kā arī ir attiecīgo autortiesību īpašnieks.

IFAC atzīst, ka ir svarīgi, lai šie standarti būtu pieejami valstīs, kurās angļu valoda nav oficiālā valoda, finanšu pārskatu sagatavotājiem un lietotājiem, revidentiem, regulatoriem, juristiem, akadēmiskajiem spēkiem, studentiem un citām ieinteresētajām personām to dzimtajās valodās, un tāpēc *IFAC* atbalsta un veicina tās publikāciju pavairošanu vai tulkošanu un pavairošanu.

IFAC politika attiecībā uz publikāciju, uz kurām attiecas *IFAC* autortiesības, tulkošanu un pavairošanu, ir noteikta *Starptautiskās Grāmatvežu federācijas publicēto standartu tulkošanas un pavairošanas politikā* un *Starptautiskās Grāmatvežu federācijas publicēto standartu pavairošanas vai tulkošanas un pavairošanas politikā*. Interesenti, kas vēlas pavairot vai tulkot un pavairot šo rokasgrāmatu, tiek aicināti sazināties ar permissions@ifac.org un noskaidrot attiecīgos noteikumus un nosacījumus.

**PAMATINFORMĀCIJA PAR STARPTAUTISKO
GRĀMATVEŽU ĒTIKAS STANDARTU PADOMI
(INTERNATIONAL ETHICS STANDARDS BOARD FOR
ACCOUNTANTS®)**

Starptautiskā Grāmatvežu ētikas standartu padome (*International Ethics Standards Board for Accountants® (IESBA®)*) ir neatkarīga standartu izstrādes organizācija, kas izstrādā starptautiski atzīto Profesionālo Grāmatvežu ētikas kodeksu (*Code of Ethics for Professional Accountants™*) (turpmāk tekstā: Kodekss).

Saskaņā ar *IESBA* statūtiem tās mērķis ir kalpot sabiedrības interesēm, nosakot augstas kvalitātes profesionālu grāmatvežu ētikas standartus. *IESBA* ilgtermiņa mērķis ir nodrošināt Kodeksā ietverto profesionālu grāmatvežu ētikas standartu, tostarp revidentu neatkarības jomā, atbilstību regulatoru izstrādāto un nacionālo standartu prasībām. Atbilstība vienotai standartu kopai var uzlabot profesionālu grāmatvežu sniegto pakalpojumu kvalitāti un konsekveci visā pasaulē, kā arī var uzlabot globālo kapitāla tirgu efektivitāti.

IESBA sastāvā darbojas 18 valdes locekļi no visas pasaules, no tiem 9 ir praktizējoši grāmatveži un ne mazāk kā 3 ir sabiedrības pārstāvji (personas, kas pārstāv plašākas sabiedrības intereses). Valdes locekļus norīko *IFAC* valde saskaņā ar *IFAC* nominācijas komitejas ieteikumiem un ar Publisko interešu pārraudzības padomes (*Public Interest Oversight Board—PIOB*), kas pārrauga *IESBA* darbību, apstiprinājumu.

IESBA standartu izstrādes procesā piedalās *PIOB* un *IESBA* konsultatīvā padomnieku grupa (*Consultative Advisory Group—CAG*), kas nodrošina, ka *IESBA* standartu un vadlīniju izstrādes procesā tiek ņemtas vērā sabiedrības intereses.

Standartu izstrādes gaitā *IESBA* nodrošina tās darbību caurskatāmību un atbilstību *PIOB* apstiprinātajai darba kārtībai. Valdes sapulces, tostarp sapulces, kas notiek telekonferenču veidā, ir sabiedrībai atklātas, un dienaskārtības protokoli ir pieejami valdes tīmekļa vietnē.

Papildinformāciju skatiet tīmekļa vietnē www.ethicsboard.org.

STARPTAUTISKAS GRĀMATVEŽU FEDERĀCIJAS LOMA

Starptautiskā Grāmatvežu federācija (*International Federation of Accountants* — *IFAC*) darbojas sabiedrības interesēs, veicinot spēcīgu un ilgtspējīgu organizāciju, tirgu un ekonomikas attīstību. Tā veicina finanšu ziņošanas caurskatāmību, atbildību un salīdzināmību, palīdz nodrošināt grāmatvedības profesijas attīstību un izplata informāciju par grāmatvedības profesijas svarīgumu un vērtību globālajā finanšu infrastruktūrā. *IFAC* ir dibināta 1977. gadā, un tās sastāvā ietilpst 179 dalīborganizācijas un asociētās organizācijas no 130 valstīm, kas pārstāv aptuveno 2,5 miljonu grāmatvežu intereses publiskā praksē, izglītības, valsts, nozaru iestādēs un komerciestādēs.

Savu publisko interešu uzdevuma kontekstā *IFAC* veicina augstas kvalitātes starptautisko grāmatvežu ētikas standartu izstrādi, ieviešanu un īstenošanu, galvenokārt nodrošinot atbalstu *IESBA*. *IFAC* šai neatkarīgajai standartu izstrādes organizācijai nodrošina personāla resursus, līdzekļu pārvaldību, saziņas atbalsta un finansējumu, kā arī veicina valdes locekļu nominēšanas un atlases procesu.

IESBA nosaka savu tās darba kārtību un apstiprina savas publikācijas saskaņā ar savu iekšējo kārtību, neiesaistot *IFAC*. *IFAC* nekādā veidā neietekmē *IESBA* darba kārtību vai publikācijas. *IFAC* publicē rokasgrāmatas, standartus un citas publikācijas, kā arī ir attiecīgo autortiesību īpašnieks.

IESBA neatkarība ir aizsargāta vairākos veidos:

- formāla, neatkarīga publisko interešu pārraudzība standartu izstrādes procesā, ko īsteno Publisko interešu pārraudzības padome (papildinformāciju skat. tīmekļa vietnē www.ipiob.org), kas ietver stingru darba kārtību, konsultējoties ar sabiedrības pārstāvjiem;
- publisks aicinājums pieteikties nominēšanai un formāla, neatkarīga nominēšanas/atlases procesa pārraudzība, ko īsteno Publisko interešu pārraudzības padome;
- pilnīga caurskatāmība, gan attiecībā uz standartu izstrādes darba kārtību, gan publiskas piekļuves nodrošināšanu darba kārtības materiāliem, sapulcēm, un publicēti secinājumu pamatojumi attiecībā uz katru galīgo standartu;
- Konsultatīvās padomdevēju grupas un novērotāju iesaistīšana standartu izstrādes procesā; un
- *IESBA* dalīborganizāciju, kā arī nominējošo/darba devēju organizāciju pienākums rīkoties saskaņā ar padomes neatkarības, godprātības un sabiedrības interešu mērķiem.

Papildinformāciju skatiet *IFAC* tīmekļa vietnē www.ifac.org.

ŠĪS ROKASGRĀMATAS DARBĪBAS JOMA

2014. GADA IZDEVUMS

Šajā rokasgrāmatā ir apkopota uzziņu informācija par *IFAC* lomu, kā arī *IESBA* izstrādātā *Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksa* (Kodekss) oficiālais teksts.

IZMAIŅAS SATURĀ SALĪDZINĀJUMĀ AR 2013. GADA IZDEVUMU

Profesionālu grāmatvežu ētikas kodekss

Šī rokasgrāmata aizstāj *Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksa rokasgrāmatas* 2013. gada izdevumu.

Izmaiņas

Rokasgrāmatas 2014. gada izdevumā ir iekļautas tālāk norādītās izmaiņas Kodeksā.

Jēdziena “Vadība un personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde” definīcija

IESBA ir pārskatījis jēdziena “personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde” definīciju, tuvinot to Starptautiskās Revīzijas un apliecinājumu standartu padomes (*IAASB*) izstrādātajā 260. Starptautiskajā Revīzijas standartā *Sazināšanās ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde* izmantotajai definīcijai.

IESBA arī pievienoja jaunu punktu — 100.25 punktu, un veica izmaiņas 290.28 punktā, precizējot, ka personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, apakšgrupa, piemēram, revīzijas komiteja, drīkst palīdzēt pārvaldes struktūrai pildīt tās pienākumus. Šādos gadījumos, ja profesionāls grāmatvedis sazinās ar šādu apakšgrupu, saskaņā ar Kodeksu profesionāla grāmatveža vai firmas pienākums ir noteikt, vai ir jāsazinās arī ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, lai sniegtu šīm personām pienācīgu informāciju.

Jēdziena “persona, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde” pārskatītā definīcija un saistītās Kodeksa izmaiņas stājās spēkā 2014. gada 1. jūlijā. Izmaiņas tika publicētas *IESBA* tīmekļa vietnē 2013. gada septembrī.

Atbilstošās izmaiņas kodeksa A daļā saskaņā ar jauno jēdzienu “profesionālā darbība”.

Atbilstošās izmaiņas ir veiktas 100.5(c), 100.9, 100.12(b), 120.2, 130.1(b) un 130.6 punktā, pamatojoties uz jaundefinēto jēdzienu “profesionālā darbība”, kas definēts saskaņā ar izmaiņām Kodeksā interešu konflikta aspektos; *IESBA* šīs izmaiņas publicēja 2013. gada martā.

Kodeksa izmaiņas, kas ir publiskas pēc 2014. gada 30. jūnija, un publicējamie projekti

Informācija par jaunākajām izstrādēm un galīgajiem paziņojumiem, kas publicēti pēc 2014. gada 30. jūnija, vai nepabeigtajiem publicējamajiem projektiem ir pieejama *IESBA* tīmekļa vietnē www.ethicsboard.org.

**PROFESIONĀLU GRĀMATVEŽU ĒTIKAS KODEKSA
ROKASGRĀMATA
SATURA RADĪTĀJS**

	Lappuse
PRIEKŠVĀRDS	7.
A DAĻA — KODEKSA VISPĀRĒJA PIEMĒROŠANA	8.
100 Ievads un pamatprincipi.....	9.
110 Godprātība.....	16.
120 Objektivitāte.....	17.
130 Profesionāla kompetence un pienācīga rūpība.....	18.
140 Konfidencialitāte.....	19.
150 Profesionāla rīcība	21.
B DAĻA — PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI PUBLISKĀ PRAKSĒ	22.
200 Ievads	23.
210 Profesionāls norīkojums.....	29.
220 Interesu konflikti	33.
230 Blakus atzinumi	39.
240 Samaksa un citi atlīdzības veidi	40.
250 Profesionālo pakalpojumu mārketingš	43.
260 Dāvanas un īpaši labvēlīga attieksme.....	44.
270 Klientu naudas līdzekļi.....	45.
280 Objektivitāte — visi pakalpojumi	46.
290 Neatkarība — revīzijas un pārbaudes uzdevumi	47.
291 Neatkarība — citi apliecinājuma uzdevumi	109.
Interpretācija 2005-01.....	139.
C DAĻA — PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI ALGOTA DARBĀ	145.
300 Ievads	146.
310 Interesu konflikti	150.
320 Informācijas sagatavošana un sniegšana	153.

330	Pietiekama profesionālā kompetence.....	155.
340	Finansiāla līdzdalība.....	156.
350	Stimuli.....	159.
	DEFINĪCIJAS	161.
	SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS	170.

PRIEKŠVĀRDS

IESBA izstrādā un publicē pēc saviem ieskatiem *Profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksu* (Kodekss), kas ir paredzēts profesionāliem grāmatvežiem visā pasaulē.

Neviena *IFAC* dalīborganizācija vai firma nedrīkst noteikt mazāk strikta prasības kā Kodeksā noteiktās prasības. Ja tomēr uz dalīborganizācijām vai firmām attiecas ar likumu vai normatīvu noteikts aizliegums ievērot atsevišķus Kodeksa nosacījumus, tām jāievēro visas pārējās Kodeksa prasības.

Dažās juridiskajās sistēmās prasības un vadlīnijas var atšķirties no šajā Kodeksā noteiktajām. Jurisdikcijās, kurās ir spēkā šādas prasības, profesionāliem grāmatvežiem ir jāgūst izpratne par šādām atšķirībām un jāievēro tās prasības un vadlīnijas, kuras ir striktākas, ja vien likumi vai normatīvi nenosaka savādāk.

A DAĻA — KODEKSA VISPĀRĒJĀ PIEMĒROŠANA

	Lappuse
100. sadaļa Ievads un pamatprincipi	9.
110. sadaļa Godprātība	16.
120. sadaļa Objektivitāte	17.
130. sadaļa Profesionālā kompetence un pienācīga rūpība.....	18.
140. sadaļa Konfidencialitāte	19.
150. sadaļa Profesionāla rīcība.....	21.

100. SADAĻA**Ievads un pamatprincipi**

- 100.1 Grāmatvedības profesijai raksturīga iezīme ir atbildība par rīcību sabiedrības interesēs. Tas nozīmē, ka profesionāla grāmatveža pienākums ir ne tikai apmierināt atsevišķa klienta vai darba devēja prasības. Darbojoties sabiedrības interesēs, profesionālam grāmatvedim ir jāievēro šajā Kodeksā noteiktās prasības. Ja profesionālam grāmatvedim ar likumu vai normatīvu ir noteikts aizliegums ievērot atsevišķas šī Kodeksa prasības, profesionāls grāmatvedis ievēro visas pārējās šajā Kodeksā noteiktās prasības.
- 100.2 Kodeksam ir trīs daļas. A daļā ir noteikti profesionālu grāmatvežu ētikas pamatprincipi un norādītas konceptuālas pamatnostādnes šo principu ievērošanai, lai profesionāls grāmatvedis varētu:
- identificēt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai;
 - novērtēt identificētā apdraudējuma nozīmību; un
 - veikt nepieciešamos pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Drošības pasākumi ir jāveic, ja profesionāls grāmatvedis konstatē, ka apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, t.i., profesionāls grāmatvedis uzskata, ka atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka ir nodrošināta atbilstība pamatprincipiem.
- Profesionālam grāmatvedim, izvērtējot šo konceptuālo pamatnostādņu piemērošanu, ir jāpielieto profesionāls spriedums.
- 100.3 Kodeksa B un C daļā ir skaidrots, kā konceptuālās pamatnostādnes attiecināmas uz konkrētām situācijām. Šajās Kodeksa daļās ir sniegti drošības pasākumu piemēri, ko varētu veikt, lai novērstu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tajās raksturotas arī situācijas, kurās nav iespējams veikt drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu, un ir jānovērš apstākļi vai attiecības, kas rada apdraudējumu. B daļa attiecas uz profesionāliem grāmatvežiem publiskā praksē. C daļa attiecas uz profesionāliem grāmatvežiem algotā darbā. Profesionāli grāmatveži, kas darbojas publiskā praksē, var savā darbā izmantot arī C daļā sniegtos norādījumus.
- 100.4 Profesionālu grāmatvežu un firmu pienākums ievērot Kodeksā noteiktās prasības ir izteikts tagadnes formā. Ir jāievēro visas Kodeksa prasības, izņemot prasības, attiecībā uz kurām ir pie auti izņēmumi.

Pamatprincipi

100.5 Profesionāls grāmatvedis ievēro šādus pamatprincipus:

- a) godprātība — profesionāls grāmatvedis visās profesionālajās un ar uzņēmējdarbību saistītajās attiecībās rīkojas patiesi un godīgi;
- b) objektivitāte — profesionāls grāmatvedis nedrīkst pieļaut, lai viņa profesionālos un ar uzņēmējdarbību saistītos spriedumus ietekmētu jebkādi aizspriedumi, interešu konflikti vai citu personu ietekme;
- c) profesionāla kompetence un pienācīga rūpība — pienākums pastāvīgi uzturēt profesionālās zināšanas un iemaņas tādā līmenī, lai nodrošinātu klientam vai darba devējam kompetentus profesionālos pakalpojumus, kas sniegti saskaņā ar prakses, likumdošanas un metožu jaunākajām tendencēm, kā arī rīkoties ar pienācīgu rūpību un saskaņā ar piemērojamo tehnisko un profesionālo standartu prasībām;
- d) konfidencialitāte — pienākums nodrošināt profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūtās informācijas konfidencialitāti un iegūto informāciju neizpaust trešajām personām bez atbilstoša un īpaša klienta pilnvarojuma, izņemot gadījumus, kad profesionālajam grāmatvedim ir juridiskas vai profesionālas tiesības vai pienākums šādu informāciju izpaust, kā arī neizmantot šādu informāciju savās vai trešo personu interesēs;
- e) profesionāla rīcība — pienākums ievērot atbilstošo likumu un noteikumu prasības un atturēties no jebkādām darbībām, kas varētu diskreditēt profesiju.

Katrs no šiem pamatprincipiem ir sīkāk raksturots 110.–150. sadaļā.

Konceptuālo pamatnostādņu princips

100.6 Apstākļi, kādos darbojas profesionāli grāmatveži, var radīt īpašu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Nav iespējams definēt katru situāciju, kas rada šādu apdraudējumu, un norādīt atbilstošo rīcību. Darba uzdevumi pēc būtības var būt dažādi, un līdz ar to var pastāvēt dažādu veidu apdraudējums, kā novēršanai ir jāveic atšķirīgi drošības pasākumi. Tāpēc Kodeksā ir ietvertas konceptuālas pamatnostādnes, kas nosaka profesionāla grāmatveža pienākumu identificēt, novērtēt un novērst apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Konceptuālo pamatnostādņu princips palīdz profesionāliem grāmatvežiem ievērot Kodeksā noteiktās ētikas prasības un pildīt savu pienākumu rīkoties sabiedrības interesēs. Šāds princips attiecas uz daudziem un dažādiem apstākļiem, kādos var rasties apdraudējums pamatprincipu ievērošanai, un var novērst situāciju, kad profesionāls

- grāmatvedis secina, ka situācija ir pieļaujama, jo tā nav konkrēti norādīta kā aizliegta.
- 100.7 Ja profesionāls grāmatvedis identificē apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai un, pamatojoties uz šī apdraudējuma izvērtējumu, konstatē, ka apdraudējuma līmenis nav pieņemams, profesionāls grāmatvedis nosaka, vai ir iespējams veikt attiecīgus drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemam līmenim. Šādā situācijā profesionāls grāmatvedis izdara profesionālu spriedumu un izvērtē, vai atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka apdraudējumu var novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot attiecīgus drošības pasākumus, tādējādi nodrošinot atbilstību pamatprincipiem.
- 100.8 Ja profesionālam grāmatvedim ir zināms vai būtu jāzina par apstākļiem vai attiecībām, kas varētu radīt šaubas par pamatprincipu ievērošanu, profesionāls grāmatvedis novērtē šāda apdraudējuma iespējamību.
- 100.9 Nosakot apdraudējuma nozīmīgumu, profesionāls grāmatvedis ņem vērā gan kvalitatīvos, gan kvantitatīvos faktorus. Piemērojot konceptuālās pamatnostādnes, dažās situācijās profesionāls grāmatvedis apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemam līmenim, jo apdraudējums var būt pārāk nozīmīgs vai arī nav pieejami atbilstīgi drošības pasākumi vai tos nevar veikt. Šādos gadījumos profesionāls grāmatvedis atsakās sniegt konkrētos profesionālos pakalpojumus vai pārtrauc to sniegšanu, vai attiecīgos gadījumos atsakās no darba uzdevuma (ja profesionāls grāmatvedis strādā publiskā praksē) vai no darba attiecīgajā organizācijā (ja profesionāls grāmatvedis strādā algotā darbā).
- 100.10 290. sadaļā un 291. sadaļā ir sniegti norādījumi, kādi ir jāievēro profesionālam grāmatvedim gadījumos, kad profesionāls grāmatvedis konstatē Kodeksa neatkarības nosacījuma pārkāpumu. Ja profesionāls grāmatvedis konstatē kādu citu Kodeksa nosacījumu pārkāpumu, profesionāls grāmatvedis izvērtē pārkāpuma nozīmīgumu un ietekmi uz grāmatveža spēju ievērot pamatprincipus. Grāmatvedis pēc iespējas drīzāk veic visas iespējamās darbības, lai novērstu pārkāpuma sekas. Grāmatvedis nosaka, vai ir jāziņo par attiecīgo pārkāpumu, piemēram, personām, kuras attiecīgais pārkāpums skar, dalīborganizācijai, attiecīgajam regulatoram vai pārraudzības iestādei.
- 100.11 Ja profesionāls grāmatvedis konstatē netipiskus apstākļus, kuros konkrētas Kodeksa prasības piemērošana var izraisīt nesamērīgas sekas vai sekas, kas neatbilstu sabiedrības interesēm, profesionāls grāmatvedis konsultējas ar *IFAC* dalīborganizāciju vai attiecīgo regulatoru.

Apdraudējums un drošības pasākumi

100.12 Apdraudējumu var radīt dažādas attiecības un apstākļi. Ja kādas attiecības vai apstākļi rada apdraudējumu, šādu apdraudējums var kompromitēt profesionālā grāmatveža spēju nodrošināt atbilstību pamatprincipiem. Konkrēti apstākļi vai attiecības var radīt vairāk nekā viena veida apdraudējumu, un viena veida apdraudējums var skart vairāk nekā vienu pamatprincipu. Apdraudējumu var iedalīt vienā vai vairākās šādās kategorijās:

- a) ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums — iespēja, ka profesionāla grāmatveža spriedumus vai rīcību neatbilstīgi ietekmē finansiāla līdzdalība vai citas intereses;
- b) pašizvērtējuma apdraudējums — iespēja, ka profesionāls grāmatvedis neatbilstīgi izvērtē profesionālā grāmatveža vai citas personas, kura strādā tajā pašā grāmatvedības firmā vai darba devēja uzņēmumā, iepriekš izdarīto spriedumu, sniegto pakalpojumu vai veikto darbību rezultātus, uz kuriem profesionāls grāmatvedis paļaujas, izstrādājot spriedumu pašreizējās darbības vai pakalpojuma gaitā;
- c) ar aizstāvību saistīts apdraudējums — iespēja, ka profesionāls grāmatvedis atbalsta klienta vai darba devēja viedokli tādā mērā, ka tiek kompromitēta profesionālā grāmatveža objektivitāte;
- d) ar familiaritāti saistīts apdraudējums — iespēja, ka ilgtermiņa vai savādākas ciešas attiecības ar klientu vai darba devēju liek profesionālam grāmatvedim solidarizēties šo personu interesēm vai būt pārāk pielāvīgam attiecībā uz šo personu darbu; un
- e) ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums — iespēja, ka profesionāls grāmatvedis nerīkojas objektīvi, jo pastāv faktiskais vai šķietamais spiediens, tostarp mēģinājumi iegūt pārmērīgu ietekmi pār profesionālo grāmatvedi.

Kodeksa B un C daļā ir attiecīgi skaidrots, kā šīs apdraudējuma kategorijas var rasties attiecībā uz profesionālu grāmatvedi publiskā praksē un attiecībā uz profesionālu grāmatvedi algotā darbā. Profesionāli grāmatveži, kas darbojas publiskā praksē, var savā darbā izmantot arī C daļā sniegtos norādījumus.

100.13 Drošības pasākumi ir darbības vai citi pasākumi, kas var novērst vai līdz pieņemamam līmenim samazināt apdraudējumu. Tos var iedalīt divās vispārīgās kategorijās:

- a) drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos; un
- b) drošības pasākumi darba vidē.

- 100.14 Drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos, var būt šādi:
- prasības attiecībā uz izglītību, apmācību un pieredzi profesionālās kvalifikācijas iegūšanai;
 - prasība nodrošināt pastāvīgu profesionālo izaugsmi;
 - uzņēmuma pārvaldības noteikumi;
 - profesionālie standarti;
 - profesionālās vai tiesiskās pārraudzības un disciplinārās procedūras;
 - ārējas pārbaudes, ko veic tiesiski pilnvarotas trešās personas un kurām tiek pakļauti profesionāla grāmatveža sagatavotie ziņojumi, atskaites, ziņojumi vai informācija.
- 100.15 Kodeksa B. un C. daļā attiecīgi ir raksturoti drošības pasākumi, kādus var veikt profesionāli grāmatveži publiskā praksē, un drošības pasākumi, kādus var veikt profesionāli grāmatveži algotā darbā.
- 100.16 Atsevišķi drošības pasākumi var paaugstināt iespējamību, ka tiek identificēta un novērsta ētikas normām neatbilstoša rīcība. Šie drošības pasākumi var būt profesionāli, tiesiski, normatīvi vai noteikti darba devēja organizācijā, un tie var būt šādi:
- efektīvas, plaši pieejamas sūdzību iesniegšanas sistēmas, kas iedibinātas darba devēja organizācijā, profesionālā vai tiesiskā līmenī, izmantojot kuras, kolēģi, darba devēji un citas personas var pievērst uzmanību neprofesionālai vai ētikas normām neatbilstošai rīcībai;
 - skaidri izteikts pienākums ziņot par ētikas prasību pārkāpumiem.

Interesešu konflikti

- 100.17 Piekrītot profesionālu pakalpojumu sniegšanai, profesionālam grāmatvedim var rasties interesešu konflikts. Interesešu konflikts rada apdraudējumu objektivitātei un var radīt apdraudējumu citu pamatprincipu ievērošanai. Šāds apdraudējums var rasties, ja:
- profesionāls grāmatvedis piekrīt veikt profesionālas darbības saistībā ar konkrētu jautājumu divu vai vairāku pušu uzdevumā, kuru intereses saistībā ar attiecīgo jautājumu ir pretrunīgas; vai
 - profesionāla grāmatveža intereses saistībā ar konkrētu jautājumu un pušu intereses, kuru uzdevumā profesionāls grāmatvedis veic profesionālas darbības saistībā ar attiecīgo jautājumu, ir pretrunā.

- 100.18 Kodeksa B. un C. daļā attiecīgi ir raksturoti interešu konflikti, kādi var rasties profesionāliem grāmatvežiem publiskā praksē un profesionāliem grāmatvežiem algotā darbā.

Ētikas pretrunu novēršana

- 100.19 Profesionālam grāmatvedim var būt pienākums novērst pretrunas saistībā ar pamatprincipu neievērošanu.
- 100.20 Uzsākot formālu vai neformālu pretrunu novēršanas procesu, var izvērtēt šādus faktorus (katru atsevišķi vai visus kopā):
- a) būtiskus faktus;
 - b) iesaistītos ētikas normu pārkāpumus;
 - c) pamatprincipus, kas ir saistīti ar apspriežamo jautājumu;
 - d) iedibinātās iekšējās procedūras; un
 - e) alternatīvos rīcības veidus.

Pēc būtisko faktoru apsvēršanas profesionāls grāmatvedis nosaka atbilstošo rīcību, apsverot katras iespējamās rīcības sekas. Ja apspriežamais jautājums netiek atrisināts, profesionāls grāmatvedis sazinās ar atbilstīgām personām firmā vai darba devēja organizācijā, lai saņemtu palīdzību risinājuma izstrādē.

- 100.21 Ja apspriežamais jautājums ir saistīts ar pretrunām, kas radušās ar organizāciju vai organizācijas iekšienē, profesionāls grāmatvedis apsver iespēju konsultēties ar personām, kam ir uzticēta organizācijas pārvalde, piemēram, ar direktoru valdi vai revīzijas komiteju.
- 100.22 Profesionāla grāmatveža interesēs ir dokumentēt jautājuma būtību un protokolēt visas ar šo jautājumu saistītās diskusijas vai pieņemtos lēmumus.
- 100.23 Ja nevar atrisināt nozīmīgas pretrunas, profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar attiecīgo profesionālo iestādi vai juristu. Principā profesionāls grāmatvedis var iegūt norādījumus, kā rīkoties ētikas normu pārkāpumu gadījumā, nepārkāpjot konfidencialitātes pamatprincipu, ja jautājumu ar attiecīgo profesionālo iestādi profesionāls grāmatvedis pārrunā anonīmi vai pārrunā to ar juristu saskaņā ar tiesiskās aizsardzības principu. Situācijas, kurās profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar juristu, var būt dažādas. Piemēram, var rasties situācija, kurā profesionāls grāmatvedis atklāj krāpšanas gadījumu, ziņošanu, par kuru varētu traktēt kā konfidencialitātes pamatprincipa pārkāpumu. Šādā gadījumā profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar juristu, lai noteiktu, vai profesionālam grāmatvedim ir pienākums ziņot par attiecīgo gadījumu.
- 100.24 Ja, izskatot visas iespējas, ētikas normu pārkāpumi joprojām nav novērsti, profesionāls grāmatvedis atsakās no saistības ar pārkāpumus izraisošo

jautājumu, ja tas ir iespējams. Profesionāls grāmatvedis nosaka, vai, ņemot vērā apstākļus, atbilstīgā rīcība ir izstāties no darba grupas vai atteikties no konkrētā darba uzdevuma vai arī atteikties gan no darba uzdevuma, gan izstāties no firmas vai darba devēja organizācijas.

Sazināšanās ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde

- 100.25 Saskaņā ar šī Kodeksa nosacījumiem, sazinoties ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, profesionāls grāmatvedis vai firma nosaka, ņemot vērā konkrēto apstākļu un ziņojamā jautājuma veidu un svarīgumu, kurām personām uzņēmuma pārvaldības struktūrā būtu jāziņo par attiecīgo jautājumu. Ja profesionāls grāmatvedis vai firma sazinās ar personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, apakšgrupu, piemēram, revīzijas komiteju vai amatpersonu, profesionāls grāmatvedis vai firma nosaka, vai būtu jāsazinās arī ar visām personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, lai attiecīgās personas būtu pienācīgi informētas.

110. SADAĻA

Godprātība

- 110.1 Saskaņā ar godprātības principu profesionāls grāmatvedis visās profesionālajās un ar uzņēmējdarbību saistītajās attiecībās ir patiess un godīgs. Godprātība nozīmē arī godīgu izturēšanos un taisnīgu attieksmi.
- 110.2 Profesionāls grāmatvedis apzināti nesaista savu vārdu ar ziņojumiem, atskaitēm, saziņu vai citu informāciju, ja profesionāls grāmatvedis uzskata, ka:
- a) informācijā ir iekļauts būtiski kļūdainais vai maldinošs ziņojums;
 - b) informācijā ir iekļauti nepārdomāti paziņojumi vai informācija; vai
 - c) informācija nav pilnīga vai ir slēpta, kā rezultātā tā ir maldinoša.
- Ja profesionālam grāmatvedim kļūst zināms par sava vārda saistību ar šādu informāciju, profesionāls grāmatvedis rīkojas, lai šādu saistību pārtrauktu.
- 110.3 Netiek uzskatīts, ka profesionāls grāmatvedis ir pārkāpis Kodeksa 110.2 sadaļas nosacījumus, ja profesionāls grāmatvedis sniedz modificētu ziņojumu saistībā ar 110.2 sadaļā apskatīto jautājumu.

120. SADAĻA

Objektivitāte

- 120.1 Saskaņā ar objektivitātes principu visi profesionālie grāmatveži rīkojas taisnprātīgi, apzināti godīgi un izvairās no interešu konfliktiem vai citu personu pārmērīgas ietekmes.
- 120.2 Profesionāls grāmatvedis var saskarties ar situācijām, kas var radīt šaubas par profesionāla grāmatveža objektivitāti. Visas situācijas nav iespējams noteikt un raksturot. Profesionāls grāmatvedis neveic profesionālas darbības un nesniedz pakalpojumus, ja apstākļi vai attiecības rada šaubas par profesionālā grāmatveža spriedumiem attiecībā uz šiem pakalpojumiem vai pārmērīgi to ietekmē.

130. SADAĻA

Profesionālā kompetence un pienācīga rūpība

- 130.1 Saskaņā ar profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principam profesionāls grāmatvedis ievēro šādas prasības:
- a) uzturēt profesionālās zināšanas un prasmi tādā līmenī, kāds nepieciešams, lai klienti un darba devēji saņemtu kompetentus profesionālus pakalpojumus; un
 - b) sniegtot profesionālus pakalpojumus, rīkoties ar pienācīgu rūpību atbilstoši spēkā esošajiem tehniskajiem un profesionālajiem standartiem.
- 130.2 Lai sniegtu kompetentus un profesionālus pakalpojumus, ir nepieciešamas profesionālas zināšanas un pieredze pamatota sprieduma izdarīšanā. Profesionālo kompetenci var iedalīt divos atsevišķos posmos:
- a) profesionālās kompetences iegūšana; un
 - b) profesionālās kompetences uzturēšana.
- 130.3 Lai uzturētu profesionālo kompetenci ir nepieciešama pastāvīga interese un izpratne par būtiskām tendencēm tehniskajā, profesionālajā un uzņēmējdarbības jomā. Pastāvīga profesionālā izaugsme ļauj profesionālam grāmatvedim attīstīt un uzturēt savas spējas, kas ir nepieciešamas, lai kompetenti strādātu profesionālā vidē.
- 130.4 Uzcītība ietver profesionāla grāmatveža pienākumu strādāt rūpīgi, precīzi, savlaicīgi un atbilstoši darba uzdevuma prasībām.
- 130.5 Profesionāls grāmatvedis veic nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu, ka viņa pakļautībā strādājošās personas ir pietiekamā mērā profesionāli sagatavotas un uzraudzītas.
- 130.6 Ja nepieciešams, profesionāls grāmatvedis informē klientus, darba devējus un citus grāmatveža profesionālo pakalpojumu lietotājus par pakalpojumiem raksturīgajiem ierobežojumiem.

140. SADAĻA

Konfidencialitāte

- 140.1 Saskaņā ar konfidencialitātes principu profesionālam grāmatvedim ir pienākums atturēties no:
- a) profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūtās konfidencialās informācijas izpaušanas ārpus firmas vai darba devēja organizācijas bez atbilstoša un konkrēta pilnvarojuma, izņemot gadījumus, kad profesionālajam grāmatvedim ir tiesiskas vai profesionālas tiesības vai pienākums šādu informāciju izpaust; un
 - b) profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūtās konfidencialās informācijas izmantošanas personiska vai trešo personu labuma gūšanai.
- 140.2 Profesionāls grāmatvedis nodrošina konfidencialitāti, tostarp, sabiedriskā vidē, uzmanoties, lai netīši neizpaustu informāciju, sevišķi apstākļos, kuriem ir raksturīgas ilglaicīgas uzņēmējdarbības attiecības vai tuvas vai tiešas ģimeniskas saiknes.
- 140.3 Profesionāls grāmatvedis nodrošina arī informācijas konfidencialitāti attiecībā uz potenciālā klienta vai darba devēja pausto informāciju.
- 140.4 Profesionāls grāmatvedis nodrošina informācijas konfidencialitāti firmā un darba devēja organizācijā.
- 140.5 Profesionāls grāmatvedis nodrošina, lai profesionāla grāmatveža pakļautībā esošie darbinieki un personas, ar kurām profesionāls grāmatvedis konsultējas vai no kurām saņem cita veida palīdzību, respektētu profesionālā grāmatveža pienākumu nodrošināt konfidencialitāti.
- 140.6 Konfidencialitātes princips jāievēro arī pēc profesionāla grāmatveža un klienta vai darba devēja līgumattiecību termiņa beigām. Ja profesionāls grāmatvedis maina darbavietu vai iegūst jaunu klientu, profesionāls grāmatvedis drīkst izmantot iepriekš iegūtās zināšanas. Tomēr profesionāls grāmatvedis neizmanto un neizpauž profesionālo un ar uzņēmējdarbību saistīto attiecību rezultātā iegūto konfidencialo informāciju.
- 140.7 Zināmos apstākļos profesionālam grāmatvedim ir vai var būt pienākums izpaust konfidencialu informāciju, un tas ir pieļaujams šādās situācijās:
- a) informācijas izpaušana ir atļauta ar likumu vai ir saņemta klienta vai darba devēja atļauja;
 - b) pastāv tiesisks pienākums izpaust konfidencialu informāciju, piemēram:
 - (i) ir jāuzrāda dokumenti vai jāsniedz liecības tiesas prāvā; vai

- (ii) ir jāsniedz ziņas par likumu pārkāpumiem noteiktai publiskā sektora institūcijai; un
- c) profesionālam grāmatvedim ir profesionālas tiesības vai pienākums izpaust informāciju, ja tas nav aizliegts ar likumu:
 - (i) lai nodrošinātu atbilstību dalīborganizācijas vai profesionālās iestādes kvalitātes pārbaudes prasībām;
 - (ii) atsaucoties uz dalīborganizācijas vai uzraudzības institūciju īpašu pieprasījumu;
 - (iii) lai aizstāvētu profesionālā grāmatveža intereses tiesas prāvās; vai
 - (iv) lai nodrošinātu atbilstību tehniskajiem standartiem un ētikas prasībām.

140.8 Pieņemot lēmumu par to, vai izpaust konfidenciālu informāciju, profesionāls grāmatvedis var apsvērt šādus faktoros:

- vai klienta vai darba devēja piekrišana informācijas izpaušanai varētu kaitēt iesaistīto personu interesēm, tostarp trešo personu interesēm, kas varētu tikt skartas;
- vai visi būtiskie fakti ir zināmi un pietiekami pamatoti; ja situācijā būtiska loma ir faktiem, kas nav pamatoti, nepilnīgai informācijai vai nepamatotiem secinājumiem, grāmatvedis profesionāli izvērtē to, kādā veidā izpaust informāciju, un vai to vispār izpaust;
- vai visi būtiskie fakti ir zināmi un pietiekami pamatoti;
- kāda veida sazināšanās ir paredzama un ar kurām personām.

150. SADAĻA

Profesionāla rīcība

- 150.1 Saskaņā ar profesionālas rīcības principu profesionālam grāmatvedim ir pienākums rīkoties atbilstoši būtisko likumu un noteikumu prasībām un atturēties veikt jebkādas darbības, kas varētu diskreditēt profesiju. Šādas darbības ir arī darbības, kuras atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk uzskatītu par diskreditējošām attiecībā uz profesiju.
- 150.2 Reklamējot sevi un savu darbu, profesionāls grāmatvedis nedrīkst radīt apdraudējumu profesijas reputācijai. Profesionāls grāmatvedis ir godīgs un patiess, un nerīkojas šādi:
- a) nerada nepamatotu priekšstatu par piedāvātajiem pakalpojumiem, iegūto kvalifikāciju vai pieredzi; vai
 - b) nesniedz neslavu ceļošas atsauksmes par citu personu darbu un neveic nepamatotus salīdzinājumus.

B DAĻA — PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI PUBLISKĀ PRAKSĒ

	Lappuse
200. sadaļa. Ievads	23.
210. sadaļa. Profesionāls norīkojums	29.
220. sadaļa. Interesu konflikti	33.
230. sadaļa. Blakus atzinumi	39.
240. sadaļa. Atalgojums un citi atlīdzības veidi	40.
250. sadaļa. Profesionālie mārketinga pakalpojumi	43.
260. sadaļa. Dāvanas un labvēlīga attieksme	44.
270. sadaļa. Klientu naudas līdzekļi	45.
280. sadaļa. Objektivitāte — visi pakalpojumi.....	46.
290. sadaļa. Neatkarība — revīzijas un pārbaudes uzdevumi	47.
291. sadaļa. Neatkarība — citi apliecinājuma uzdevumi	109.
Interpretācija 2005-1	139.

200. SADAĻA**Ievads**

- 200.1 Šajā Kodeksa sadaļā skaidrots, kā profesionāli grāmatveži publiskā praksē var atsevišķās situācijās piemērot A daļā ietvertās konceptuālās pamatnostādnes. Šajā daļā nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, ar kādām var saskarties profesionāls grāmatvedis publiskā praksē un kas rada vai varētu radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tāpēc profesionālam grāmatvedim publiskā praksē jācenšas pašam identificēt šādus apstākļus un attiecības.
- 200.2 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nedrīkst apzināti iesaistīties uzņēmējdarbībā, arodā vai darbībā, kas vājina vai var vājināt profesionālo godīgumu, objektivitāti vai reputāciju un tādējādi ir nesavienojamas ar pamatprincipiem.

Apdraudējums un drošības pasākumi

- 200.3 Potenciālu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai var radīt dažādi apstākļi un attiecības. Apdraudējuma veids un būtiskums var būt atšķirīgs atkarībā no tā, vai apdraudējums rodas saistībā ar pakalpojumu sniegšanu revīzijas uzdevuma klientam un attiecīgais revīzijas uzdevuma klients ir publisko interešu uzņēmums, apliecinājuma uzdevuma klientam vai ar apliecinājumu nesaistītam klientam.

Apdraudējumu var iedalīt vienā vai vairākās šādās kategorijās:

- a) personiskas intereses;
- b) pašizvērtējums;
- c) aizstāvība;
- d) familiaritāte; un
- e) ietekmēšana.

Šie apdraudējuma veidi papildus ir raksturoti Kodeksa A daļā.

- 200.4 Apstākļi, kādos var rasties apdraudējums saistībā ar profesionāla grāmatveža publiskā praksē personiskām interesēm, var būt šādi:
- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tieša finansiāla līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā;
 - pārmērīga firmas atkarība no klienta veiktās darba samaksas kopsummas;
 - nozīmīgas, ciešas uzņēmējdarbības attiecības starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku un apliecinājuma uzdevuma klientu;

- firmas bažas par nozīmīga klienta zaudēšanu;
 - darba pārrunu uzsākšana starp revīzijas uzdevuma klientu un revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku;
 - firmas vienošanās noslēgšana par nosacītu maksu saistībā ar apliecinājuma uzdevumu;
 - nozīmīgas kļūdas atklāšana, profesionālam grāmatvedim izvērtējot iepriekš sniegtos profesionālos pakalpojumus, ko sniedzis tās pašas profesionālu grāmatvežu firmas darbinieks, kurā strādā profesionālais grāmatvedis.
- 200.5 Apstākļi, kādos var rasties apdraudējums saistībā ar profesionāla grāmatveža publiskā praksē pašizvērtējumu, var būt šādi:
- firma ir sagatavojusi apliecinājuma ziņojumu par tādas finanšu sistēmas darbības efektivitāti, ko izstrādājusi pati firma;
 - firma ir sagatavojusi sākotnējos datus, kas ir izmantoti apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma pamatā esošo datu ģenerēšanai;
 - apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks darbojas vai nesen ir darbojies kā direktors vai amatpersona klienta uzņēmumā;
 - apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks strādā vai nesen ir strādājis klienta uzņēmumā tādā amatā, kam ir tieša un būtiska ietekme uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu;
 - firma sniedz klientam apliecinājuma pakalpojumus, kas tieši ietekmē apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu.
- 200.6 Apstākļi, kādos var rasties ar aizstāvību saistīts apdraudējums profesionālam grāmatvedim publiskā praksē, var būt šādi:
- firma, kas emitē akcijas, ir revīzijas uzdevuma klients;
 - profesionāls grāmatvedis darbojas kā aizstāvis apliecinājuma uzdevuma klienta labā tiesas prāvās ar trešajām personām.
- 200.7 Apstākļi, kādos var rasties ar familiaritāti saistīts apdraudējums profesionālam grāmatvedim publiskā praksē, var būt šādi:
- apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tuvas vai tiešas ģimeniskas attiecības ar kādu klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu;
 - apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tuvas vai tiešas ģimeniskas attiecības ar kādu klienta uzņēmuma darbinieku, kurš strādā amatā, kam ir tieša un būtiska ietekme uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu;

- klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai arī darbinieks, kura amats piešķir attiecīgajai personai pārmērīgu ietekmi uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu, nesen ir darbojies kā darba uzdevuma atbildīgais partneris;
- profesionāls grāmatvedis saņem dāvanas vai labvēlīgu attieksmi no klienta, izņemot, ja attiecīgā vērtība ir nenozīmīga vai nebūtiska;
- vadošajiem darba grupas darbiniekiem ir ilglaicīga saistība ar apliecinājuma uzdevuma klientu.

200.8 Apstākļi, kādos var rasties ar profesionāla grāmatveža publiskā praksē ietekmēšanu saistīts apdraudējums, var būt šādi:

- klienta uzņēmuma vadība draud atteikties no firmas pakalpojumiem;
- revīzijas uzdevuma klients norāda, ka ar firmu netiks noslēgts plānots ar apliecinājumu nesaistīts līgums, ja firma joprojām nepiekrītis klienta uzņēmumā izmantotajām grāmatvedības metodēm attiecībā uz konkrētu darījumu;
- klients firmai draud ar tiesas darbiem;
- uz firmu tiek izdarīts spiediens, lai nepamatoti samazinātu veiktā darba apjomu ar mērķi samazināt samaksu;
- profesionāls grāmatvedis izjūt spiedienu piekrist klienta uzņēmuma darbinieka spriedumiem, jo attiecīgajam darbiniekam ir lielāka pieredze saistībā ar aplūkojamo jautājumu;
- firmas partneris paziņo profesionālajam grāmatvedim, ka plānotā paaugstināšana amatā nenotiks, kamēr grāmatvedis nepiekrītis revīzijas uzdevuma klienta neatbilstīgajām grāmatvedības metodēm.

200.9 Drošības pasākumus, kas var novērst vai samazināt apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, var iedalīt divās plašās kategorijās:

- a) drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos; un
- b) drošības pasākumi darba vidē.

Profesionālo, tiesisko un reglamentējošo drošības pasākumu piemēri ir raksturoti Kodeksa A daļas 100.14 punktā.

200.10 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izdara profesionālu spriedumu, nosakot, kāda būtu ieteicamā rīcība saistībā ar apdraudējumu, kas neatbilst pieņemamam līmenim, vai nu veicot drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, vai arī izbeidzot attiecīgo darba uzdevumu vai atsakoties no tā. Šādā situācijā profesionāls grāmatvedis izvērtē, vai atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija

profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka apdraudējumu var novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, tādējādi nodrošinot atbilstību pamatprincipiem. Šos apsvērumus ietekmē tādi jautājumi, kā apdraudējuma nozīmīgums, darba uzdevuma veids un firmas struktūra.

200.11 Darba videi atbilstošo drošības pasākumu veids ir atkarīgs no apstākļiem. Darba videi raksturīgie drošības pasākumi ir firmas mēroga drošības pasākumi un darba uzdevumam raksturīgie drošības pasākumi.

200.12 Firmas mēroga drošības pasākumi darba vidē var būt šādi:

- firmas vadības akcentēta pamatprincipu ievērošanas nozīmība;
- firmas vadības noteikta prasība, ka apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekiem jārīkojas sabiedrības interesēs;
- pamatprincipi un procedūras darba uzdevumu kvalitātes nodrošināšanai un pārraudzībai;
- dokumentēti pamatprincipi, kas nosaka pienākumu identificēt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, novērtēt šādu apdraudējumu un veikt drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim vai, ja pienācīgi drošības pasākumi nav pieejami vai tos nevar veikt, izbeigt attiecīgo darba uzdevumu vai atteikties no tā;
- dokumentēti iekšējie pamatprincipi un procedūras, kas nosaka pienākumu ievērot pamatprincipus;
- pamatprincipi un procedūras, kas nodrošina interešu vai attiecību identificēšanu starp firmu vai darba grupas dalībniekiem un klientiem;
- pamatprincipi un procedūras, kas nodrošina no atsevišķa klienta gūto ieņēmumu proporcionalitātes pārraudzību un attiecīgos gadījumos pārvaldību;
- dažādu partneru un darba grupu izmantošana ar nodalītiem ziņošanas uzdevumiem, apliecinājuma uzdevuma klientam sniedzot ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus;
- pamatprincipi un procedūras, kas aizliedz personām, kuras nav darba grupas dalībnieki, neatbilstīgi ietekmēt darba uzdevuma rezultātus;
- savlaicīga visu partneru un profesionālo darbinieku informēšana par firmas pamatprincipiem un procedūrām, tostarp, par jebkādam izmaiņām tajās, un atbilstīga darbinieku profesionālā apmācība un izglītošana saistībā ar šādiem pamatprincipiem un procedūrām;

- augstākā līmeņa vadības pārstāvja nozīmēšana par atbildīgo personu, kuras pienākums ir nodrošināt firmas kvalitātes kontroles sistēmas atbilstošu funkcionēšanu;
- apliecinājuma uzdevuma klientu un saistīto uzņēmumu partneru un profesionālo darbinieku, kuriem jānodrošina neatkarība, konsultēšana;
- disciplinārais mehānisms pamatprincipu un procedūru ievērošanas veicināšanai;
- pamatprincipi un procedūras, kas darbiniekus mudina un pilnvaro sazināties ar firmas augstākā līmeņa vadību par jautājumiem, kas ir saistīti ar būtisku pamatprincipu neievērošanas gadījumiem.

200.13 Darba uzdevumam raksturīgi drošības pasākumi darba vidē var būt šādi:

- tāda profesionāla grāmatveža piesaistīšana, kurš nav piedalījies ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu sniegšanā, ar apliecinājumu nesaistītā darba pārbaudei vai cita veida konsultāciju sniegšanai;
- tāda profesionāla grāmatveža piesaistīšana, kurš nav bijis apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, ar apliecinājumu nesaistītā darba pārbaudei vai cita veida konsultāciju sniegšanai;
- konsultēšanās ar neatkarīgām trešajām pusēm, piemēram, ar neatkarīgu direktoru komiteju, profesionālu regulatoru vai citu profesionālu grāmatvedi;
- ētikas normu pārkāpumu pārrunāšana ar personām, kam ir uzticēta klienta uzņēmuma pārvalde;
- personu, kam ir uzticēta klienta uzņēmuma pārvalde, informēšana par sniegto pakalpojumu veidu un samaksas apjomu;
- citas firmas pieaicināšana darba uzdevuma daļējai vai atkārtotai veikšanai;
- apliecinājuma uzdevuma atbildīgā personāla periodiska nomaiņa.

200.14 Atkarībā no darba uzdevuma veida profesionāls grāmatvedis publiskā praksē var paļauties arī uz klienta uzņēmumā ieviestajiem drošības pasākumiem. Tomēr, paļaujoties vienīgi uz šādiem drošības pasākumiem, apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim nevar samazināt.

200.15 Klienta sistēmās un procedūrās iestrādātie drošības pasākumi var būt šādi:

- klients pieprasa, lai firmas norīkojumu darba uzdevuma veikšanai apstiprinātu personas, kas nav vadības pārstāvji;
- klienta uzņēmumā strādā kompetenti darbinieki, kuriem ir vadības līmeņa lēmumu pieņemšanai nepieciešamā pieredze un darba stāžs;

- klienta uzņēmumā ir ieviestas iekšējās procedūras objektīvas izvēles nodrošināšanai attiecībā uz norīkojumu veikt ar apliecinājumu nesaistītus uzdevumus;
- klienta uzņēmumā pastāv korporatīvā vadības struktūra, kas nodrošina atbilstīgu pārraudzību un sazināšanos saistībā ar firmas sniegtajiem pakalpojumiem.

210. SADAĻA**Profesionāls norīkojums***Klienta akceptēšana*

- 210.1 Pirms jaunu klientu attiecību akceptēšanas profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nosaka, vai šādu attiecību akceptēšana nerada apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Potenciālu apdraudējumu godprātības vai profesionālas rīcības pamatprincipa ievērošanai var radīt, piemēram, ar klienta uzņēmumu (tā īpašniekiem, vadību un darbību) saistīti neviennozīmīgi traktējami jautājumi.
- 210.2 Ar klienta uzņēmumu saistīti jautājumi, kas, nākot atklātībā, varētu radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, var būt, piemēram, klienta iesaistīšanās prettiesiskās darbībās (piemēram, naudas atmazgāšanā), negodīga vai apšaubāma finanšu pārskatu sagatavošanas prakse.
- 210.3 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- Šādi drošības pasākumi var būt:
- izpratnes un zināšanu iegūšana par klienta uzņēmumu, tā īpašniekiem, vadītājiem un personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, kā arī par saimniecisko darbību; vai
 - pārliecināšanās par klienta apņemšanos uzlabot korporatīvo pārvaldības praksi vai iekšējās kontroles procedūras.
- 210.4 Ja apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē atsakās no šādu klientu attiecību uzsākšanas.
- 210.5 Profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ieteicams periodiski pārbaudīt ar akceptēšanu saistītos lēmumus attiecībā uz atkārtotiem klientu darba uzdevumiem.

Darba uzdevuma akceptēšana

- 210.6 Saskaņā ar profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības pamatprincipu profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ir pienākums sniegt tikai tādus pakalpojumus, kuru sniegšanai attiecīgais grāmatvedis ir pietiekami kompetents. Pirms konkrēta klienta darba uzdevuma akceptēšanas profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nosaka, vai šāda darba uzdevuma attiecību akceptēšana nerada apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ja darba grupa nav pietiekami kompetenta vai nevar iegūt pietiekamu kompetenci, lai pienācīgi veiktu darba uzdevumu, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums attiecībā uz profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības nodrošināšanu.

210.7 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atbilstošas izpratnes iegūšana par klienta uzņēmuma veidu, saimnieciskās darbības sarežģītību, īpašām darba uzdevuma prasībām un veicamā darba mērķi, veidu un apjomu;
- zināšanu iegūšana par būtiskajām nozarēm vai aplūkojamajiem jautājumiem;
- pieredze vai tās iegūšana saistībā ar būtiskām normatīvajām vai ziņošanas prasībām;
- pietiekami kompetenta personāla norīkošana darbā;
- ekspertu pieaicināšana, ja nepieciešams;
- reālistisku darba uzdevuma veikšanas termiņu noteikšana; vai
- tādu kvalitātes kontroles pamatprincipu un procedūru ievērošana, kuru uzdevums ir nodrošināt pietiekamu pārliecību par to, ka īpaši darba uzdevumi tiek akceptēti tikai tad, ja tos var kompetenti paveikt.

210.8 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē vēlas izmantot ekspertu darbu vai konsultācijas, viņš izvērtē attiecīgā eksperta pakalpojumu garantijas. Izvērtējamie faktori ir šādi: reputācija, pieredze, pieejamie resursi un spēkā esošie profesionālie un ētikas standarti. Šādu informāciju var iegūt, izvērtējot iepriekšējo sadarbību ar ekspertu vai konsultējoties attiecīgajā jautājumā ar citām personām.

Izmaiņas profesionālajā norīkojumā

210.9 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kuru aicina nomainīt citu profesionālu grāmatvedi publiskā praksē vai kurš apsver iespēju pieteikties uz tāda darba uzdevuma veikšanu, ko pašlaik veic cits profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, nosaka, vai pastāv kādi profesionāli vai citi iemesli, kāpēc šādu darba uzdevumu nevajadzētu akceptēt, piemēram, apstākļi, kas rada tādu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, kuru nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus. Piemēram, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē akceptē darba uzdevumu pirms informācijas iegūšanas par visiem būtiskajiem faktiem, pastāv iespēja, ka radīsies apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai.

210.10 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu. Atkarībā no darba uzdevuma veida var sazināties ar esošo grāmatvedi, lai konstatētu faktus un apstākļus, kāpēc tiek veiktas izmaiņas,

un lai profesionāls grāmatvedis publiskā praksē varētu izlemt, vai darba uzdevumu var akceptēt. Piemēram, acīmredzami revidenta nomaiņas iemesli var neatbilst patiesajiem faktiem un var norādīt uz to, ka pastāv pretrunas starp esošo grāmatvedi, kas var ietekmēt lēmumu par darba uzdevuma akceptēšanu.

210.11 Ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- iesniedzot konkursa piedāvājumus, noteikt tajos prasību sazināties ar esošo grāmatvedi pirms darba uzdevuma akceptēšanas, lai iztaujātu par iespējamiem profesionāliem vai citiem iemesliem, kāpēc darba uzdevumu nevajadzētu akceptēt;
- aicināt esošo grāmatvedi sniegt visu viņam zināmo informāciju par faktiem vai apstākļiem, kas, pēc esošā grāmatveža domām, nākamajam grāmatvedim jāzina pirms lēmuma pieņemšanas saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu; vai
- iegūt nepieciešamo informāciju no citiem avotiem;

Ja apdraudējumu nav iespējams novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim veicot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē neakceptē šādu darba uzdevumu, izņemot gadījumus, kad nepieciešamo informāciju var iegūt citos veidos.

210.12 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē var tikt aicināts veikt darbu, kas papildina esošā grāmatveža darbu. Šādos apstākļos, piemēram, informācijas trūkums vai nepilnība var radīt apdraudējumu profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir ziņošana esošajam grāmatvedim par šādu darba piedāvājumu, lai viņam būtu iespēja sniegt visu būtisko informāciju, kas ir nepieciešama pienācīgai darba veikšanai.

210.13 Esošajam grāmatvedim ir pienākums nodrošināt konfidencialitāti. To, vai profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst pārrunāt vai viņam ir pienākums pārrunāt klienta darbības ar nākamo grāmatvedi, nosaka darba uzdevuma veids un šādi apstākļi:

- a) tas, vai ir saņemta klienta atļauja šādi rīkoties; vai
- b) spēkā esošās tiesiskās un ētikas prasības (kas var būt dažādas atkarībā no jurisdikcijas), kas nosaka šādu sazināšanos un pārrunāšanu.

Apstākļi, kādos profesionāls grāmatvedis drīkst izpaust konfidenciālu informāciju vai viņa ir pienākums to darīt, ir skaidroti Kodeksa A daļas 140. sadaļā.

- 210.14 Parasti, lai sāktu pārrunas ar esošo grāmatvedi, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē iegūst klienta atļauju, ieteicams, rakstiskā veidā. Kad šāda atļauja ir saņemta, esošais grāmatvedis ievēro visas atbilstošās tiesiskās un citas prasības, kas attiecas uz šādiem pieprasījumiem. Ja esošais grāmatvedis sniedz informāciju, viņš to dara godīgi un nepārprotami. Ja nākamais grāmatvedis nevar sazināties ar esošo grāmatvedi, nākamais grāmatvedis atbilstīgi rīkojas, lai citā veidā iegūtu informāciju par iespējamo apdraudējumu, piemēram, iztaujā trešās personas, analizē uzņēmuma vadības vai personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, darbības.

220. SADAĻA

Interesešu konflikti

220.1 Profesionālu pakalpojumu sniegšanas laikā profesionālam grāmatvedim publiskā praksē var rasties interesešu konflikts. Interesešu konflikts rada apdraudējumu objektivitātei un var radīt apdraudējumu citu pamatprincipu ievērošanai. Šāds apdraudējums var rasties, ja:

- profesionāls grāmatvedis piekrīt sniegt profesionālus pakalpojumus saistībā ar konkrētu jautājumu divu vai vairāku klientu uzdevumā, kuru intereses saistībā ar attiecīgo jautājumu ir pretrunā; vai
- profesionāla grāmatveža intereses saistībā ar konkrētu jautājumu un klientu intereses, kuru uzdevumā profesionāls grāmatvedis sniedz profesionālus pakalpojumus saistībā ar attiecīgo jautājumu, ir pretrunā.

Profesionāls grāmatvedis nepieļauj situāciju, kad interesešu konflikts varētu ietekmēt spriedumus profesionālā vai uzņēmējdarbības jomā.

Ja profesionālais pakalpojums ir apliecinājuma pakalpojums, saskaņā ar objektivitātes pamatprincipu neatkarība no apliecinājuma uzdevuma klientiem ir jānodrošina arī saskaņā ar attiecīgi 290. vai 291. sadaļas prasībām.

220.2 Piemēri situācijām, kādās var rasties interesešu konflikti:

- darījumu konsultāciju pakalpojumu sniegšana klientam, kurš vēlas iegūt firmas revīzijas uzdevuma klientu, gadījumā, kad firma ir ieguvusi konfidenciālu informāciju ar darījumu, iespējams, saistītas revīzijas gaitā;
- konsultāciju sniegšana vienlaicīgi diviem klientiem, kuri konkurē attiecībā uz vienu un to pašu uzņēmumu, ja šādas konsultācijas varētu ietekmēt abu pušu konkurētspēju;
- pakalpojumu sniegšana gan piegādātājam, gan pircējam saistībā ar vienu un to pašu darījumu;
- aktīvu vērtēšana divu pušu vajadzībām, kuras atrodas pretējās pozīcijās attiecībā pret aktīviem;
- divu klientu pārstāvēšana saistībā ar vienu un to pašu jautājumu, ja starp abiem klientiem pastāv juridisks strīds, piemēram, laulības šķiršana vai partnerības anulēšana;
- apliecinājuma ziņojuma sagatavošana saistībā ar autoratlīdzības izmaksām licencētāja vajadzībām saskaņā ar licences līgumu,

vienlaicīgi sniedzot konsultācijas licences turētājam saistībā ar maksājamo summu pareizību;

- ieteikuma sniegšana klientam ieguldīt uzņēmumā, kurā, piemēram, profesionālā grāmatveža dzīvesbiedram ir finansiāla līdzdalība;
- stratēģisku konsultāciju sniegšana klientam saistībā ar klienta stratēģisko stāvokli, ja profesionālais grāmatvedis vienlaikus darbojas kopuzņēmumā vai ir līdzīgā saistībā ar attiecīgā klienta lielāko konkurentu;
- ieteikuma sniegšana klientam iegādāties uzņēmumu, kura iegādē ir ieinteresēta arī firma;
- ieteikuma sniegšana klientam iegādāties produktu vai pakalpojumu, ja profesionālais grāmatvedis ir noslēdzis vienošanos par autoratlīdzību vai komisiju ar kādu no attiecīgā produkta vai pakalpojuma potenciālajiem piegādātājiem.

220.3 Identificējot un izvērtējot intereses un attiecības, kas varētu radīt interešu konfliktu, un nepieciešamības gadījumā veicot drošības pasākumus, pamatprincipu ievērošanas apdraudējuma novēršanai vai samazināšanai līdz pieņemamam līmenim, profesionālais grāmatvedis publiskā praksē izdara profesionālu spriedumu un izvērtē, vai atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka nepastāv apdraudējums pamatprincipu ievērošanai.

220.4 Rīkojoties interešu konfliktu gadījumos, tostarp izpaužot vai daloties ar informāciju firmā vai firmu apvienībā un iegūstot trešo pušu norādījumus, profesionālais grāmatvedis publiskā praksē seko tam, vai tiek ievērots konfidencialitātes pamatprincips.

220.5 Ja interešu konflikta radītā apdraudējuma līmenis nav pieņemams, profesionālais grāmatvedis publiskā praksē īsteno drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim. Ja ar drošības pasākumu palīdzību apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionālais grāmatvedis atsakās sniegt vai turpināt sniegt profesionālos pakalpojumus, kas izraisa interešu konfliktu, vai izbeidz attiecīgās attiecības vai atsakās no attiecīgajām interesēm, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim.

220.6 Pirms jaunu klienta attiecību, darba uzdevuma vai uzņēmējdarbības attiecību akceptēšanas profesionālais grāmatvedis publiskā praksē veic pasākumus, lai identificētu apstākļus, kas varētu radīt interešu konfliktu, tostarp identificēt:

- kādas ir attiecīgo iesaistīto pušu intereses un attiecības; un
- kāds ir pakalpojuma veids un tā sekas iesaistīto interešu kontekstā.

Pakalpojumu un attiecīgo interešu un attiecību veids darba uzdevuma gaitā var mainīties. Īpaši tas attiecas uz gadījumiem, kad profesionāls grāmatvedis tiek aicināts veikt darba uzdevumu situācijā, kas var kļūt pretrunīga, pat ja puses, kas pieaicina profesionālo grāmatvedi sākotnēji nav iesaistītas strīdā. Profesionāls grāmatvedis seko šādām izmaiņām, lai identificētu apstākļus, kuros varētu rasties interešu konflikts.

220.7 Lai identificētu intereses un attiecības, kas varētu radīt interešu konfliktu, profesionālam grāmatvedim publiskā praksē var būt noderīgs efektīvs konfliktu identificēšanas process, kas var palīdzēt identificēt faktiskus vai iespējamus interešu konfliktus pirms lēmuma pieņemšanas par to, vai akceptēt darba uzdevumu, kā arī darba uzdevuma gaitā. Tas attiecas arī uz ārējo pušu, piemēram, klientu vai potenciālo klientu, norādītajiem jautājumiem. Jo agrākā stadijā tiek identificēts faktiskais vai iespējams interešu konflikts, jo lielāka ir iespējamība, ka profesionāls grāmatvedis varēs nepieciešamības gadījumā veikt drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu objektivitātes un citu pamatprincipu ievērošanai. Faktisko vai iespējamo interešu konfliktu identificēšanas process ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- sniegto profesionālo pakalpojumu veids;
- firmas lielums;
- klientu bāzes lielums un veids;
- firmas struktūra, piemēram, biroju skaits un ģeogrāfiskā atrašanās vieta.

220.8 Radniecīgās firmas gadījumā konfliktu identificēšana var ietvert jebkādas interešu konfliktus, kurus saskaņā ar profesionāla grāmatveža domām izraisa vai varētu izraisīt radniecīgo firmu intereses un attiecības. Atbilstīgi pasākumi šādu radniecīgo firmu interešu un attiecību identificēšanai ir atkarīgi no tādiem faktoriem kā sniegto profesionālo pakalpojumu veids, radniecīgo firmu apkalpotie klienti un visu attiecīgo pušu ģeogrāfiskā atrašanās vieta.

220.9 Ja tiek identificēts interešu konflikts, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izvērtē šādus aspektus:

- attiecīgo interešu vai attiecību nozīmīgums; un
- profesionālo pakalpojumu sniegšanas gaitā radītā apdraudējuma nozīmīgums. Pamatprincips ir šāds: jo tiešāka ir saikne starp profesionālo pakalpojumu un jautājumu, saistībā ar kuru pušu intereses ir pretrunā, jo nozīmīgāks ir apdraudējums objektivitātes principa un citu pamatprincipu ievērošanai.

220.10 Nepieciešamības gadījumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē veic drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu

apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai, ko izraisa interešu konflikts. Šādi drošības pasākumi var būt:

- pasākumu īstenošana konfidencialas informācijas nesankcionētas izpaušanas novēršanai gadījumos, kad profesionāls grāmatvedis sniedz profesionālus pakalpojumus saistībā ar konkrētu jautājumu divu vai vairāku klientu uzdevumā, kuru intereses saistībā ar attiecīgo jautājumu ir pretrunā. Pasākumi var būt šādi:
 - nodalītu darba uzdevuma grupu izmantošana, skaidri tām norādot pamatprincipus un procedūras konfidencialitātes nodrošināšanai;
 - nodalītu prakses jomu izveide atbilstoši īpašām firmā īstenojamām funkcijām, tādējādi izveidojot barjeru klienta konfidencialās informācijas nodošanai firmā no vienas prakses jomas citai.
 - pamatprincipu un procedūru iedibināšana, kas nosaka piekļuves ierobežošanu klientu failiem, noslēdzot konfidencialitātes līgumus ar firmas darbiniekiem un partneriem un/vai elektroniski nodalot konfidencialu informāciju;
- regulāra drošības pasākumu pārskatīšana, ko veic vadošais darbinieks, kas nepiedalās attiecīgā klienta darba uzdevumos;
- tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts pakalpojuma sniegšanā un nav savādāk saistīts ar konfliktu, veiktā darba pārbaudei, lai izvērtētu, vai galvenie spriedumi un secinājumi ir atbilstīgi.
- konsultēšanās ar trešajām pusēm, piemēram, profesionālu iestādi, juristu vai citu profesionālu grāmatvedi.

220.11 Turklāt parasti ir nepieciešams izpaust interešu konflikta būtību un saistītos drošības pasākumus, ja tādi pastāv, klientiem, kurus ietekmē attiecīgais konflikts, un, ja ir jāveic drošības pasākumi apdraudējuma samazināšanai līdz pieņemamam līmenim, iegūt attiecīgo klientu piekrišanu tam, ka profesionālais grāmatvedis publiskā praksē veic profesionālos pakalpojumus. Informācijas izpaušana un piekrišanas saņemšana var izpausties dažādos veidos, piemēram:

- vispārīgas informācijas atklāšana klientiem par apstākļiem, kādos profesionāls grāmatvedis atbilstoši vispārējai grāmatvedības praksei nesniedz pakalpojumus tikai vienam klientam (piemēram, konkrētu pakalpojumu konkrētā tirgus sektorā), lai klients varētu sniegt vispārēju piekrišanu; šādu informāciju var iekļaut, piemēram,

profesionālā grāmatveža standarta darba uzdevuma noteikumos un nosacījumos.

- ģpaša informācija attiecīgajiem klientiem par konkrētā konflikta apstākļiem, tostarp detalizēts situācijas atspoguļojums un visaptverošs plānoto drošības pasākumu un saistīto risku skaidrojums, kam ir jābūt pietiekam, lai klients varētu pieņemt informētu lēmumu par attiecīgo jautājumu un lai klients varētu sniegt skaidri izteiktu piekrišanu;
- noteiktos apstākļos uz klienta piekrišanu var norādīt klienta rīcība, kas nodrošina profesionālam grāmatvedim pietiekamus pierādījumus, lai secinātu, ka klients zina par konkrētajiem apstākļiem un ir piekritis interešu konfliktam, ja klients neizsaka iebildumus attiecībā uz konflikta pastāvēšanu.

Profesionāls grāmatvedis nosaka, vai, ņemot vērā interešu konflikta būtību un nozīmīgumu, ir jāiegūst ģpaša informācija un skaidri izteikta piekrišana. Šīm vajadzībām profesionāls grāmatvedis izdara profesionālu spriedumu, izvērtējot interešu konflikta pamatā esošos apstākļus, tostarp potenciāli skartās puses, iespējamo problēmu veids un iespējamība, ka konkrētā jautājuma turpmākā attīstība varētu būt negaidīta.

- 220.12 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē ir pieprasģjis klientam sniegt skaidri izteiktu piekrišanu, un klients ir atteicies šādu piekrišanu sniegt, profesionāls grāmatvedis atsakās sniegt vai turpināt interešu konfliktu izraisošos profesionālos pakalpojumus; vai arī profesionāls grāmatvedis izbeidz attiecģgās attiecģbas vai atsakās no attiecģgajām interesēm, lai novērstu apdraudģjumu vai samazinātu to lģdz pieņemam lģmenim un šādu piekrišanu varētu iegģt pģc papildu drošģbas pasākumu veikšanas, ja nepieciešams.
- 220.13 Ja informācija tiek sniegta mutiski, vai arī saturs ir mutisks vai izrietošs, profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ir ieteicams dokumentģt interešu konfliktu izraisoģo apstākļu būtģbu, veiktos drošģbas pasākumus apdraudģjuma samazināšanai lģdz pieņemam lģmenim un iegģto piekrišanu.
- 220.14 Noteiktos apstākļos, sniedzot konkrģtu informāģģju ar mģrģģi iegģt skaidri izteiktu piekrišanu, var tģkt pārkāpta konfidencialģtātes prasģba. Šādi apstākļģ var bģt:
- ar darģjumu saistģta pakalpojuma snieģšana klientam saistģbā ar agresģvu cita firmas klienta pāŗņemģšanu;
 - tiesas izmeklēģjuma veikģšana klienta vajadzģbām saistģbā ar aizdomām par krāŗniecģskām darbģbām, kur firmas rģcģbā ir konfidencialģ informāģģja, kas ir iegģta, sniedzot profesionālus pakalpojumus citam klientam, kurģ, iespģjams, ir iesaistģts krāŗniecģsku darbģbu veikģšanā.

Šādos apstākļos firma neakceptē un neturpina darba uzdevumu, izņemot, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- firma nerīkojas viena klienta aizstāvības lomā gadījumos, kad firmai ir jāuzņemas pretēja pozīcija pret citu klientu saistībā ar vienu un to pašu jautājumu;
- ir ieviesti īpaši mehānismi konfidenciālas informācijas izpaušanas novēršanai starp darba grupām, kuras apkalpo abus klientus; un
- firma ir nodrošinājusi, ka atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka atbilstīga firmas rīcība būtu akceptēt vai turpināt darba uzdevumu, jo ierobežojums attiecībā uz firmas spēju sniegt pakalpojumu radītu neproporcionālu negatīvu ietekmi uz klientiem vai citām atbilstīgām trešajām pusēm.

Profesionāls grāmatvedis dokumentē šādus apstākļus, tostarp profesionālā grāmatveža lomu, iestrādātos mehānismus informācijas izpaušanas novēršanai starp darba grupām, kuras apkalpo divus klientus, kā arī pamatojumu secinājumam par to, ka darba uzdevumu drīkst akceptēt.

230. SADAĻA

Blakus atzinumi

- 230.1 Apdraudējums pamatprincipu ievērošanai var rasties, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē kāda uzņēmuma vai iestādes, kura nav esošs klients, vārdā tiek aicināts sniegt blakus atzinumu par to, vai konkrētos apstākļos vai darījumos ir ievērotas grāmatvedības, revīzijas, finanšu ziņošanas standartu prasības vai citi principi. Piemēram, apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai var rasties apstākļos, kad blakus atzinuma pamatā netiek izmantota tāda pati faktu kopa, kāda bija pieejama esošajam grāmatvedim, vai arī viedoklis ir balstīts uz neadekvātiem pierādījumiem. Apdraudējuma pastāvēšana un nozīmīgums ir atkarīgs no apstākļiem, kādos izteikts pieprasījums, kā arī no citiem pieejamajiem faktiem un pieņēmumiem, kas ir būtiski profesionālā sprieduma izteikšanai.
- 230.2 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē tiek aicināts sniegt šādu atzinumu, profesionāls grāmatvedis novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt klienta atļaujas iegūšana, lai sazinātos ar esošo grāmatvedi, ierobežojumu, kas nosaka sazināšanos ar klientu, izklāstīšana un atzinuma kopijas iesniegšana esošajam grāmatvedim.
- 230.3 Ja uzņēmums vai iestāde, kas vēlas saņemt atzinumu, neatļauj sazināties ar esošo grāmatvedi, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izvērtē, vai viņam, ņemot vērā visus apstākļus, vajadzētu sniegt pieprasīto atzinumu.

240. SADAĻA**Samaksa un citi atlīdzības veidi**

240.1 Ar profesionālo pakalpojumu sniegšanu saistīto pārrunu laikā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst noteikt jebkādu profesionālam grāmatvedim pieņemamu samaksu par pakalpojumiem. Pats fakts, ka viens profesionāls grāmatvedis publiskā praksē piedāvā pakalpojumus par mazāku samaksu, nekā cits grāmatvedis, nav uzskatāms par ētikas normām neatbilstošu rīcību. Tomēr atkarībā no pieprasītās samaksas apmēra var rasties apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, personisko interešu radīts apdraudējums profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības principa ievērošanai rodas, ja pieprasītā samaksa ir tik maza, ka par to ir sarežģīti izpildīt darba uzdevumu atbilstoši spēkā esošo tehnisko un profesionālo standartu prasībām.

240.2 Šāda apdraudējuma pastāvēšana un nozīmīgums ir atkarīgs no tādiem faktoriem kā pieprasītās samaksas lielums un tai atbilstošais pakalpojums. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- klienta informēšana par darba uzdevuma nosacījumiem, īpaši par to, kā tiek aprēķināta samaksa un kādi pakalpojumi tiek sniegti par pieprasīto samaksu;
- darba uzdevumam atbilstīga laika perioda noteikšana un kvalificēta personāla pieaicināšana.

240.3 Pārstāvības maksājumus plaši izmanto noteikta veida ar apliecinājumu nesaistītos uzdevumos.¹ Tomēr noteiktos apstākļos šādi maksājumi var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tie var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu objektivitātes nodrošināšanai. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- darba uzdevuma veids;
- iespējamo samaksas summu diapazons;
- samaksas noteikšanas metode;
- tas, vai darījuma rezultātu pārbauda neatkarīga trešā persona.

240.4 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

¹ Nosacījuma maksājumi par pakalpojumiem, kas nav saistīti ar apliecinājumu un ir sniegti apliecinājuma klientam, ir raksturoti šīs kodeksa daļas 290. un 291. sadaļā.

- iepriekš noslēgta rakstiska vienošanās ar klientu par samaksas noteikšanas metodi;
 - profesionāla grāmatveža publiskā praksē darba rezultātu potenciālo lietotāju informēšana par veikto darbu un samaksas noteikšanas metodi;
 - kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras; vai
 - neatkarīgas trešās personas veikta pārbaude attiecībā uz profesionāla grāmatveža publiskā praksē paveikto darbu.
- 240.5 Atsevišķās situācijās profesionāls grāmatvedis publiskā praksē var saņemt samaksu par starpniecību vai komisijas naudu saistībā ar klientu. Piemēram, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nesniedz konkrētu nepieciešamo pakalpojumu, samaksu par starpniecību viņš var saņemt, ja nosūta pastāvīgo klientu pie cita profesionāla grāmatveža publiskā praksē vai cita eksperta. Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, var saņemt komisijas naudu no trešās personas (piemēram, programmatūras izstrādātāja) par preču vai pakalpojumu pārdošanu klientam. Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē saņem šādu samaksu par starpniecību vai komisijas naudu, tiek radīts ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums objektivitātes un profesionālās kompetences nodrošināšanai.
- 240.6 Iespējams, ka profesionāls grāmatvedis publiskā praksē maksā samaksu par starpniecību, lai iegūtu klientu, piemēram, ja klients ir cita profesionāla grāmatveža publiskā praksē pastāvīgais klients, tomēr viņam/viņai ir nepieciešami speciālista pakalpojumi, ko esošais grāmatvedis nepiedāvā. Arī šādas starpnieka samaksas pieņemšana var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu objektivitātes, profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības nodrošināšanai.
- 240.7 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
- klienta informēšana, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē noslēdzis jebkādas vienošanās par starpnieka maksājumiem citam profesionālam grāmatvedim;
 - klienta informēšana, ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē saņēmis starpnieka samaksu par klienta nosūtīšanu pie cita profesionāla grāmatveža publiskā praksē;
 - iepriekšēja vienošanās ar klientu par komisijas samaksu par precēm vai pakalpojumiem, ko šim klientam pārdod trešās personas.
- 240.8 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst pilnībā vai daļēji iegādāties citu firmu, ja vien samaksa tiek veikta bijušajiem firmas īpašniekiem vai to

mantiniekiem. Šādi maksājumi netiek pielīdzināti 240.5–240.7 punktā minētajai komisijas naudai vai samaksai par starpniecību.

250. SADAĻA

Profesionālo pakalpojumu mārketingis

- 250.1 Ja profesionāls grāmatvedis publiskā praksē saņem jaunu pasūtījumu, izmantojot reklāmu vai citas mārketinga metodes, var raksties apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ja pakalpojumi, sasniegumi vai preces netiek tirgotas atbilstoši profesionālas rīcības principam, šī principa ievērošanai apdraudējumu var radīt personiskās intereses.
- 250.2 Veicot profesionālo pakalpojumu mārketingu, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nerada apdraudējumu profesijas reputācijai. Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē ir godīgs un patiess, un neveic šādas darbības:
- a) nepārspīlē piedāvātos pakalpojumus, iegūto kvalifikāciju vai pieredzi; vai
 - b) nesniedz neslavu ceļošas atsauksmes par citu personu darbu un neveic nepamatotus salīdzinājumus.

Ja profesionālam grāmatvedim publiskā praksē rodas šaubas par piedāvātās reklamēšanas vai mārketinga formas atbilstību, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē apsver iespēju konsultēties ar attiecīgo reglamentējošo iestādi.

260. SADAĻA

Dāvanas un īpaši labvēlīga attieksme

- 260.1 Profesionālam grāmatvedim publiskā praksē vai viņa/viņas tiešam vai tuvam radniekam var tikt piedāvātas dāvanas vai īpaši labvēlīga attieksme. Šāds piedāvājums var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, pieņemot dāvanu no klienta, rodas ar personiskām interesēm vai familiaritāti saistīts apdraudējums objektivitātes principa ievērošanai; iespējamība, ka šādas dāvanas pieņemšanas gadījumā var tikt publiskots, rada apdraudējumu objektivitātes principa ievērošanai.
- 260.2 Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dāvanas veida, vērtības un dāvināšanas nolūka. Ja tiek piedāvātas tādas dāvanas vai īpaši labvēlīga attieksme, kuru atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, uzskatītu par nepārprotami nebūtisku un mazsvarīgu, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst secināt, ka piedāvājums ir izdarīts parastas uzņēmējdarbības prakses kontekstā bez īpaša nolūka ietekmēt lēmumu pieņemšanu vai iegūt informāciju. Šādos gadījumos profesionāls grāmatvedis publiskā praksē drīkst vispārīgi secināt, ka jebkāds apdraudējums pamatprincipu ievērošanai atbilst pieņemamam līmenim.
- 260.3 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim veicot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē nepieņem šādu dāvinājumu.

270. SADAĻA

Klienta naudas līdzekļu turēšana

- 270.1 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē neapņemas glabāt klienta naudas līdzekļus vai citus aktīvus, ja vien to neatļauj likums, un, ja likums to atļauj, tad profesionāls grāmatvedis ievēro visus papildu tiesiskos pienākumus, kādi jāievēro profesionālam grāmatvedim publiskā praksē, kurš glabā šādus līdzekļus.
- 270.2 Klienta aktīvu turēšana rada apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai; piemēram, ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu profesionālas rīcības principa ievērošanai un, iespējams, ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu objektivitātes principa ievērošanai. Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kuram uzticēti citām personām piederoši naudas līdzekļi (vai citi aktīvi), rīkojas šādi:
- glabā šādus aktīvus atsevišķi no personiskajiem vai firmas aktīviem;
 - lieto šādus aktīvus tikai paredzētajam mērķim;
 - vienmēr ir gatavs sniegt atskaites par šādiem aktīviem un jebkādiem ieņēmumiem, dividendēm vai ieguvumiem tām personām, kuras ir pilnvarotas šādas atskaites saņemt; un
 - ievēro visu spēkā esošo likumu un normatīvu prasības saistībā ar šādu aktīvu turēšanu un uzskaiti.
- 270.3 Klientu un darba uzdevumu akceptēšanas procedūru kontekstā, sniedzot pakalpojumus, kas saistīti ar klientu aktīvu turēšanu, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē atbilstīgi iztaujā par šādu aktīvu avotiem un apsver tiesiskās un normatīvās prasības. Piemēram, ja aktīvi ir iegūti nelikumīgu darbību, piemēram, naudas atmazgāšanas, rezultātā, rodas apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Šādās situācijās profesionāls grāmatvedis var konsultēties ar juristu.

280. SADAĻA

Objektivitāte — visi pakalpojumi

- 280.1 Profesionālo pakalpojumu sniegšanas laikā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izvērtē, vai pastāv apdraudējums objektivitātes pamatprincipa ievērošanai, ko izraisa dalība vai attiecības ar klienta uzņēmumu vai tā direktoriem, amatpersonām vai darbiniekiem. Piemēram, ja pastāv ģimeniskas vai ciešas personiskās vai uzņēmējdarbības attiecības, var rasties ar familiaritāti saistīts apdraudējums objektivitātes principa ievērošanai.
- 280.2 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kas sniedz apliecinājuma pakalpojumus, nodrošina neatkarību no apliecinājuma uzdevuma klienta. Neatkarība uzskatots un rīcībā ir nepieciešama, lai profesionāls grāmatvedis publiskā praksē varētu sniegt atzinumu bez aizspriedumiem, interešu konfliktiem vai citu personu pārmērīgas ietekmes. Norādījumi attiecībā uz neatkarības prasībām, kas jānodrošina profesionālam grāmatvedim publiskā praksē apliecinājuma uzdevumos, ir sniegtas 290. un 291. sadaļā.
- 280.3 Tas, vai profesionālo pakalpojumu sniegšanas laikā radīsies apdraudējums objektivitātes principa ievērošanai, ir atkarīgs no konkrētajiem darba uzdevuma apstākļiem un darba veida, ko veic profesionāls grāmatvedis publiskā praksē.
- 280.4 Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
- izstāšanās no darba grupas;
 - pārraudzības procedūras;
 - apdraudējumu izraisošo finansiālo vai uzņēmējdarbības attiecību izbeigšana;
 - jautājuma pārrunāšana ar firmas augstāko vadību; vai
 - jautājuma pārrunāšana ar personām, kam ir uzticēta klienta uzņēmuma pārvalde.

Ja, veicot drošības pasākumus, apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis publiskā praksē neakceptē attiecīgo darba uzdevumu vai izbeidz to.

290. SADAĻA
NEATKARĪBA — REVĪZIJA UN PĀRBAUDES UZDEVUMI
SATURS

	Punkts
Sadaļas struktūra	290.1
Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību	290.4
Firmu apvienības un radniecīgās firmas	290.13
Publisko interešu uzņēmumi	290.25
Saistītie uzņēmumi	290.27
Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde	290.28
Dokumentēšana	290.29
Darba uzdevuma periods	290.30
Uzņēmumu iegāde un apvienošana	290.33
Šīs sadaļas prasību neievērošana	290.39
Konceptuālo pamatnostādņu piemērošana attiecībā uz neatkarības principu	290.100
Finansiāla līdzdalība	290.102
Kredīti un garantijas	290.117
Uzņēmējdarbības attiecības	290.123
Ģimeniskās un personiskās attiecības	290.126
Darba attiecības ar revīzijas uzdevuma klientu	290.132
Pagaidu personāla norīkošana	290.140
Revīzijas uzdevuma klientam nesen sniegti pakalpojumi	290.144
Darbs revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā	290.144
Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar revīzijas uzdevuma klientu (tostarp partneru periodiska nomainā)	290.148
Ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana revīzijas uzdevuma klientam	290.154
Vadības pienākumi	290.159

Grāmatvedības datu un finanšu pārskatu sagatavošana.....	290.164
Vērtēšanas pakalpojumi	290.172
nodokļu pakalpojumi.....	290.178
Iekšējie revīzijas pakalpojumi.....	290.192
IT sistēmu pakalpojumi	290.198
Tiesvedības atbalsta pakalpojumi.....	290.204
Juridiskie pakalpojumi	290.206
Personāla atlases pakalpojumi.....	290.211
Korporatīvie finanšu pakalpojumi.....	290.213
Samaksa	290.217
Samaksa — relatīvais lielums	290.217
Samaksa — nokavēta	290.220
Pārstāvības maksājumi	290.221
Atlīdzības un novērtēšanas pamatprincipi.....	290.225
Dāvanas un īpaši labvēlīga attieksme	290.227
Faktiski vai iespējami tiesas darbi.....	290.228
Pārskati, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums.....	290.500

Sadaļas struktūra

- 290.1 Šajā sadaļā skaidrota prasība nodrošināt neatkarību revīzijas uzdevumos un pārbaudes uzdevumos, kas ir apliecinājuma uzdevumi, kuros profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem. Šādi darba uzdevumi ir revīzijas un pārbaudes uzdevumi, kuros profesionāla grāmatveža uzdevums ir ziņot par finanšu pārskatu pilnu kopumu un par atsevišķu finanšu pārskatu. Neatkarības prasības apliecinājuma uzdevumos, kas nav revīzijas vai pārbaudes uzdevumi, ir skaidrotas 291. sadaļā.
- 290.2 Konkrētos apstākļos, tostarp revīzijas uzdevumos, kad revīzijas ziņojumā noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināti konkrēti nosacījumi, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības var modificēt, kā norādīts 290.500–290.514. punktā. Modificēšana nav atļauta, ja tiek veikta likumā vai normatīvajos aktos noteikta finanšu pārskatu revīzija.
- 290.3 Šajā sadaļā jēdzieni:
- a) “revīzija”, “revīzijas uzdevuma darba grupa”, “revīzijas uzdevums”, “revīzijas uzdevuma klients” un “revīzijas ziņojums” attiecas uz pārbaudi, pārbaudes uzdevuma darba grupu, pārbaudes uzdevumu, pārbaudes uzdevuma klientu un pārbaudes uzdevuma ziņojumu; un
 - b) jēdziens “firma” attiecas uz radniecīgo firmu, izņemot, ja noteikts savādāk.

Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību

- 290.4 Revīzijas uzdevumu veikšana ir sabiedrības interesēs un tāpēc Kodeksā ir noteikts revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmu un radniecīgo firmu pienākumu nodrošināt neatkarību no revīzijas uzdevuma klientiem.
- 290.5 Šīs sadaļas mērķis ir palīdzēt firmām un revīzijas uzdevuma darba grupu dalībniekiem piemērot turpmāk izklāstītās konceptuālās pamatnostādnes ar mērķi nodrošināt un saglabāt neatkarību.
- 290.6 Neatkarība ir:
- a) Neatkarība uzskatos
Apziņas stāvoklis, kas ļauj sniegt atzinumu, neietekmējoties no faktoriem, kuri varētu kompromitēt profesionālo vērtējumu, tādējādi ļaujot personai rīkoties godprātīgi, ievērojot objektivitāti un profesionālo skepsi.
 - b) Neatkarība rīcībā
Izvairīšanās no tādiem faktiem un apstākļiem, kas ir tik nozīmīgi, ka atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, visdrīzāk secinātu, ka nav nodrošināta firmas vai revīzijas

uzdevuma grupas dalībnieka godprātība, objektivitāte vai profesionālā skepse.

- 290.7 Profesionāli grāmatveži piemēro konceptuālo pamatnostādņu principu, lai:
- a) identificētu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai;
 - b) novērtētu identificētā apdraudējuma nozīmīgumu; un
 - c) ja nepieciešams, veiktu drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Ja profesionāls grāmatvedis konstatē, ka nav pieejami vai nevar veikt atbilstīgus drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, profesionāls grāmatvedis novērš apstākļus vai attiecības, kas rada apdraudējumu, vai arī neakceptē revīzijas uzdevumu vai izbeidz to.

Profesionālam grāmatvedim, izvērtējot šo konceptuālo pamatnostādņu piemērošanu, ir jāpielieto profesionāls spriedums.

- 290.8 Izvērtējot, vai ir apdraudēta neatkarība, būtiska loma var būt dažādiem apstākļiem un to apvienojumiem. Nav iespējams definēt katru situāciju, kas rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, un norādīt atbilstošo rīcību. Tāpēc šajā Kodeksā ir noteiktas konceptuālās pamatnostādnes, kas nosaka firmu un revīzijas uzdevuma darba grupu dalībnieku pienākumu identificēt un novērtēt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un veikt atbilstošus pasākumus. Konceptuālo pamatnostādņu princips palīdz profesionāliem grāmatvežiem praksē ievērot šajā Kodeksā noteiktās ētikas prasības. Šāds princips attiecas uz daudziem un dažādiem apstākļiem, kuros var rasties apdraudējums neatkarības ievērošanai, un novērš situāciju, kad profesionāls grāmatvedis secina, ka situācija ir pieļaujama, jo tā nav konkrēti norādīta kā aizliegta.
- 290.9 290.100 punktā un turpmākajos punktos ir skaidrots, kā piemērojams konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību. Šajos punktos nav aplūkoti visi apstākļi un attiecības, kas rada vai varētu radīt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai.
- 290.10 Pieņemot lēmumu saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai turpināšanu vai arī par konkrētas personas iekļaušanu revīzijas uzdevuma darba grupā, firma identificē un novērtē apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemam līmenim un ir jāpieņem lēmums saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai konkrētas personas iesaistīšanu revīzijas uzdevuma darba grupā, firma nosaka, vai ir pieejami drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja lēmums ir jāpieņem saistībā ar to, vai turpināt darba uzdevumu, firma nosaka, vai esošie drošības pasākumi joprojām efektīvi novērš apdraudējumu vai samazina to līdz pieņemamam līmenim, vai arī,

iespējams, jāveic citi drošības pasākumi vai jāizbeidz darba uzdevums. Ja darba uzdevuma laikā firma iegūst jaunu informāciju par apdraudējumu, firma novērtē šāda apdraudējuma nozīmīgumu atbilstoši konceptuālo pamatnostādņu principam.

- 290.11 Šajā sadaļā ir sniegtas atsauces uz to, cik nozīmīgs ir apdraudējums neatkarības principa nodrošināšanai. Novērtējot apdraudējuma nozīmīgumu, tiek ņemti vērā gan kvalitatīvie, gan kvantitatīvie faktori.
- 290.12 Šajā sadaļā pārsvarā gadījumu nav noteikts konkrētu firmas darbinieku pienākums rīkoties saistībā ar neatkarību, jo šādi pienākumi var būt dažādi atkarībā no firmas lieluma, struktūras un organizācijas. Saskaņā ar starptautisko kvalitātes kontroles standartu prasībām firmai ir pienākums iedibināt pamatprincipus un procedūras, kuru uzdevums ir nodrošināt pietiekamu pārlicēcību par to, ka atbilstoši konkrētām ētikas prasībām tiek saglabāta neatkarība. Turklāt starptautiskajos revīzijas standartos ir noteikts atbildīgā partnera pienākums izstrādāt atzinumu par to, vai darba uzdevumā ir nodrošināta neatkarība.

Firmu apvienības un radniecīgās firmas

- 290.13 Ja firma tiek uzskatīta par radniecīgo firmu, šāda firma nodrošina neatkarību no citu firmu radniecīgo revīzijas uzdevuma klientiem (izņemot gadījumus, kad šajā Kodeksā noteikts citādi). Šajā sadaļā raksturotais radniecīgo firmu pienākums nodrošināt neatkarību attiecas uz jebkuru uzņēmumu, piemēram, konsultāciju firmu vai profesionālu juridisko pakalpojumu firmu, kas atbilst radniecīgās firmas definīcijai, neatkarīgi no tā, vai pats uzņēmums atbilst vai neatbilst firmas definīcijai.
- 290.14 Lai uzlabotu savu spēju sniegt profesionālus pakalpojumus, firmas bieži vien apvienojas lielākās struktūrās ar citām firmām un uzņēmumiem. Tas, vai šīs lielākās struktūras ir uzskatāmas par firmu apvienību, ir atkarīgs no konkrētajiem faktiem un apstākļiem un nav atkarīgs no tā, vai firmas un uzņēmumi ir juridiski atsevišķi un nodalīti. Piemēram, lielākas struktūras vienīgais mērķis var būt veicināt atsauces uz paveikto darbu, kas pats ar sevi neatbilst firmu apvienības kritērijiem. Vai arī lielākas struktūras mērķis var būt sadarbība, un firmas var lietot vienādu zīmola nosaukumu, vienotu kvalitātes kontroles sistēmu vai nozīmīgus profesionālos resursus, un tāpēc firmas uzskatāmas par firmu apvienību.
- 290.15 To, vai lielāka struktūra ir uzskatāma par firmu apvienību, nosaka, izvērtējot, vai atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, visdrīzāk uzskatītu, ka uzņēmumi ir saistīti tādā veidā, ka tos var uzskatīt par apvienību. Šāds vērtējums veicams attiecībā uz visu firmu apvienību.
- 290.16 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un tā ir skaidri vērsta uz peļņas gūšanu vai izmaksu dalīšanu starp struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem,

šāda struktūra ir uzskatāma par firmu apvienību. Tomēr nemateriālo izmaksu dalīšana pati par sevi Turklāt, ja izmaksu dalīšana attiecas tikai uz izmaksām, kas ir saistītas ar revīzijas metožu, rokasgrāmatu vai apmācību kursu izstrādi, šis apstāklis pats par sevi neliecina, ka struktūra ir uzskatāma par apvienību. Turklāt asociācija, kurā ietilpst firma un citādā veidā nesaistīts uzņēmums un kuras mērķis ir kopīgi sniegt pakalpojumu vai izstrādāt produktus, pati par sevi nav uzskatāma par apvienību.

- 290.17 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēji īpašnieki, kontrole vai vadība, šāda struktūra ir uzskatāma par apvienību. Tā var būt noteikta līgumā vai citādi.
- 290.18 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēji kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras, šāda struktūra ir uzskatāma par apvienību. Šajā kontekstā kopēji kvalitātes kontroles pamatprincipi un procedūras ir tādi pamatprincipi un procedūras, kas ir izstrādātas, ieviestas un tiek pārraudzītas visā struktūrā.
- 290.19 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un struktūrā iekļautajiem uzņēmumiem ir kopēja uzņēmumu darbības stratēģija, šāda struktūra ir uzskatāma par apvienību. Kopēja uzņēmumu darbības stratēģija ir uzņēmumu vienošanās par kopēju stratēģisko mērķu sasniegšanu. Apstāklis, ka kāds uzņēmums sadarbojas ar citu uzņēmumu, lai kopīgi iesniegtu profesionālo pakalpojumu piedāvājumu, pats par sevi nav pietiekams, lai attiecīgo uzņēmumu uzskatītu par radniecīgu uzņēmumu.
- 290.20 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un struktūrā iekļautie uzņēmumi izmanto kopēju zīmolu, šāda struktūra ir uzskatāma par apvienību. Kopējs zīmols ir kopēji sākuma burti vai kopējs nosaukums. Firma uzskatāma par firmu, kas izmanto kopēju zīmolu, ja tā norāda kopējo zīmolu vai iekļauj to blakus savam nosaukumam, piemēram, attiecīgās firmas partnera parakstītajā revīzijas ziņojumā.
- 290.21 Arī firma, kas neietilpst firmu apvienībā un kā firmas nosaukuma daļu neizmanto kopējo zīmolu, var radīt iespaidu, ka darbojas firmu apvienībā, ja savos drukātajos materiālos vai reklāmās attiecīgā firma sniedz atsauci uz dalību firmu asociācijā. Tāpēc, ja netiek pievērsta vērība tam, kā firma raksturo šādu dalību, var rasties priekšstats, ka attiecīgā firma piedalās firmu apvienībā.
- 290.22 Ja firma pārdod savas prakses komponentu, dažkārt pārdošanas līgumā ir noteikts ierobežots laika posms, kurā komponents drīkst turpināt izmantot firmas nosaukumu vai nosaukuma elementu arī tad, ja vairs nav saistīts ar attiecīgo firmu. Šādos apstākļos, lai gan abi uzņēmumi darbojas ar vienādu nosaukumu, faktiski tie nav iekļauti lielākā struktūrā, kuras mērķis ir sadarbība, un tāpēc nav uzskatāmi par radniecīgām firmām. Šādi uzņēmumi nosaka, kā, sniedzot informāciju trešajām personām, skaidrot to, ka tie nav radniecīgās firmas.

290.23 Ja lielākas struktūras mērķis ir sadarbība un tajā iekļautie uzņēmumi kopīgi izmanto nozīmīgu profesionālo resursu daļu, šāda struktūra ir uzskatāma par apvienību. Profesionālie resursi var būt šādi:

- kopējas sistēmas, kas nodrošina informācijas apmaiņu starp firmām, piemēram, apmaiņu ar klientu datiem, rēķinu informāciju un laika reģistriem;
- partneri un personāls;
- tehniskā atbalsta nodaļas, kas nodarbojas ar tehniskiem vai nozares jomas jautājumiem, darījumiem vai notikumiem saistībā ar apliecinājuma uzdevumiem;
- revīzijas metodoloģija vai revīzijas rokasgrāmatas; un
- apmācību kursi un telpas.

290.24 To, vai kopējo profesionālo resursu daļa ir nozīmīga un vai firmas attiecīgi uzskatāmas par radniecīgām, nosaka, pamatojoties uz būtiskajiem faktiem un apstākļiem. Ja kopējie resursi ietver kopējas revīzijas metodes vai revīzijas rokasgrāmatas, un netiek veikta apmaiņa ar personālu vai informāciju par klientiem vai tirgiem, kopējie resursi visdrīzāk nav uzskatāmi par nozīmīgiem. Tas pats attiecas uz kopēju apmācību. Tomēr, ja kopēja resursu lietošana ietver apmaiņu ar darbiniekiem vai informāciju, piemēram, ja darbinieki tiek norīkoti, izmantojot kopēju datu bāzi, vai lielākas struktūras ietvaros tiek izveidota kopēja tehniskā atbalsta struktūrvienība, kuras mērķis ir sniegt firmām tehniskus norādījumus, kas attiecīgajām firmām ir jāievēro, atbilstīga un informēta trešā puse visdrīzāk secinātu, ka kopējie resursi ir nozīmīgi.

Publisko interešu uzņēmumi

290.25 Papildu norādījumi attiecībā uz publisko interešu apjomu atsevišķos uzņēmumos ir sniegti 290. sadaļā. Šīs sadaļas kontekstā publisko interešu uzņēmumi ir:

- a) visi biržā kotētie uzņēmumi; un
- b) jebkurš uzņēmums:
 - (i) kurš normatīvajos aktos vai likumos ir definēts kā publisko interešu uzņēmums;
 - (ii) kurā ir veicama normatīvajos aktos vai likumā noteikta revīzija saskaņā ar tādām pašām neatkarības prasībām, kādas ir spēkā biržā kotētu uzņēmumu gadījumā. Šādus normatīvos aktus var izdot jebkurš attiecīgais regulators, tostarp, revīzijas regulators.

290.26 Firmas un dalīborganizācijas tiek mudinātas noteikt, vai atsevišķi uzņēmumi vai uzņēmumu kategorijas uzskatāmi par publisko interešu uzņēmumiem gadījumā, ja tiem ir daudz un dažādi akcionāri. Izvērtējamie faktori var būt šādi:

- uzņēmuma veids, piemēram, daudzu akcionāru aktīvu turēšana kā uzticības personai. Piemēri ir finanšu institūcijas, piemēram, bankas un apdrošināšanas kompānijas, kā arī pensiju fondi;
- lielums; un
- darbinieku skaits.

Saistītie uzņēmumi

290.27 Ja revīzijas uzdevuma klients ir biržā kotēts uzņēmums, šajā sadaļā sniegtās atsauces uz revīzijas uzdevuma klientu attiecas arī uz klienta saistītajiem uzņēmumiem (izņemot, ja ir noteikts savādāk). Visu pārējo revīzijas uzdevuma klientu gadījumā šajā sadaļā sniegtās atsauces uz revīzijas uzdevuma klientu attiecas uz saistītajiem uzņēmumiem, kuros klientam ir tieša vai netieša kontrole. Ja revīzijas uzdevuma darba grupai ir informācija par taktiskiem vai iespējamiem apstākļiem, kas norāda, ka firmas neatkarības izvērtējumā būtiska loma ir attiecībām vai apstākļiem saistībā ar citu saistīto uzņēmumu, revīzijas uzdevuma darba grupa ņem vērā šīs attiecības un apstākļus, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un nosakot attiecīgos drošības pasākumus.

Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde

290.28 Arī tad, ja šajā Kodeksā, spēkā esošajos revīzijas standartos, likumos un normatīvajos aktos nav noteiktas īpašas prasības, firmai ieteicams regulāri sazināties ar revidējamā uzņēmuma personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, par attiecībām un citiem jautājumiem, kurus firma uzskata par būtiskiem neatkarības nodrošināšanai. Šāda sazināšanās nodrošina personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, iespēju

- a) izvērtēt firmas spriedumus, kas izdarīti, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības nodrošināšanai,
- b) izvērtēt drošības pasākumu atbilstību, kas veikti, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, un
- c) attiecīgi rīkoties.

Šāds princips ir īpaši noderīgs attiecībā uz apdraudējumu, kas saistīts ar ietekmi un familiaritāti.

Saskaņā ar šīs sadaļas nosacījumiem, sazinoties ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, firma nosaka, ņemot vērā konkrēto apstākļu un

ziņojamā jautājuma veidu un svarīgumu, kurām personām uzņēmuma pārvaldības struktūrā būtu jāziņo par attiecīgo jautājumu. Ja firma sazinās ar personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, apakšgrupu, piemēram, revīzijas komiteju vai amatpersonu, firma nosaka, vai būtu jāsaazinās arī ar visām personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, lai attiecīgās personas būtu pienācīgi informētas.

Dokumentēšana

290.29 Dokumentējot tiek nodrošināti pierādījumi attiecībā uz profesionālā grāmatveža spriedumiem, kas izdarīti, izstrādājot secinājumus par to, vai ir nodrošināta Tas, ka dokumentēšana nav veikta, neliecina par to, ka firma nav apsvērusi konkrētu jautājumu vai nav nodrošinājusi neatkarību.

Profesionāls grāmatvedis dokumentē secinājumus attiecībā uz to, vai ir nodrošināta neatkarība, kā arī visu būtisko pārrunu saturu, kas notikušas šajā kontekstā. Tāpēc:

- a) ja nepieciešams veikt drošības pasākumus, lai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma būtību un esošos vai veiktos drošības pasākumus, kas apdraudējumu samazina līdz pieņemamam līmenim; un
- b) ja attiecībā uz apdraudējumu jāveic nozīmīga apdraudējuma analīze, lai noteiktu, vai jāveic drošības pasākumi, un profesionāls grāmatvedis secina, ka tie nav nepieciešami, jo apdraudējums jau atbilst pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma būtību un attiecīgo secinājumu pamatojumu.

Darba uzdevuma periods

290.30 Neatkarība no revīzijas uzdevuma klienta jānodrošina gan darba uzdevuma periodā, gan periodā, uz kuru attiecas finanšu pārskati. Darba uzdevuma periods sākas, kad revīzijas uzdevuma darba grupa sāk veikt revīzijas procedūras. Darba uzdevuma periods beidzas, kad ir sagatavots revīzijas ziņojums. Periodiska darba uzdevuma gadījumā par tā beigām uzskatāms brīdis, kad jebkura no pusēm paziņo par profesionālo attiecību pārtraukšanu vai ir sagatavots revīzijas ziņojums.

290.31 Ja uzņēmums kļūst par revīzijas uzdevuma klientu tāda perioda laikā, uz kuru attiecas finanšu pārskati, par kuriem firma sniegs atzinumu, vai pēc šāda perioda, firma nosaka, vai apdraudējumu neatkarības nodrošināšanai nerada šādi apstākļi:

- a) finanšu vai uzņēmējdarbības attiecības ar revīzijas uzdevuma klientu pirms vai pēc finanšu pārskatu pārskata perioda, bet pirms revīzijas uzdevuma akceptēšanas; vai

b) revīzijas uzdevuma klientam iepriekš sniegtie pakalpojumi.

290.32 Ja pirms finanšu pārskatu pārskata perioda vai pēc tā, bet pirms revīzijas uzdevuma darba grupa sniegt revīzijas pakalpojumus firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, un šie pakalpojumi revīzijas uzdevuma periodā ir aizliegti, firma novērtē, var šādu pakalpojumu sniegšana rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, revīzijas uzdevumu drīkst akceptēt tikai tad, ja ir veikti drošības pasākumi, kuru mērķis ir apdraudējumu novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu darbinieku neiekļaušana revīzijas uzdevuma darba grupā, kuri ir snieguši ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus;
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas darba un ar apliecinājumu nesaistītā darba pārbaudei; vai
- citas firmas pieaicināšana ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu rezultātu pārbaudei vai atkārtotai ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu sniegšanai, lai attiecīgā firma varētu uzņemties atbildību par pakalpojumu.

Uzņēmumu iegāde un apvienošana

290.33 Ja uzņēmumu iegādes vai apvienošanas rezultātā kāds uzņēmums kļūst par revīzijas uzdevuma klienta saistīto uzņēmumu, firma identificē un novērtē tādas bijušās un esošās intereses un attiecības ar saistīto uzņēmumu, kuras, ņemot vērā pieejamos drošības pasākumus, varētu ietekmēt firmas neatkarību un tādējādi arī tās spēju turpināt revīzijas uzdevumu pēc uzņēmumu iegādes vai saplūšanas darījuma spēkā stāšanās datuma.

290.34 Firma veic nepieciešamos pasākumus, lai līdz uzņēmumu iegādes vai saplūšanas darījuma spēkā stāšanās datumam izbeigtu visas esošās intereses vai attiecības, kas ir pretrunā ar šī Kodeksa nosacījumiem. Tomēr, ja firma nevar līdz uzņēmumu iegādes vai saplūšanas darījuma spēkā stāšanās datumam izbeigt šādas pašreizējās intereses vai attiecības, piemēram, jo saistītais uzņēmums līdz spēkā stāšanās datumam nevar ietekmēt atbilstīgu pāreju uz citu ar tādiem apliecinājuma pakalpojumiem nesaistītu pakalpojumu sniedzēju, kurus pašlaik sniedz firma, firma novērtē apdraudējumu, ko izraisa šādas intereses vai attiecības. Jo nozīmīgāks ir apdraudējums, jo lielāka ir iespējamība, ka tiks radīts apdraudējums firmas objektivitātei un firma nevarēs turpināt sniegt revīzijas pakalpojumus. Apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- interešu vai attiecību veids un nozīmīgums;
- attiecību ar saistīto uzņēmumu veids un nozīmīgums (piemēram, tas, vai saistītais uzņēmums ir filiāle vai aģents); un

- laika posms, kādā intereses vai attiecības iespējams izbeigt.

Firma pārrunā ar personām, kam uzticēta pārvalde, iemeslus, kāpēc attiecīgās intereses vai attiecības nevar izbeigt līdz uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datumam, un apdraudējuma nozīmību.

290.35 Ja personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, pieprasa, lai firma turpinātu sniegt revīzijas pakalpojumus, firma to dara tikai ar šādiem nosacījumiem:

- a) attiecīgās intereses vai attiecības tiek izbeigtas pēc iespējas ātrāk; jebkurā gadījumā tam jānotiek sešu mēnešu laikā kopš uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datuma;
- b) neviena persona, kurai ir attiecīgas intereses vai attiecības, tostarp tādas, kas radušās laikā, kad šī persona sniegusi ar šīs sadaļas nosacījumiem aizliegtos ar apliecinājumu nesaistītos pakalpojumus, nepiedalās revīzijas uzdevuma darba grupā un nedarbojas kā par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi atbildīgā persona; un
- c) ja nepieciešams, tiek veikti atbilstīgi pārejas pasākumi, un tie tiek pārrunāti ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde. Pārejas pasākumi var būt šādi:
 - profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas darba un ar apliecinājumu nesaistītā darba pārbaudei;
 - tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav firmas, kas sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, darbinieks, darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudei līdzvērtīgas pārbaudes veikšanai; vai
 - citas firmas pieaicināšana ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu rezultātu pārbaudei vai atkārtotai ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu sniegšanai tādā apjomā, lai attiecīgā firma varētu uzņemties atbildību par pakalpojumu.

290.36 Iespējams, pirms uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datuma firma ir veikusi nozīmīgu revīzijas darba apjomu un var pabeigt pārējās revīzijas procedūras īsā laika posmā. Šādos apstākļos, ja personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, pieprasa firmai pabeigt revīziju, saglabājot 290.33 punktā norādītās intereses vai attiecības, firma to dara tikai tad, ja firma:

- a) ir novērtējusi šādu interešu vai attiecību radītā apdraudējuma nozīmīgumu un pārrunājusi šī novērtējuma rezultātus ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde;
- b) ir nodrošinājusi atbilstību 290.35 b)–c) apakšpunkta prasībām; un
- c) pārtrauc revīzijas pakalpojumu sniegšanu pirms revīzijas ziņojuma izsniegšanas.

- 290.37 Izvērtējot bijušās un pašreizējās intereses un attiecības, kas raksturotas 290.33–290.36 punktā, firma izvērtē, vai arī tad, ja firma varētu izpildīt visas prasības, šādas intereses un attiecības izraisītu apdraudējumu, kas joprojām būtu tik nozīmīgs, ka tiktu apšaubīta objektivitāte, un, ja tas tā ir, firma pārtrauc sniegt revīzijas pakalpojumus.
- 290.38 Profesionāls grāmatvedis dokumentē jebkādas 290.34 un 290.36 punktā raksturotās intereses vai attiecības, kas netiek izbeigtas līdz uzņēmumu saplūšanas vai iegādes darījuma spēkā stāšanās datumam, kā arī iemeslus, kāpēc tās nevar izbeigt, veiktos pārejas pasākumus, pārrunu rezultātus, kas veiktas ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, un sniedz pamatojumu tam, kāpēc bijušās un pašreizējās intereses un attiecības nerada apdraudējumu, kas būtu tik nozīmīgs, lai radītu šaubas par objektivitāti.

Šīs sadaļas prasību neievērošana

- 290.39 Šīs sadaļas prasību pārkāpums var rasties arī, ja firmā ir ieviesti pamatprincipi un procedūras, kas nodrošina pietiekamu pārlicību par neatkarības principa ievērošanu. Pārkāpuma rezultātā var nākties pārtraukt revīzijas uzdevumu.
- 290.40 Ja firma secina, ka ir noticis pārkāpums, firma izbeidz, pārtrauc vai novērš intereses vai attiecības, kas ir izraisījušas pārkāpumu, un risina pārkāpuma sekas.
- 290.41 Ja tiek konstatēts pārkāpums, firma apsver, vai ir spēkā jebkādas juridiskas vai normatīvas prasības, kas attiecas uz pārkāpumu, un attiecīgi ievēro šīs prasības. Firma izvērtē nepieciešamību ziņot par pārkāpumu dalīborganizācijai, attiecīgajam regulatoram vai pārraudzības iestādei, ja šāda ziņošana ir vispārpieņemta prakse konkrētajā jurisdikcijā.
- 290.42 Ja tiek konstatēts pārkāpums, firma saskaņā ar tās pamatprincipiem un procedūrām savlaicīgi ziņo par pārkāpumu atbildīgajam partnerim, personām, kas ir atbildīgas par neatkarības pamatprincipu un procedūru noteikšanu, citiem darbiniekiem firmā un attiecīgos gadījumos firmu apvienībai un personām, kurām ir jāievēro neatkarības prasība un atbilstīgi jārīkojas. Firma novērtē pārkāpuma nozīmīgumu un ietekmi uz firmas objektivitāti un spēju sagatavot revīzijas ziņojumu. Šāda pārkāpuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:
- pārkāpuma veids un ilglaicīgums;
 - ar esošo revīzijas uzdevumu saistītu iepriekšējo pārkāpumu skaits un veids;
 - vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam ir bijis zināms par interesēm vai attiecībām, kas izraisījušas pārkāpumu;
 - vai persona, kas izraisījusi pārkāpumu, ir revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai cita persona, kurai ir jāievēro neatkarības prasība;
 - ja pārkāpums ir saistīts ar revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku, kāda ir bijusi attiecīgās personas loma;
 - ja pārkāpums radies profesionāla pakalpojuma sniegšanas gaitā, kāda ir bijusi attiecīgā pakalpojuma ietekme, ja tāda ir bijusi, uz grāmatvedības reģistriem vai finanšu pārskatos, par kuriem firma sagatavos atzinumu, iegrāmatotajām summām; un
 - pārkāpuma izraisītā ar personiskajām interesēm, aizstāvību, ietekmēšanu saistītā un cita apdraudējuma apjoms.

- 290.43 Atkarībā no pārkāpuma nozīmīguma, var nākties izbeigt revīzijas uzdevumu vai veikt darbības, lai pienācīgi novērstu pārkāpuma sekas. Firma nosaka, vai šādas darbības var veikt un vai tās ir atbilstīgas apstākļiem. Nosakot šos apstākļus, firma izdara profesionālu spriedumu un ņem vērā to, vai atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot pārkāpuma nozīmīgumu, veicamos pasākumus un visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka firmas objektivitāte nav nodrošināta un firma nav spējīga sagatavot revīzijas ziņojumu.
- 290.44 Piemēri darbībām, ko firma var veikt, ir šādi:
- attiecīgās personas izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas;
 - secinājuma izdarīšana par to, ka ir jāveic papildu pārbaude attiecībā uz revīzijas darbu, ko ietekmējis pārkāpums, vai darbs attiecīgajā apjomā jāveic atkārtoti, jebkurā gadījumā izmantojot citu personālu;
 - ieteikumu sniegšana revīzijas uzdevuma klientam pieaicināt citu firmu attiecīgā revīzijas darba pārbaudei vai atkārtotai veikšanai; un
 - ja pārkāpums attiecas uz ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu, kas ietekmē grāmatvedības reģistrus vai finanšu pārskatos uzrādītas summas, piesaistīt citu firmu ar apliecinājumu nesaistītā pakalpojuma rezultātu novērtēšanai vai piesaistīt citu firmu ar apliecinājumu nesaistītā pakalpojuma veikšanai nepieciešamajā apjomā, lai firma varētu uzņemties atbildību par attiecīgo pakalpojumu.
- 290.45 Ja firma konstatē, ka nav iespējams veikt pasākumus, lai pienācīgi novērstu pārkāpuma sekas, firma pēc iespējas drīzāk informē personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, un veic nepieciešamās darbības, lai izbeigtu revīzijas uzdevumu saskaņā ar piemērojamajām juridiskajām vai normatīvajām prasībām, kas nosaka revīzijas uzdevumu izbeigšanu. Ja izbeigšana ir pretrunā ar likumu vai normatīvo aktu prasībām, firma nodrošina atbilstību jebkādam ziņošanas vai informācijas uzrādīšanas prasībām.
- 290.46 Ja firma konstatē, ka ir iespējams veikt pasākumus, lai pienācīgi novērstu pārkāpuma sekas, firma pārrunā pārkāpumu un pasākumus, ko tā veikusi vai piedāvājusi veikt personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde. Firma pēc iespējas drīzāk pārrunā pārkāpumu un attiecīgos pasākumus, izņemot, ja personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, ir noteikušas alternatīvu laika posmu ziņošanai par mazāk nozīmīgiem pārkāpumiem. Apspriežamie jautājumi ietver:
- pārkāpuma nozīmīgums, tostarp tā veids un ilglaicīgums;
 - tas, kā pārkāpums noticis un kā tas ticis identificēts;

- veiktie vai ierosinātie pasākumi un firmas pamatojums tam, kāpēc attiecīgie pasākumi novērsīs pārkāpuma sekas un ļaus firmai sagatavot revīzijas ziņojumu;
- secinājums par to, ka saskaņā ar firmas profesionālo spriedumu ir nodrošināta objektivitāte, un attiecīgā secinājuma pamatojums; un
- pasākumi, ko firma ir veikusi vai ierosina veikt, lai samazinātu vai novērstu turpmāku pārkāpumu rašanās risku.

290.47 Firma rakstiski ziņo personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, par visiem jautājumiem, kas ir pārrunāti saskaņā ar 290.46 punktu, un iegūst personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, piekrišanu tam, ka attiecīgie pasākumi var pietiekamā mērā nodrošināt vai ir pietiekamā mērā nodrošinājuši pārkāpuma seku novēršanu. Šādā paziņojumā tiek iekļauts tādu pārkāpuma kontekstā būtisko firmas pamatprincipu un procedūru apraksts, kuras nodrošina firmai pietiekamu pārlicību par to, ka ir ievērota neatkarība, un visi firmas veiktie vai ierosinātie pasākumi, kuru mērķis ir samazināt vai novērst turpmāku pārkāpumu rašanās risku. Ja personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, nepiekrīt tam, ka attiecīgie pasākumi ir pienācīgi novērsuši pārkāpuma sekas, firma veic nepieciešamos pasākumus revīzijas uzdevuma izbeigšanai, ja tas nav pretrunā ar likumu un normatīvo aktu prasībām revīzijas uzdevuma izbeigšanas jomā. Ja izbeigšana ir pretrunā ar likumu vai normatīvo aktu prasībām, firma nodrošina atbilstību jebkādam ziņošanas vai informācijas uzrādīšanas prasībām.

290.48 Ja pārkāpums ir noticis pirms iepriekšējā revīzijas ziņojuma sagatavošanas, firma ievēro šīs sadaļas prasības, novērtējot pārkāpuma nozīmīgumu un ietekmi uz firmas objektivitāti un spēju kārtējā periodā sagatavot revīzijas ziņojumu. Firma apsver arī pārkāpuma ietekmi uz firmas objektivitāti iepriekš sagatavoto revīzijas ziņojumu kontekstā un iespējamību atteikties no šādiem revīzijas ziņojumiem un pārrunāt attiecīgo jautājumu ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

290.49 Firma dokumentē pārkāpumu, veiktos pasākumus, galvenos lēmumus un visus jautājumus, kas pārrunāti ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, kā arī jebkādas pārrunas ar dalīborganizāciju, attiecīgo regulatoru vai pārraudzības iestādei. Gadījumos, kad firma turpina revīzijas uzdevumu, dokumentējamie jautājumi ir arī secinājums par to, ka saskaņā ar firmas profesionālo spriedumu ir nodrošināta objektivitāte, un pamatojums tam, kāpēc veiktie pasākumi ir pietiekami, lai novērstu pārkāpuma sekas un firma varētu sagatavot revīzijas ziņojumu.

290.50–290.99 punkts ir apzināti atstāts tukšs.

Konceptuālo pamatnostādņu principa piemērošana attiecībā uz neatkarības principu

290.100 290.102–290.228 punktā ir raksturoti konkrēti apstākļi un attiecības, kas apdraud vai varētu apdraudēt neatkarību. Šajos punktos raksturots potenciālais apdraudējums un drošības pasākumu veidi, kādus var veikt, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, kā arī ir identificētas konkrētas situācijas, kurās nav iespējams veikt drošības pasākumus, kas varētu apdraudējumu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šajos punktos nav minēti visi apstākļi un attiecības, kas rada vai varētu radīt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Firma un revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki novērtē, kāda ir līdzīgu un tomēr atšķirīgu apstākļu un attiecību ietekme un nosaka, vai attiecīgos gadījumos var veikt drošības pasākumus, tostarp 200.12–200.15 punktā raksturotos drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemam līmenim samazinātu apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai.

290.101 290.102–290.125 punktā ir sniegti norādījumi saistībā ar finansiālas līdzdalības, kredīta vai garantiju būtiskumu, kā arī uzņēmējdarbības attiecību nozīmīgumu. Lai noteiktu, vai šādas intereses ir būtiskas atsevišķai personai, var ņemt vērā attiecīgās personas un šīs personas tiešo radnieku līdzdalības kopējo neto vērtību.

Finansiāla līdzdalība

290.102 Finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem apstākļiem:

- a) personas, kurai ir finansiāla līdzdalība, loma;
- b) tas, vai finansiālā līdzdalība ir tieša vai netieša; un
- c) finansiālās līdzdalības būtiskums.

290.103 Finansiālu līdzdalību var īstenot, izmantojot starpnieku (piemēram, kolektīvo ieguldījumu mehānismu, nekustamo īpašumu vai trastu). Nosakot, vai finansiāla līdzdalība ir tieša vai netieša, jāņem vērā tas, vai saņēmējs īpašnieks kontrolē ieguldījumu mehānismu vai ietekmē ar ieguldījumiem saistītos lēmumus. Ja pastāv kontrole pār ieguldījumu mehānismu vai iespēja ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī Kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par tiešu finansiālu līdzdalību. Un pretēji, ja kontrole pār ieguldījumu mehānismu nepastāv vai nav iespējas ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī Kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par netiešu finansiālu līdzdalību.

290.104 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam, viņa/viņas tiešam radniekam vai firmai ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša

finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tādējādi nevienai no šīm personām nedrīkst būt tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība klienta uzņēmumā: revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, attiecīgās personas tiešs radnieks; vai firma.

290.105 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks zina, ka viņa tuvam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību veids starp revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku un viņa/viņas tuvo radnieku; un
- finansiālās līdzdalības būtiskums attiecīgajam radniekam.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tuvā radnieka atteikšanās pēc iespējas drīza atteikšanās no finansiālās līdzdalības vai no pietiekamas tās daļas, lai pārējā līdzdalības daļa vairs nebūtu būtiska;
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka darba pārbaudei; vai
- personas izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas.

290.106 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam, revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība uzņēmumā, kuram ir tāda līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, kas nodrošina kontroles tiesības, un attiecīgais klients ir būtisks uzņēmumam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tādējādi, nevienam no šīm personām nedrīkst būt šāda finansiāla līdzdalība: revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, attiecīgās personas tiešs radnieks; vai firma.

290.107 Firmas pensijas plāna turēšana, kas nodrošina tiešu finansiālo līdzdalību vai netiešu būtisku finansiālu līdzdalību revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

- 290.108 Ja citiem partneriem birojā, kurā strādā finanšu pārskatu revīzijas atbildīgais partneris, vai viņu tiešiem radniekiem ir tieša finansiāla līdzdalība vai netieša būtiska finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc šādiem partneriem un viņu tiešajiem radniekiem nedrīkst būt nekāda veida finansiālā līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā.
- 290.109 Birojam, kurā atbildīgais partneris strādā, veicot revīzijas uzdevumu, nav obligāti jābūt partnera atbildībā esošajam birojam. Tāpēc, ja atbildīgais partneris un pārējie revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki neatrodas vienā un tajā pašā birojā, profesionāli jāizvērtē, kurā birojā atbildīgais partneris strādā pie konkrētā revīzijas uzdevuma.
- 290.110 Ja citiem partneriem vai vadošajiem darbiniekiem, kas revīzijas uzdevuma klientam sniedz ar revīziju nesaistītus pakalpojumus (izņemot personas, kuru iesaistīšanās ir minimāla), vai viņu tiešiem radniekiem ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc šādiem darbiniekiem un viņu tiešajiem radniekiem nedrīkst būt nekāda veida finansiālā līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā.
- 290.111 Neatkarīgi no 290.108 un 290.110 punkta nosacījumiem finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, kurā piedalās:
- a) partnera, kas strādā tajā pašā birojā, kurā strādā revīzijas uzdevuma atbildīgais partneris, vai
 - b) partnera vai vadības pārstāvja, kurš revīzijas uzdevuma klientam sniedz ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, tiešs radnieks
- netiek uzskatīta par līdzdalību, kas rada šaubas par to, vai ir nodrošināta neatkarība, ar nosacījumu, ka šāda līdzdalība notiek atbilstoši attiecīgās personas darba ņēmēja tiesībām (piemēram, tiesībām uz pensiju vai akcijām), un attiecīgos gadījumos tiek veikti atbilstoši drošības pasākumi, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- Tomēr, ja tiešam radniekam ir vai viņš iegūst tiesības atteikties no finansiālās līdzdalības vai viņam ir tiesības uz akcijām, viņam pēc iespējas ātrāk no finansiālās līdzdalības jāatsakās vai jāatsakās no tiesībām uz to.
- 290.112 Ja firmai vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai arī revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir finansiāla līdzdalība kādā uzņēmumā, kurā finansiāla līdzdalība ir arī revīzijas uzdevuma klientam, var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Tomēr, ja šāda līdzdalība ir nebūtiska un revīzijas uzdevuma

klientam attiecīgajā uzņēmumā nav nozīmīgas ietekmes, neatkarība nav apdraudēta. Ja šāda līdzdalība ir būtiska jebkurai no personām, un revīzijas uzdevuma klientam attiecīgajā uzņēmumā ir nozīmīga ietekme, apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc firmai nedrīkst būt šāda līdzdalība, un jebkura persona, kurai ir šāda līdzdalība, pirms kļūt par revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku, rīkojas šādi:

- a) pārtrauc līdzdalību; vai
- b) pārtrauc līdzdalību tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska.

290.113 Ja firmai vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai arī revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir finansiāla līdzdalība kādā uzņēmumā, kurā finansiāla līdzdalība ir arī revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktoram, amatpersonai vai īpašniekam ar izšķirošu ietekmi, var rasties ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- darbinieka loma revīzijas uzdevuma darba grupā;
- tas, vai uzņēmuma īpašumtiesības pieder ciešam vai plašam akcionāru lokam;
- tas, vai līdzdalība ieguldītājam nodrošina iespēju kontrolēt vai nozīmīgi ietekmēt uzņēmuma darbību; un
- finansiālās līdzdalības būtiskums.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darbinieka, kuram ir finansiāla līdzdalība, izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka darba pārbaudei.

290.114 Ja firmai, revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Līdzīgi ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums rodas arī gadījumā, ja:

- a) partneriem, kas strādā tajā pašā birojā, kurā strādā revīzijas uzdevuma atbildīgais partneris,

- b) citiem partneriem un vadošajiem darbiniekiem, kas sniedz ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, izņemot, ja šo personu iesaistīšanās ir minimāla, vai
- c) šo personu tiešiem radniekiem ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam.

Šāda līdzdalība nav pieļaujama, izņemot, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- a) ne pilnvarotā persona, ne pilnvarotās personas tiešs radnieks, ne firma nav trasta labumu guvējs;
- b) trasta līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā nav būtiska trastam;
- c) trastam nav būtiskas ietekmes attiecībā uz revīzijas uzdevuma klientu; un
- d) pilnvarotajam, viņa/viņas tiešam radniekam vai firmai nav nozīmīgas ietekmes uz ar ieguldījumiem saistītiem lēmumiem, kas skar finansiālo līdzdalību revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā.

290.115 Revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki nosaka, vai jebkāda šādu personu finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā izraisa ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu:

- a) partneri un firmas darbinieki, kas nav minēti iepriekš, vai šādu personu tieši radnieki; un
- b) personas, kurām ir tuvas personiskas attiecības ar revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekiem.

Tas, vai šāda līdzdalība rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu, ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- firmas organizatoriskā, operatīvā un ziņošanas struktūra; un
- attiecīgās personas un revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka attiecību veids.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darbinieka, kuram ir atbilstošas personiskās attiecības, izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas;
- revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka neiesaistīšana nozīmīgu lēmumu pieņemšanas procesā attiecībā uz konkrēto revīzijas uzdevumu; vai

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka darba pārbaudei.

290.116 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums rodas, ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā (piemēram, saņemot mantojumu, dāvinājumu vai uzņēmumu saplūšanas rezultātā).

- a) ja firmai ir finansiāla līdzdalība, firma nekavējoties atsakās no attiecīgās finansiālās līdzdalības vai no netiešās finansiālās līdzdalības tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska;
- b) ja finansiālā līdzdalība ir revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam, šī persona nekavējoties atsakās no attiecīgās finansiālās līdzdalības vai no netiešās finansiālās līdzdalības tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska; vai
- c) ja finansiālā līdzdalība ir personai, kas nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, vai šādas personas tiešam radniekam, šī persona pēc iespējas drīzāk atsakās no attiecīgās finansiālās līdzdalības vai no netiešās finansiālās līdzdalības tādā mērā, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska. Laika posmā, kamēr notiek atteikšanās no finansiālās līdzdalības, profesionāls grāmatvedis nosaka, vai nepieciešams veikt drošības pasākumus.

Kredīti un garantijas

290.117 Kredīts vai kredīta garantija, ko revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai izsniedzis revīzijas uzdevuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, var radīt apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai. Ja kredīts vai garantija nav izsniegta atbilstoši parastām kreditēšanas procedūrām, nosacījumiem un noteikumiem, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi šo apdraudējumu nespētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc ne revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, ne revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks, ne firma šādus kredītus nepieņem.

290.118 Ja revīzijas uzdevuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, firmai izsniedzis kredītu, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības, un šāds kredīts ir būtisks revīzijas uzdevuma klientam vai firmai, kas saņem kredītu, ir iespējams veikt drošības pasākumus, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana no

radniecīgās firmas darba pārbaudes veikšanai, kurš nav ne saistīts ar attiecīgo revīziju, ne saņēmis kredītu.

- 290.119 Kredīts vai kredīta garantija, ko revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai viņa tiešam radniekam izsniedz revīzijas uzdevuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ja kredīts vai kredīta garantija ir izsniegta, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības. Šādu kredītu piemēri ir hipotekārais kredīts, bankas kredītlīnija, aizdevums automašīnas iegādei un kredītkartes ierobežojumi.
- 290.120 Ja firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks pieņem kredītu vai kredīta garantiju no revīzijas uzdevuma klienta, kas ir banka vai līdzīga iestāde, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtiska gan a) firmai vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam un viņa tiešam radniekam, gan b) klientam.
- 290.121 Līdzīgi arī gadījumā, ja firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks izsniedz kredītu vai kredīta garantiju revīzijas uzdevuma klientam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtiska gan a) firmai vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam un viņa tiešam radniekam, gan b) klientam.
- 290.122 Ja firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks veicis depozītus vai viņam ir vērtspapīru konts revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, kas ir banka vai līdzīga iestāde, apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja attiecīgais depozīts vai konts tiek turēts atbilstoši parastiem komercdarbības nosacījumiem.

Uzņēmējdarbības attiecības

- 290.123 Ciešas uzņēmējdarbības attiecības starp firmu vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešu radnieku un revīzijas uzdevuma klientu vai revīzijas uzdevuma klienta vadības pārstāvi izraisa komerciālas attiecības vai kopēja finansiālā līdzdalība, un tās var radīt ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šādas attiecības var būt:
- finansiāla līdzdalība kopuzņēmumā ar klientu vai īpašnieku, kam ir izšķiroša ietekme, direktoru, amatpersonu vai citu personu, kas klienta uzņēmumā veic augstākā līmeņa vadības funkcijas;

- vienošanās par viena vai vairāku firmas piedāvāto pakalpojumu vai preču apvienošanu ar vienu vai vairākiem klienta piedāvātajiem pakalpojumiem vai precēm un šādas pakotnes tirgošanu, atsaucoties uz abām pusēm;
- izplatīšanas vai mārketinga pasākumi, atbilstoši kuriem firma izplata vai reklamē klienta produktus vai pakalpojumus, vai klients izplata vai reklamē firmas produktus vai pakalpojumus.

Izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas firmas, klientam vai klienta uzņēmuma vadības kontekstā, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc, izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas, uzņēmējdarbības attiecības nedrīkst uzsākt vai arī tās jāsamazina līdz nenozīmīgam līmenim vai arī jāizbeidz.

Revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka gadījumā, izņemot gadījumus, kad konkrētā dalībnieka kontekstā šāda finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un attiecības ir nenozīmīgas, attiecīgais dalībnieks jāizslēdz no revīzijas uzdevuma darba grupas.

Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir uzņēmējdarbības attiecības ar revīzijas uzdevuma klientu vai revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma vadību, profesionāls grāmatvedis novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un veiktos drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim.

- 290.124 Uzņēmējdarbības attiecības, kas paredz firmas, revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tieša radnieka līdzdalību uzņēmumā, kam ir cieša sadarbība ar revīzijas uzdevuma klientu vai revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu, vai jebkādai līdzvērtīgai grupai arī ir līdzdalība attiecīgajā uzņēmumā, apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja:
- a) attiecīgās uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas firmai, revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešajam radniekam, kā arī klientam;
 - b) finansiālā līdzdalība ir nebūtiska ieguldītājam vai ieguldītāju grupai; un
 - c) finansiālā līdzdalība ieguldītājam vai ieguldītāju grupai nenodrošina izšķirošu ietekmi ciešas sadarbības uzņēmumā.
- 290.125 Ja firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks iegādājas preces vai pakalpojumus no revīzijas uzdevuma klienta, parasti apdraudējums

neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja darījumi notiek atbilstoši parastai uzņēmējdarbības praksei un ir likumīgi. Tomēr radīt šādu darījumu veids vai apjoms var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darījuma apjoma novēršana vai samazināšana;
- persona tiek izslēgta no revīzijas uzdevuma darba grupas.

Ģimeniskās un personiskās attiecības

290.126 Ģimeniskas un personiskas attiecības starp revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekiem un revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktoru, amatpersonu vai konkrētiem darbiniekiem (atkarībā no šo darbinieku lomas) var radīt ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp no attiecīgās personas pienākumiem revīzijas uzdevuma darba grupā, attiecību tuvības un konkrētā tiešā radnieka vai citas revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā strādājošas personas lomas.

290.127 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks ir:

- a) revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu,

vai kurš ir darbojies šādā amatā kādā no pārskata periodiem, uz kuriem attiecas darba uzdevums vai finanšu pārskati, apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai var samazināt tikai, izslēdzot attiecīgo personu no revīzijas uzdevuma darba grupas. Attiecības ir tik tuvas, ka apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai līdz pieņemamam līmenim nevarēs samazināt nekādi drošības pasākumi. Tāpēc revīzijas uzdevuma darba grupā nedrīkst strādāt neviena persona, kurai ir šādas attiecības.

290.128 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma finansiālo stāvokli, finansiālās darbības rezultātiem vai naudas plūsmām. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiešā radnieka amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas uzdevuma darba grupā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- personas izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tiešā radnieka atbildībā.

290.129 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka tuvs radnieks ir:

- a) revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu.

Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību veids starp revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku un viņa/viņas tuvo radnieku;
- tuvā radnieks amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas uzdevuma darba grupā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- personas izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tuvā radnieka atbildībā.

290.130 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam ir tuvas attiecības ar personu, kas nav viņa tuvs radnieks, bet strādā kā direktors vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu. Revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, kam ir šādas attiecības, konsultējas atbilstoši firmas pamatprincipiem procedūrām. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas un revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka attiecību veids;
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas uzdevuma darba grupā.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgā darbinieka izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgais darbinieks nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tās personas atbildībā, ar kuru darbiniekam ir tuvas attiecības.

290.131 Ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu var radīt personiskas vai ģimenes attiecības starp a) partneri vai firmas darbinieku, kas nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, un b) revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu. Partneri un firmas darbinieki, kuriem ir zināms par šādām attiecībām, konsultējas atbilstoši firmas pamatprincipiem un procedūrām. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību veids starp partneri vai firmas darbinieku un klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka sadarbība ar revīzijas uzdevuma darba grupu;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka amats; un
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- partnera vai darbinieka pienākumu strukturēšana tādā veidā, lai samazinātu jebkādu iespējamo ietekmi uz revīzijas uzdevumu; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana attiecīgā revīzijas darba pārbaudei.

Darba attiecības ar revīzijas uzdevuma klientu

290.132 Ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums var rasties, ja kā revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai firmas partneris ir darbojies revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma

grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu.

290.133 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas bijušais dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā šādā amatā un ir saglabājusies nozīmīga saikne starp firmu un attiecīgo personu, apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc situācijā, kad bijušais revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona vai strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu, rodas apdraudējums neatkarības principa ievērošanai, izņemot, ja:

- a) attiecīgajai personai no firmas nepienākas nekādi labumi vai maksājumi, ja vien tiem iepriekš nav noslēgta vienošanās, un jebkādas summas, ko firma ir parādā konkrētajai personai, firmas kontekstā nav būtiskas; un
- b) persona pārtrauc piedalīties vai šķietami piedalīties firmas uzņēmējdarbības vai profesionālajā darbībā.

290.134 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas bijušais dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā šādā amatā un nav saglabājusies nozīmīga saikne starp firmu un attiecīgo personu, ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistītā apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- attiecīgās personas saistība ar revīzijas uzdevuma darba grupu;
- laika posms kopš attiecīgā persona darbojusies kā revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks vai firmas partneris; un
- attiecīgās personas iepriekšējais amats revīzijas uzdevuma darba grupā vai firmā, piemēram, tas, vai šī persona bijusi atbildīga par regulāru sazināšanos ar klienta uzņēmuma vadību vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- revīzijas plāna modificēšana;
- tādu personu norīkošana darbam revīzijas uzdevuma darba grupā, kurām ir pietiekam pieredze saistībā ar personu, kas stājies darbā klienta uzņēmumā; vai

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana bijušā revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka darba pārbaudei.

290.135 Ja firmas bijušais partneris ir iepriekš strādājis uzņēmumā šādā amatā un attiecīgais uzņēmums pēc tam kļūst par firmas revīzijas uzdevuma klientu, jānovērtē apdraudējums neatkarības principa ievērošanai un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

290.136 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums var rasties, ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks piedalās revīzijas uzdevumā zinot, ka nākotnē strādās vai, iespējams, strādās revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā. Firma savos pamatprincipos un prasībās nosaka revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku pienākumu ziņot firmai par nodarbinātības pārrunu sākšanu ar klientu. Saņemot šādu informāciju, firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- personas izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- jebkādu attiecīgās personas izdarīto nozīmīgo spriedumu pārbaude, kas izdarīti laikā, kad šī persona strādājusi revīzijas uzdevuma darba grupā.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.137 Ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums rodas, ja galvenais revīzijas partneris stājas darbā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, kas ir publisko interešu uzņēmums, šādā amatā:

- a) uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu.

Rodas apdraudējums neatkarības principa ievērošanai izņemot, ja pēc tam, kad partneris pārtraucis strādāt kā galvenais revīzijas partneris, attiecīgais publisko interešu uzņēmums publicē revidētus finanšu pārskatus, kas attiecas uz pārskatu periodu, kas nav mazāks par 12 mēnešiem, un attiecīgais partneris nav darbojies kā revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks saistībā ar šo finanšu pārskatu revīziju.

290.138 Ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums rodas, ja persona, kas darbojusies kā firmas galvenais vai vadošais partneris (direktora vai līdzvērtīgā amatā) stājas darbā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, kas ir publisko interešu uzņēmums, kā

- a) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz uzņēmuma grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu sagatavošanu, vai
- b) uzņēmuma direktors vai amatpersona.

Rodas apdraudējums neatkarības principa ievērošanai izņemot, ja kopš brīža, kad attiecīgā persona ir strādājusi kā firmas galvenais vai vadošais partneris (direktora vai līdzvērtīgā amatā), ir pagājuši vismaz 12 mēneši.

290.139 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai nerodas, ja biznesa apvienošanas rezultātā bijušais galvenais revīzijas partneris vai persona, kas strādājusi kā firmas bijušais galvenais vai vadošais partneris, strādā amatā, kas raksturots 290.137 un 290.138 punktā, un:

- a) amats nav ieņemts ar nolūku veikt biznesa apvienošanu;
- b) firma ir pilnībā segusi visus iepriekšējam partnerim pienākošos labumus vai maksājumus, ja vien tādi nav noteikti iepriekš noslēgtā vienošanās un jebkādas summas, ko firma ir parādā attiecīgajam partnerim, firmas kontekstā nav būtiskas;
- c) bijušais partneris pārtrauc piedalīties vai šķietami piedalīties firmas uzņēmējdarbības vai profesionālajā darbībā; un
- d) bijušā partnera amats revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā ir pārrunāts ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Pagaidu personāla norīkošana

290.140 Ja firma savu personālu piešķir darbam revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, var rasties ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums. Šādu palīdzību drīkst sniegt, bet tikai neilgā laika posmā, un firmas darbiniekiem neiesaistoties šādās darbībās:

- a) tādu ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana, kuri ir pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem; vai
- b) vadības pienākumu veikšana.

Jebkurā gadījumā revīzijas uzdevuma klienta pienākums ir vadīt un pārraudzīt aizgūtā personāla darbības.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- aizgūtā personāla veiktā darba papildu pārbaude;
- aizgūtajam personālam nepiešķirt revīzijas pienākumus saistībā ar funkcijām vai darbībām, ko šis personāls veicis pagaidu norīkojuma laikā; vai

- aizgūtā personāla neiekļaušana revīzijas uzdevuma darba grupā.

Revīzijas uzdevuma klientam nesen sniegti pakalpojumi

290.141 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks nesen strādājis kā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktors, amatpersona vai darbinieks, var rasties ar personiskām interesēm, pašizvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums. Šāda situācija var rasties, piemēram, ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekam ir jāizvērtē finanšu pārskatu elementi, kuru vajadzībām dalībnieks sagatavojis grāmatvedības ierakstus laikā, kad strādāja klienta uzņēmumā.

290.142 Ja pārskata periodā, uz kuru attiecas revīzijas ziņojums, revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks strādājis klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona, vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu, radītais apdraudējums neatkarības principa ievērošanai ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc šādas personas nedrīkst tikt iekļautas revīzijas uzdevuma darba grupā.

290.143 Ar personiskām interesēm, pašizvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums var rasties, ja pirms pārskata perioda, uz kuru attiecas revīzijas ziņojums, revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks ir strādājis kā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona, vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu. Piemēram, šāds apdraudējums var rasties, ja attiecīgā persona, iepriekšējā pārskatu periodā strādājot klienta uzņēmumā, pieņēmusi lēmumus vai veikusi darbu, kas ir jāvērtē pašreizējā periodā kārtējā revīzijas uzdevuma ietvaros. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- laika posms, kopš attiecīgā persona pārtraukusi darbu klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma revīzijas uzdevuma darba grupā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Drošības pasākumu piemērs ir attiecīgās personas darba pārbaude, ko šī persona veikusi laikā, kad strādāja revīzijas uzdevuma darba grupā.

Darbs revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas pozīcijā

- 290.144 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā kā direktors vai amatpersona revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā, ar pašizvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc neviens partneris vai darbinieks nedrīkst strādāt revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona.
- 290.145 Dažādās jurisdikcijās uzņēmuma sekretāra amatam ir dažāda ietekme. Šī amata pienākumi var svārstīties no administratīvu pienākumu veikšanas, piemēram, personāla vadības un uzņēmuma reģistru uzturēšanas, līdz uzņēmuma darbības nodrošināšanai atbilstoši normatīvu prasībām vai konsultāciju sasniegšanai saistībā ar korporatīvās pārvaldes jautājumiem. Parasti šim amatam ir cieša saikne ar uzņēmumu.
- 290.146 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā kā sekretārs vai amatpersona, ar pašizvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Neatkarīgi no 290.144 punkta nosacījumiem, ja šāda prakse ir īpaši noteikta valsts likumos, profesionālajos noteikumos vai praksē, ar nosacījumu, ka vadība sniedz visus būtiskos skaidrojumus, šādas personas pienākumi un funkcijas robežojas ar ikdienišķiem un administratīviem pienākumiem, piemēram, protokolēšanu vai likumā noteiktu atskaišu sniegšanu. Šādos apstākļos jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- 290.147 Ikdienas administratīvo pienākumu veikšana, pildot uzņēmuma sekretāra funkcijas, vai konsultāciju sniegšana saistībā ar uzņēmuma sekretariāta administratīvajiem jautājumiem parasti nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ar nosacījumu, ka jebkādos būtiskos lēmumus pieņem klienta uzņēmuma vadība.

Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumu (tostarp partneru periodiska nomaina)

Vispārīgi nosacījumi

- 290.148 Ja revīzijas uzdevumā ilglaicīgi tiek izmantoti vieni un tie paši vadošie darbinieki, rodas ar familiaritāti vai personiskajām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:
- laika posms, kādā attiecīgā persona strādājusi kā revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks;

- darbinieka lomas revīzijas uzdevuma darba grupā;
- firmas struktūra;
- revīzijas uzdevuma veids;
- tas, vai klienta uzņēmuma vadībā notikušas izmaiņas; un
- tas, vai notikušas izmaiņas saistībā ar klienta uzņēmuma grāmatvedības un finanšu ziņošanas jautājumiem.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- vadošo darbinieku periodiska nomaņa;
- tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav darbojies kā attiecīgās revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, vadošo darbinieku veiktā darba pārbaudei;
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.149 Publisko interešu uzņēmuma revīzijas gadījumā viena un tā pati persona drīkst darboties kā galvenais revīzijas partneris ne ilgāk par septiņiem gadiem. Pēc šī laika posma divu gadu ilgumā attiecīgā persona nedrīkst darboties kā darba grupas dalībnieks vai galvenais revīzijas partneris saistībā ar konkrēta klienta darba uzdevumiem. Šajā laika posmā attiecīgā persona nepiedalās konkrētā uzņēmuma revīzijās, neveic darba uzdevumu kvalitātes kontroles pārbaudi, nekonsultējas ar darba grupu vai klientu saistībā ar tehniskiem vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, darījumiem vai notikumiem un citādi tieši neietekmē darba uzdevuma rezultātus.

290.150 Neatkarīgi no 290.149 punkta nosacījumiem galvenie revīzijas partneri, kuru darbības turpināšana ir īpaši nozīmīga, retos gadījumos saistībā ar neparedzamiem apstākļiem, ko firma nevar ietekmēt, drīkst turpināt darbību revīzijas uzdevuma darba grupā viena gada ilgumā ar nosacījumu, ka apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai var novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus. Piemēram, galvenais revīzijas partneris drīkst turpināt darbu revīzijas uzdevuma darba grupā ne ilgāk par vienu gadu, ja saistībā ar neparedzamiem apstākļiem nevar veikt periodisko nomai u, jo, piemēram, paredzētajam atbildīgajam partnerim radušās nopietnas veselības problēmas.

290.151 Citu partneru ilglaicīga saistība ar revīzijas uzdevuma klientu, kas ir publisko interešu uzņēmums, rada ar familiaritāti un personiskajām

interesēm saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tas, cik ilgi šāds partneris bijis saistīts ar revīzijas uzdevuma klientu;
- konkrētās personas lomas revīzijas uzdevuma darba grupā; un
- konkrētās personas sadarbības ar klienta uzņēmuma vadību vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, veids, biežums un apjoms.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- partnera pārcelšana uz citu revīzijas uzdevuma darba grupu vai partnera saistības ar revīzijas uzdevuma klientu izbeigšana savādākā veidā; vai
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

290.152 Ja revīzijas uzdevuma klients kļūst par publisko interešu uzņēmumu, nosakot periodiskās nomaiņas periodu, jāņem vērā laika posms, kurā partneris strādājis kā galvenais partneris saistībā ar attiecīgo revīzijas uzdevuma klientu pirms šis klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu. Ja partneris strādājis kā galvenais partneris saistībā ar revīzijas uzdevuma klientu piecus vai mazāk gadus pirms attiecīgais klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu, šī partnera periodiskās nomaiņas periodu aprēķina, no septiņiem gadiem atņemot tik gadus, cik šis partneris jau ir veicis šādus pienākumus saistībā ar revīzijas uzdevuma klientu. Ja partneris strādājis kā galvenais partneris saistībā ar revīzijas uzdevuma klientu sešus vai vairāk gadus pirms attiecīgais klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu, šī partnera periodiskās nomaiņas periods saistībā ar konkrēto darba uzdevumu nedrīkst pārsniegt divus gadus.

290.153 Ja firmā ir tikai daži darbinieki, kuriem piemīt publisko interešu uzņēmuma galvenā revīzijas partnera pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un pieredze, galvenā revīzijas partnera periodiska nomaiņa var nebūt iespējama. Ja attiecīgajā jurisdikcijā neatkarīgs regulators norādījis, ka šādos apstākļos partneru periodisko nomainīšanu drīkst neveikt, attiecīgā persona drīkst turpināt darboties kā galvenais revīzijas partneris ilgāk kā septiņus gadus ar nosacījumu, ka neatkarīgais regulators ir norādījis alternatīvus drošības pasākumus, piemēram, regulāras neatkarīgas ārējās pārbaudes.

Ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana revīzijas uzdevuma klientam

- 290.154 Tradicionāli firmas atbilstoši savām prasmēm un pieredzei sniedz revīzijas uzdevumu klientiem dažādus ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus. Tomēr ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana var radīt apdraudējumu firmas vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku neatkarībai. Radītais apdraudējums pārsvarā ir saistīts ar pašizvērtējumu, personiskām interesēm un aizstāvību.
- 290.155 Jaunas tendences algotā darbā, finanšu tirgu izaugsme un izmaiņas informācijas tehnoloģiju jomā padara par neiespējamu izveidot visaptverošu sarakstu, kurā būtu raksturoti visi ar apliecinājumu nesaistītie pakalpojumi, kas varētu tikt sniegti revīzijas uzdevuma klientam. Ja šajā nodaļā nav sniegti īpaši norādījumi attiecībā uz konkrētu ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu, profesionāls grāmatvedis, izvērtējot konkrētos apstākļus, piemēro konceptuālās pamatnostādnes.
- 290.156 Pirms firma akceptē darba uzdevumu, kas paredz ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšanu revīzijas uzdevuma klientam, firma izvērtē, vai šādu pakalpojumu sniegšana nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Novērtējot konkrēta ar apliecinājumu nesaistīta pakalpojuma radīto apdraudējumu, revīzijas uzdevuma darba grupa apsver jebkādu apdraudējumu, ko revīzijas uzdevuma darba grupa pamatoti uzskata par ierītošu no citiem sniegtajiem ar apliecinājumu nesaistītajiem pakalpojumiem. Ja radīto apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, firma nesniedz konkrēto ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu.
- 290.157 Firma drīkst sniegt ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, kas citādi būtu pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem, šādiem revīzijas uzdevuma klienta saistītajiem uzņēmumiem:
- a) uzņēmumam, kas nav revīzijas uzdevuma klients un kuram ir tieša vai netieša ietekme attiecībā uz revīzijas uzdevuma klientu;
 - b) uzņēmumam, kas nav revīzijas uzdevuma klients un kuram ir tieša finansiāla līdzdalība klienta uzņēmumā, ar nosacījumu, ka attiecīgajam uzņēmumam ir būtiska ietekme attiecībā uz klienta uzņēmumu un līdzdalība klienta uzņēmumā ir būtiska šim uzņēmumam; vai
 - c) uzņēmumam, kas nav revīzijas uzdevuma klients un atrodas kopējā kontrolē ar revīzijas uzdevuma klientu,
- ja ir pamats uzskatīt, ka a) pakalpojumi nerada ar pašizvērtējumu saistītu apdraudējumu, jo pakalpojumu rezultāti netiks pakļauti revīzijas procedūrām; un b) jebkāds šādu pakalpojumu sniegšanas rezultātā radītais

apdraudējums ir novērsts vai samazināts līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus.

290.158 Ja revīzijas uzdevuma klients kļūst par publisko interešu uzņēmumu, šādam klientam sniegti ar apliecinājumu nesaistīti pakalpojumi nerada apdraudējumu firmas neatkarībai, ja:

- a) iepriekš sniegtie ar apliecinājumu nesaistītie pakalpojumi ir sniegti atbilstoši šajā sadaļā iekļautajiem norādījumiem attiecībā uz revīzijas uzdevuma klientiem, kas nav publisko interešu uzņēmumi;
- b) pakalpojumi, ko atbilstoši šajā sadaļā sniegtajiem norādījumiem nedrīkst sniegt revīzijas uzdevuma klientiem, kas ir publisko interešu uzņēmumi, tiek izbeigti pirms brīža, kad klients kļuvis par publisko interešu uzņēmumu, vai pēc iespējas drīzāk kopš šā brīža;
- c) firma ir veikusi nepieciešamos drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kas radies sniegto pakalpojumu rezultātā.

Vadības pienākumi

290.159 Uzņēmuma vadība veic dažādas ar uzņēmuma pārvaldi saistītas darbības, kuru mērķis ir pēc iespējas labāk apmierināt uzņēmuma akcionāru intereses. Visas vadības pienākumos ietilpstošās darbības nav iespējams norādīt. Tomēr vadības pienākumi ietver uzņēmuma darbības pārvaldi un virzību, tostarp nozīmīgu lēmumu pieņemšanu saistībā ar personāla, finanšu, materiālo un nemateriālo resursu iegādi, izmantošanu un kontroli.

290.160 Tas, vai kādas darbības veikšana ietilpst vadības pienākumos, ir atkarīgs no apstākļiem, un ir izvērtējams jautājums. Parasti vadības pienākumos ietilpst šādas darbības, piemēram:

- politikas izstrāde un stratēģiskā virzība;
- uzņēmuma darbinieku darbību virzība un attiecīgas atbildības uzņemšanās;
- darījumu autorizēšana;
- lēmumu pieņemšana saistībā ar to, kurus firmas vai trešo personu ieteikumus ieviest;
- atbildības uzņemšanās par finanšu pārskatu sagatavošanu un patiesu atspoguļojumu atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām; un
- atbildības uzņemšanās par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu.

- 290.161 Ikdienas vai administratīvu darbību veikšana, kā arī nenozīmīgu jautājumu izskatīšana parasti nav vadības atbildībā. Piemēram, par vadības pienākumos neietilpstošām darbībām uzskatāma nenozīmīga darījuma izpilde, ko ir autorizējusi vadība, vai nodokļu atskaišu laicīgas iesniegšanas uzraudzība un revīzijas uzdevuma klienta informēšana par to, kuros datumos atskaites iesniedzamas. Turklāt par vadības pienākumu nav uzskatāma padomu un ieteikumu sniegšana, lai palīdzētu vadībai pildīt tās pienākumus.
- 290.162 Ja firma apņemas veikt revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma vadības līmeņa pienākumus, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Piemēram, lēmumu pieņemšana saistībā ar to, kurus firmas sniegtos ieteikumus ieviest, rada ar pašizvērtējumu un personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Turklāt, uzņemoties vadības pienākumus, rodas ar familiaritāti saistīts apdraudējums, jo firma kļūst pārāk cieši saistīta ar vadības uzskatiem un interesēm. Tāpēc firma neapņemas veikt revīzijas uzdevuma klienta vadības līmeņa pienākumus.
- 290.163 Lai izvairītos iespējamības, ka, revīzijas uzdevuma klientam sniedzot ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, firma veic arī vadības pienākumus, firma nodrošina, lai vadības līmeņa amatpersona būtu atbildīga par vadības tiešajos pienākumos ietilpstošu nozīmīgu spriedumu izdarīšanu un lēmumu pieņemšanu, pakalpojuma rezultātu novērtēšanu un atbildības uzņemšanos par darbībām, kas veicamas pakalpojuma rezultātā. Tādējādi tiek samazināta iespējamība, ka firma netīši pieņem nozīmīgus lēmumus vadības vārdā. Šāda iespējamība papildus tiek samazināta, ja firma nodrošina iespēju klientam izdarīt spriedumus un pieņemt lēmumus, pamatojoties uz attiecīgo jautājumu objektīvu un caurskatāmu analīzi un skaidrojumu.

Grāmatvedības datu un finanšu pārskatu sagatavošana

Vispārīgi nosacījumi

- 290.164 Vadība ir atbildīga par finanšu pārskatu sagatavošanu un patiesu atspoguļojumu atbilstoši norādītajām finanšu ziņošanas pamatnostādņēm. Vadības pienākumi ir šādi:
- žurnālu ierakstu veikšana vai mainīšana, vai arī darījumu kontu klasifikācijas noteikšana; un
 - tādu avota dokumentu sagatavošana vai mainīšana vai datu sagatavošana elektroniskā vai citādā formātā, kas kalpo kā darījuma pierādījums (piemēram, pirkuma pasūtījumi, algu izmaksas laika reģistri, klientu pasūtījumi).
- 290.165 Revīzijas uzdevuma klientam sniedzot grāmatvedības un uzskaites pakalpojumus, piemēram, sagatavojot grāmatvedības ierakstus vai finanšu

pārskatus, rodas ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums, ja firma vēlāk revidē šādus finanšu pārskatus.

290.166 Tomēr revīzijas process rada nepieciešamību pēc dialoga starp firmu un revīzijas uzdevuma klienta vadību, kas var ietvert:

- grāmatvedības standartu vai pamatprincipu piemērošanu un prasību sniegt skaidrojumus finanšu pārskatos;
- finanšu un grāmatvedības kontroles un metožu, ko lieto, lai noteiktu aktīvu un saistību norādītās summas, atbilstības noteikšanu; vai
- ierosinājumus saistībā ar žurnāla ierakstu koriģēšanu.

Šādas darbības tiek uzskatītas par parastu revīzijas procesa daļu un parasti nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai.

290.167 Līdzīgi klients var firmai pieprasīt arī sniegt tehnisku palīdzību jautājumos saistībā ar, piemēram, klientu salīdzināšanas problēmu novēršanu vai informācijas analizēšanu un uzkrāšanu, lai sniegtu atskaites regulatoram. Turklāt klients var pieprasīt iepriekšminēto tehnisko palīdzību saistībā ar grāmatvedības jautājumiem, piemēram, lai attiecībā uz esošajiem finanšu pārskatiem pārietu no vienām finanšu ziņošanas pamatnostādņēm uz citām (piemēram, lai nodrošinātu atbilstību grupas grāmatvedības pamatprincipiem vai sāktu lietot citas finanšu ziņošanas pamatnostādes, piemēram, starptautiskos finanšu ziņošanas standartus). Parasti šādi pakalpojumi nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai ar nosacījumu, ka firma neuzņemas veikt klienta uzņēmuma vadības pienākumus.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

290.168 Firma drīkst sniegt pakalpojumus saistībā ar grāmatvedības ierakstu un finanšu pārskatu sagatavošanu tāda revīzijas uzdevuma klienta vajadzībām, kurš nav publisko interešu uzņēmums, ja šādi pakalpojumi ir ikdienišķi vai mehāniski, ar nosacījumu, ka jebkāds radītais ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums tiek samazināts līdz pieņemamam līmenim. Šādi pakalpojumi var būt:

- algas izmaksas pakalpojumu sniegšana, pamatojoties uz klienta sagatavotiem datiem;
- darījumu reģistrēšana, kurām klients ir noteicis vai apstiprinājis atbilstīgu kontu klasifikāciju;
- kodētu darījumu grāmatošana revīzijas uzdevuma klienta virsgrāmatā;
- klienta apstiprinātu ierakstu grāmatošana kontu apgrozījuma pārskatā; un

- finanšu pārskatu sagatavošana, pamatojoties uz kontu apgrozījuma pārskata datiem.

Jebkurā gadījumā jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- vienošanās, lai šādus pakalpojumus sniegtu persona, kas nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks; vai
- ja šādus pakalpojumus sniedz revīzijas uzdevuma klients, partnera vai vadošā darbinieka ar atbilstīgu pieredzi, kurš nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, pieaicināšana paveiktā darba pārbaudei.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.169 Izņemot ārkārtas situācijas, firma revīzijas uzdevuma klientam, kas ir publisko interešu uzņēmums, nesniedz grāmatvedības un uzskaites pakalpojumus, tostarp algu izmaksas pakalpojumus, un nesagatavo tādas finanšu pārskatus, par kuriem firma sagatavo atzinumu, un šādu finanšu pārskatu pamatā izmantoto finanšu informāciju.

290.170 Neatkarīgi no 290.169 punkta nosacījumiem firma drīkst sniegt ikdienišķus vai mehāniskus grāmatvedības un grāmatvedības pakalpojumus, tostarp pakalpojumus saistībā ar algu izmaksu un finanšu pārskatu vai cita veida finanšu informācijas sagatavošanu, tāda revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma nodaļu vai saistīto uzņēmumu vajadzībām, kurš ir publisko interešu uzņēmums, ja šādus pakalpojumus sniedz darbinieki, kas nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki, un:

- a) nodaļas vai saistītie uzņēmumi, kuriem tiek sniegti pakalpojumi, ir kopumā nebūtiski tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu; vai
- b) pakalpojumi ir saistīti ar jautājumiem, kas ir kopumā nebūtiski attiecīgās nodaļas vai saistītā uzņēmuma finanšu pārskatu kontekstā.

Ārkārtas situācijas

290.171 Ārkārtas vai citādās netipiskās situācijās, kad revīzijas uzdevuma klients nevar rīkoties savādāk, firma drīkst revīzijas uzdevuma klientam sniegt grāmatvedības un uzskaites pakalpojumus, kas ir pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem. Šādas situācijas var rasties, ja a) tikai firmai piemīt nepieciešamie resursi un zināšanas par klienta uzņēmuma sistēmām un procedūrām, lai klienta vajadzībām varētu savlaicīgi sagatavot grāmatvedības ierakstus un finanšu pārskatus, un b) ierobežojums firmas tiesībām sniegt pakalpojumus klientam radītu nozīmīgas grūtības

(piemēram, netiktu nodrošināta atbilstība normatīvajām ziņošanas prasībām). Šādās situācijās jānodrošina šādi nosacījumi:

- a) personas, kas sniedz šādus pakalpojumus, nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;
- b) pakalpojumi tiek sniegti tikai īsā laika posmā, un netiek atkārtoti; un
- c) situācija tiek pārrunāta ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Vērtēšanas pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.172 Vērtēšana ir pieņēmumu izteikšana attiecībā uz nākotnes notikumiem, īpašu metožu un paņēmieni lietošana vai abu minēto darbību apvienojums, ko veic, lai aprēķinātu uzņēmuma aktīvu, pasīvu vai uzņēmuma kā tāda konkrēto vērtību vai vērtību kopu.

290.173 Vērtēšanas pakalpojumu sniegšana revīzijas uzdevuma klientam var radīt ar pašizvērtējumu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- vai vērtēšanai ir nozīmīga ietekme uz finanšu pārskatiem;
- kādā mērā klients iesaistās vērtēšanas metožu un citu sprieduma izdarīšanai nozīmīgu faktoru noteikšanā un apstiprināšanā;
- plaši izmantotu metožu un profesionālo vadlīniju pieejamība;
- attiecībā uz vērtējumiem, kuru veikšanai tiek lietotas standarta vai plaši izmantotas metodes, jāizvērtē attiecīgajam vienumam raksturīgā subjektivitātes pakāpe;
- pamatā esošo datu ticamība un apjoms;
- cik liela ir atkarība no nākotnes notikumiem, kuri varētu radīt būtisku apdraudējumu saistībā ar aplūkojamo summu izmaiņām;
- finanšu pārskatos sniegto skaidrojumu apjoms un precizitāte.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tāda speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts vērtēšanas pakalpojumu sniegšanā, ar revīziju vai vērtēšanu saistītā darba pārbaudei; vai
- vienošanās par to, lai personāls, kas sniedz šādus pakalpojumus, nepiedalītos revīzijas uzdevumā.

290.174 Atsevišķa veida vērtējumiem nav raksturīga nozīmīga subjektivitātes pakāpe. Piemēram, tas var būt situācijā, kad pamatā izmantotie pieņēmumi ir noteikti likumā vai normatīvajos aktos vai arī ir plaši lietoti un izmantojamo paņēmieni un metožu pamatā vispārpieņemti standarti vai arī tās ir noteiktas likumā. Šādos apstākļos divu vai vairāku personu sniegto vērtēšanas pakalpojumu rezultāti visdrīzāk neatšķirsies būtiski.

290.175 Ja firma saņem aicinājumu sniegt vērtēšanas pakalpojumus, lai revīzijas uzdevuma klientam palīdzētu sagatavot nodokļu atskaites vai plānot nodokļu maksājumus, un šādiem vērtēšanas pakalpojumiem nav tiešas ietekmes uz finanšu pārskatiem, ir spēkā 290.188 punktā noteiktās prasības.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

290.176 Ja revīzijas uzdevuma klients nav publisko interešu uzņēmums un vērtēšanas pakalpojumam ir būtiska ietekme uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu, kā arī vērtēšanai raksturīga nozīmīga subjektivitātes pakāpe, ar personisko pārskatīšanu saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc firma revīzijas uzdevuma klientam nesniedz šādus vērtēšanas pakalpojumus.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.177 Firma nesniedz vērtēšanas pakalpojumus revīzijas uzdevuma klientam, kas ir publisko interešu uzņēmums, ja šādi pakalpojumi katrs atsevišķi vai visi kopumā tieši ietekmē finanšu pārskatus, par kuriem firma sniegs atzinumus.

Nodokļu pakalpojumi

290.178 Nodokļu pakalpojumi ietver plašu pakalpojumu klāstu, tostarp:

- nodokļu atskaišu sagatavošana;
- nodokļu aprēķini grāmatvedības ierakstu sagatavošanas vajadzībām;
- nodokļu plānošana un citi ar nodokļiem saistīti konsultēšanas pakalpojumi; un
- palīdzība ar nodokļiem saistītu strīdu atrisināšanā.

Lai gan nodokļu pakalpojumi, ko firma sniedz revīzijas uzdevuma klientam, ir aplūkoti atsevišķi, praksē tie mēdz bieži pārklāties.

290.179 Konkrētu nodokļu pakalpojumu sniegšana rada ar pašizvērtējumu un aizstāvību saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- sistēma, ko nodokļu iestādes izmanto, lai izvērtētu un administrētu konkrētos nodokļus, kā arī firmas loma šajā procesā,

- tas, cik sarežģīts ir atbilstīgais nodokļu mehānisms, kā arī tas, cik specifiskas zināšanas nepieciešamas, lai to pielietotu,
- darba uzdevuma raksturīgās iezīmes; un
- tas, kādas ir klienta uzņēmuma darbinieku zināšanas nodokļu jomā.

Nodokļu atskaišu sagatavošana

290.180 nodokļu atskaišu sagatavošanas pakalpojumi ietver palīdzības sniegšanu klientam saistībā ar nodokļu atskaišu sagatavošanu, izstrādājot un pilnīgojot informāciju, tostarp maksājamo nodokļu summas (parasti to dara, izmantojot standarta veidlapas), kas iesniedzama attiecīgajām nodokļu administrēšanas iestādēm. Šādi pakalpojumi ietver arī konsultēšanu saistībā ar pagātnē notikušu darījumu apstrādi, kā arī papildinformācijas un analīzes sniegšanu klienta vārdā, atbildot uz attiecīgu nodokļu administrēšanas iestādes pieprasījumu (tostarp, sniedzot skaidrojumus un nodrošinot tehnisko atbalstu attiecībā uz izmantoto metodi). Nodokļu atskaišu sagatavošanas pakalpojumu pamatā parasti tiek izmantota vēsturiska informācija, un principā ietver šādas vēsturiskas informācijas analīzi un sagatavošanu atbilstoši spēkā esošajiem nodokļu likumiem, tostarp precedenta gadījumiem un vispārpieņemtai praksei. Turklāt attiecībā uz nodokļu atskaitēm ir jānodrošina jebkāds nodokļu administrēšanas iestādes noteikts pārbaudes vai apstiprināšanas process. Šādu pakalpojumu sniegšana principā nerada apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai ar nosacījumu, ka vadība uzņemas atbildību par attiecīgajām atskaitēm, tostarp par jebkādiem nozīmīgajiem spriedumiem.

Nodokļu aprēķināšana klientu grāmatvedības ierakstu sagatavošanas vajadzībām

Revīzijas uzdevuma klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

290.181 Ja firma revīzijas uzdevuma klienta vajadzībām aprēķina pašreizējās un atliktās nodokļu saistības (jeb aktīvus) ar mērķi sagatavot uzskates ierakstus, ko vēlāk revidēs tā pati firma, rodas ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums. Apdraudējuma nozīmīgumu nosaka šādi faktori:

- a) attiecīgā nodokļu likuma un normatīvā akta sarežģītība;
- b) tas, kādas ir klienta uzņēmuma darbinieku zināšanas nodokļu jomā; un
- c) attiecīgo summu būtiskums finanšu pārskatu kontekstā.

Ja nepieciešams, jāveic drošības pasākumi, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;

- ja šādus pakalpojumus sniedz revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, attiecīga partnera vai vadošā darbinieka ar atbilstīgu pieredzi, kurš nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, pieaicināšana paveiktā nodokļu aprēķinu pārbaudei; vai
- ārēja nodokļu speciālista pieaicināšana ieteikumu sniegšanai saistībā ar pakalpojumu.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.182 izņemot ārkārtas situācijās, ja revīzijas uzdevuma klients ir publisko interešu uzņēmums, firma nesagatavo nodokļu aprēķinus saistībā ar pašreizējām vai atliktajām nodokļu saistībām (vai aktīviem) tādu grāmatvedības ierakstu sagatavošanas kontekstā, kas ir būtiski finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu.

290.183 Ārkārtas vai citādās netipiskās situācijās, kad revīzijas uzdevuma klients nevar vai būtu nepraktiski rīkoties savādāk, firma drīkst revīzijas uzdevuma klienta vajadzībām aprēķināt pašreizējo un atlikto nodokļu saistības (vai aktīvus), kas citos gadījumos būtu pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem. Šādas situācijas var rasties, ja a) tikai firmai piemīt nepieciešamie resursi un zināšanas par klienta uzņēmuma darbību, lai klienta vajadzībām varētu savlaicīgi sagatavot pašreizējo un atlikto nodokļu saistību (vai aktīvu) aprēķinus, un b) ierobežojums firmas tiesībām sniegt pakalpojumus klientam radītu nozīmīgas grūtības (piemēram, netiktu nodrošināta atbilstība normatīvajām ziņošanas prasībām). Šādās situācijās jānodrošina šādi nosacījumi:

- a) personas, kas sniedz šādus pakalpojumus, nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;
- b) pakalpojumi tiek sniegti tikai īsā laika posmā, un netiek atkārtoti; un
- c) situācija tiek pārrunāta ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Nodokļu plānošana un citi nodokļu konsultēšanas pakalpojumi

290.184 nodokļu plānošanas un citi ar nodokļiem saistīti konsultēšanas pakalpojumi aptver plašu pakalpojumu klāstu, piemēram, klienta konsultēšana par to, kā nodokļu ziņā efektīvāk strukturēt darbības vai piemērot jaunus likumus un normatīvos aktus nodokļu jomā.

290.185 Ja konsultācijas skar finanšu pārskatos atspoguļotos jautājumus, var rasties ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- kāda ir subjektivitātes pakāpe, nosakot nodokļu atspoguļošanas veidu finanšu pārskatos;

- tas, cik būtiska ietekme nodokļu konsultācijām ir uz finanšu pārskatiem;
- tas, vai nodokļu konsultāciju efektivitāte ir atkarīga no grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos, un vai pastāv šaubas par metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām;
- klienta uzņēmuma darbinieku zināšanas nodokļu jomā;
- tas, cik lielā mērā konsultācijas atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedenta gadījumiem vai vispārīgai praksei; un
- tas, vai pirms finanšu pārskatu sagatavošanas nodokļu administrēšanas iestāde ir pārbaudījusi vai citādi apstiprinājusi attiecīgo nodokļu metodi.

Piemēram, sniedzot nodokļu plānošanas un citas nodokļu konsultācijas, kas nepārprotami atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedenta gadījumiem vai vispārīgai praksei, parasti apdraudējums neatkarības principa ievērošanai nerodas.

290.186 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;
- nodokļu jomas speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts nodokļu konsultāciju pakalpojumu sniegšanā, lai viņš/viņa konsultētu revīzijas uzdevuma darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu atspoguļojumu finanšu pārskatos;
- ārēja nodokļu speciālista pieaicināšana ieteikumu sniegšanai saistībā ar pakalpojumu; vai
- pirmspārbaudes konsultāciju vai ieteikumu saņemšana no nodokļu administrēšanas iestādes.

290.187 Ja nodokļu konsultāciju efektivitāte ir atkarīga no konkrētās grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos un:

- (a) revīzijas uzdevuma darba grupai ir pamatotas šaubas par saistīto grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņēm; un
- (b) nodokļu konsultāciju rezultātiem vai sekām ir būtiska ietekme uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu;

Radītais ar pašizvērtējumu saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc firma revīzijas uzdevuma klientam nesniedz šādus nodokļu pakalpojumus.

290.188 Ja firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz nodokļu pakalpojumus, firma var saņemt aicinājumu veikt vērtēšanu, lai palīdzētu klientam sagatavot nodokļu atskaites vai plānot nodokļus. Ja vērtēšanas rezultāti tieši ietekmē finanšu pārskatus, ir spēkā no 290.172–290.177 punktā noteiktās prasības, kas attiecas uz vērtēšanas pakalpojumiem. Ja vērtēšanu veic nodokļu vajadzībām un tai nav tiešas ietekmes uz finanšu pārskatiem (t.i., finanšu pārskatus ietekmēs tikai ar nodokli saistītie grāmatvedības ieraksti), parasti apdraudējums neatkarības principa nodrošināšanai nerodas, ja šāda ietekme uz finanšu pārskatiem ir nebūtiska vai attiecībā uz vērtēšanu tiek veikta ārēja pārbaude, ko veic nodokļu administrēšanas iestāde vai līdzīga reglamentējoša iestāde. Ja vērtēšana netiek pakļauta šādai ārējai pārbaudei un tās ietekme uz finanšu pārskatiem ir būtiska, apdraudējuma esamību un nozīmīgumu nosaka šādi faktori:

- tas, cik lielā mērā vērtēšanas metodes atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedenta gadījumiem vai vispārīgai praksei, kā arī kāda ir vērtēšanai raksturīgā subjektivitātes pakāpe;
- pamatā esošo datu ticamība un apjoms;

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;
- speciālista pieaicināšana revīzijas darba vai nodokļu pakalpojumu rezultāta pārbaudei; vai
- pirmspārbaudes konsultāciju vai ieteikumu saņemšana no nodokļu administrēšanas iestādes.

Palīdzība ar nodokļiem saistītu strīdu atrisināšanā

290.189 Ja firma revīzijas uzdevuma klientu pārstāv ar nodokļu strīdiem saistītā lietā pēc tam, kad nodokļu administrēšanas iestāde paziņojusi klientam, ka klienta argumenti saistībā ar konkrētu jautājumu ir noraidīti, un vai nu nodokļu administrēšanas iestāde vai arī klients vēršas, piemēram, tiesā, ar prasību izskatīt attiecīgo jautājumu, var rasties ar aizstāvību vai pašizvērtējumu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tas, vai firma ir sniegusi konsultācijas saistībā ar jautājumu, uz ko attiecas konkrētais nodokļu strīds;
- tas, cik būtiska ietekme strīda iznākumam ir uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu;
- tas, cik lielā mērā attiecīgais jautājums atbilst nodokļu likumiem un normatīvajiem aktiem, precedenta gadījumiem vai vispārīgai praksei;
- tas, vai tiesa notiek publiski; un
- vadības loma strīdu atrisināšanas procesā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki;
- nodokļu jomas speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts nodokļu konsultāciju pakalpojumu sniegšanā, lai viņš/viņa konsultētu revīzijas uzdevuma darba grupu saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai pārbaudītu finanšu pārskatu atspoguļojumu; vai
- ārēja nodokļu speciālista pieaicināšana ieteikumu sniegšanai saistībā ar pakalpojumu.

290.190 Ja nodokļu pakalpojumi ietver darbošanos kā revīzijas uzdevuma klienta advokātam publiskā tiesas sēdē saistībā ar nodokļu jautājuma risināšanu un iesaistītās summas ir būtiskas tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, radītais ar aizstāvību saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc firma revīzijas uzdevuma klientam nesniedz šādus pakalpojumus. Jēdziena “publisks tribunāls vai tiesa” nozīmi nosaka saskaņā ar konkrētā jurisdikcijā ievēroto praksi nodokļu jautājumu izskatīšanas jomā.

290.191 Tomēr firmai nav aizliegts revīzijas uzdevuma klientam sniegt pastāvīgas konsultācijas (piemēram, atbildot uz īpašiem informācijas pieprasījumiem, sniedzot informāciju par faktiskajiem kontiem vai apliecinājumu par veikto darbu, vai arī palīdzot klientam analizēt ar nodokļiem saistītos jautājumus) saistībā ar jautājumu, kas tiek izskatīts publiskā tiesas vai tribunāla sēdē.

Iekšējie revīzijas pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.192 Iekšējās revīzijas funkciju apjoms un mērķi var būt dažādi, un tie ir atkarīgi no uzņēmuma lieluma un struktūras, kā arī no vadības un attiecīgos

gadījumos personu, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, prasībām. Iekšējās revīzijas procedūras var būt šādas:

- iekšējās kontroles sistēmas pārraudzība - kontroles procedūru pārbaude, to darbības pārraudzība un attiecīgu ieteikumu sniegšana;
- finanšu un saimnieciskās darbības informācijas pārbaude - tādu līdzekļu pārbaude, kurus izmanto, lai identificētu, mērītu, klasificētu un ziņotu par finanšu un saimnieciskās darbības informāciju, kā arī veiktu īpašas aptaujas attiecībā uz atsevišķiem vienumiem, tostarp, veiktu darījumu, atlikumu un procedūru detalizētas pārbaudes;
- saimnieciskās darbības aktivitāšu, tostarp uzņēmuma darbību, kurām nav finansiāls raksturs, ekonomiskuma, iedarbības un efektivitātes pārbaude; un
- atbilstības pārbaude likumu, normatīvo aktu un citām ārējām prasībām, kā arī vadības noteiktiem pamatprincipiem un direktīvām un citām iekšējām prasībām.

290.193 Iekšējās revīzijas pakalpojumi ietver palīdzības nodrošināšanu revīzijas uzdevuma klientam saistībā ar klienta iekšējo revīzijas pakalpojumu veikšanu. Ja firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz iekšējos revīzijas pakalpojumus un izmanto iekšējās revīzijas darba rezultātus turpmākās ārējās revīzijas laikā, tiek radīts ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums firmas neatkarībai. Ja firma izpilda nozīmīgu daļu no klienta iekšējās revīzijas darbībām, palielinās iespējamība, ka firmas personāls, kas sniedz iekšējos revīzijas pakalpojumus, varētu uzņemties vadības līmeņa atbildību. Ja firmas personāls, revīzijas uzdevuma klienta vajadzībām veicot iekšējās revīzijas pakalpojumus, uzņemas vadības līmeņa atbildību, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc firmas personāls, revīzijas uzdevuma klientam sniedzot iekšējos revīzijas pakalpojumus, neuzņemas vadības līmeņa atbildību.

290.194 Iekšējās revīzijas pakalpojumi, kas ir saistīti ar vadības līmeņa atbildības uzņemšanos, var būt šādi:

- a) iekšējās revīzijas pamatprincipu izstrāde vai iekšējās revīzijas aktivitāšu stratēģiskā virzība;
- b) uzņēmuma iekšējās revīzijas personāla darbību virzība un attiecīgas atbildības uzņemšanās;
- c) lēmumu pieņemšana saistībā ar to, kurus iekšējo revīzijas aktivitāšu rezultātā sniegtos ieteikumus īstenot;
- d) ziņošana vadības vārdā par iekšējās revīzijas aktivitāšu rezultātiem personām, kam uzticēta pārvalde;

- e) tādu procedūru veikšana, kas ietilpst iekšējās kontroles sistēmas sastāvā, piemēram, personāla datu piekļuves tiesību izmaiņu pārbaude un apstiprināšana;
- f) atbildības uzņemšanās par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu; un
- g) tādu apakšuzņēmējiem uzticētu iekšējo revīzijas pakalpojumu veikšana, kas aptver visas vai nozīmīgu daļu no iekšējās revīzijas funkcijām, ja firmas pienākums ir noteikt iekšējās revīzijas darba apjomu un, iespējams, ir uzticēta atbildība par vienu vai vairākiem a)–f) apakšpunktā norādītajiem jautājumiem.

290.195 Lai izvairītos no vadības līmeņa atbildības uzņemšanās, firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz iekšējās revīzijas pakalpojumus tikai tad, ja firma ir pārliecinājusies, ka:

- a) klients piešķir atbilstīgus un kompetentus resursus, ieteicams, augstākā līmeņa vadības pārstāvjus, kas visās situācijās ir atbildīgi par iekšējās revīzijas darbībām, kā arī uzņemas atbildību par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu;
- b) klienta uzņēmuma vadība vai personas, kam uzticēta pārvalde, pārbauda, izvērtē un apstiprina iekšējās revīzijas pakalpojumu apjomu, risku un regularitāti;
- c) klienta uzņēmuma vadība novērtē iekšējās revīzijas pakalpojumu atbilstību, kā arī konstatētos faktus;
- d) klienta uzņēmuma vadība novērtē un nosaka, kurus iekšējās revīzijas pakalpojumu rezultātā sniegtos ieteikumus ieviest, un pārvalda ieviešanas procesu; un
- e) klienta uzņēmuma vadība ziņo personām, kam uzticēta pārvalde, par nozīmīgajiem konstatētajiem faktiem un iekšējās revīzijas pakalpojumu rezultātā sniegtajiem ieteikumiem.

290.196 Ja firma izmanto iekšējās revīzijas funkciju, starptautiskajos revīzijas standartos ir noteikta prasība veikt procedūras, kuru mērķis ir novērtēt šīs funkcijas darbību. Ja firma akceptē darba uzdevumu, kas paredz iekšējās revīzijas pakalpojumu sniegšanu revīzijas uzdevuma klientam, un šo pakalpojumu rezultāti tiks izmantoti ārējās revīzijas vajadzībām, rodas ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums, jo pastāv iespējamība, ka revīzijas uzdevuma darba grupa izmantos iekšējās revīzijas pakalpojumu rezultātus, neveicot šādu rezultātu atbilstīgu novērtējumu, vai neievēros tādu pašu profesionālās skepses līmeni, kādu tā izmantotu, ka iekšējās revīzijas pakalpojumus būtu sniegušas personas, kas nav firmas darbinieki. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- saistīto finanšu pārskatu summu būtiskums;

- tas, kāda ir iespējamība, ka pastāv neatbilstības apgalvojumos, kas ir saistīti ar šādos finanšu pārskatos norādītajām summām; un
- tas, cik droši tiks izmantoti iekšējās revīzijas pakalpojumi.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir speciālista pieaicināšana, kurš nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, šādu iekšējo revīzijas pakalpojumu sniegšanai.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.197 Ja revīzijas uzdevuma klients ir publisko interešu uzņēmums, firma nesniedz iekšējās revīzijas pakalpojumu saistībā ar:

- nozīmīgu iekšējās kontroles procedūru daļu, kas vērstas uz finanšu ziņošanu;
- finanšu grāmatvedības sistēmām, kas ģenerē informāciju, kam atsevišķi vai kopumā ir nozīmīga ietekme uz tādu klienta uzņēmuma grāmatvedības reģistru vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu; vai
- summām vai skaidrojumiem, kas atsevišķi vai kopumā ir būtiski tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu.

IT sistēmu pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.198 Ar informācijas tehnoloģiju (IT) sistēmām saistīti pakalpojumi ietver aparatūras vai programmatūras sistēmu izstrādi vai ieviešanu. Šādas sistēmas var apkopot avota datus, darboties kā tādas iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļa, kura vērsta uz finanšu ziņošanu, vai ģenerēt informāciju, kas ietekmē grāmatvedības ierakstus vai finanšu pārskatus, vai arī šādas sistēmas var nebūt saistītas ar revīzijas uzdevuma klienta grāmatvedības ierakstiem, iekšējās kontroles procedūrām, kas vērstas uz finanšu ziņošanu, vai finanšu pārskatiem. Atkarībā no pakalpojumu un konkrēto IT sistēmu veida ar IT sistēmām saistītu pakalpojumu sniegšana var radīt ar pašizvērtējumu saistītu apdraudējumu.

290.199 Apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai nerada šādi ar IT sistēmām saistīt pakalpojumi ar nosacījumu, ka firmas personāls neuzņemas vadības līmeņa atbildību:

- ar iekšējās kontroles sistēmu, kas vērsta uz finanšu ziņošanu, nesaistītu IT sistēmu izstrāde vai ieviešana;

- b) tādu IT sistēmu izstrāde vai ieviešana, kas ne ģenerē informāciju, kura veido ievērojamu daļu no grāmatvedības ierakstiem vai finanšu pārskatiem;
- c) standarta grāmatvedības vai finanšu informācijas sagatavošanas programmatūras ieviešana, ko nav izstrādājusi firma, ja pielāgošanas posms klienta vajadzībām nav nozīmīgs; un
- d) sistēmas, ko izstrādājis, ieviesis vai kuras darbību nodrošina cits pakalpojumu sniedzējs vai klients, novērtēšana un ieteikumu sniegšana attiecībā uz šādu sistēmu.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas nav publisko interešu uzņēmumi

290.200 Ja firma revīzijas uzdevuma klientam, kas nav publisko interešu uzņēmums, sniedz pakalpojumus saistībā ar tādu IT sistēmu izstrādi vai ieviešanu, kuras a) veido nozīmīgu daļu no iekšējās kontroles sistēmas, kas vērsta uz finanšu ziņošanas procesu, vai b) ģenerē informāciju, kas ir nozīmīga tādu klienta grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, rodas ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums.

290.201 Ar pašizvērtējumu saistītais apdraudējums ir pārāk nozīmīgs, lai firma drīkstētu sniegt šādus pakalpojumus, izņemot situācijas, kad ir veikti drošības pasākumi, kas nodrošina, ka:

- a) klients apstiprina savu atbildību par iekšējās kontroles sistēmas ieviešanu un pārraudzību;
- b) klients nosaka kompetentu darbinieku, ieteicams, no vadošo darbinieku vidus, kurš ir atbildīgs par vadības līmeņa lēmumu pieņemšanu saistībā ar aparatūras vai programmatūras sistēmu izstrādi un ieviešanu;
- c) klients pieņem jebkādas vadības līmeņa lēmumus saistībā ar izstrādes un ieviešanas procesu;
- d) klients novērtē sistēmas izstrādes un ieviešanas atbilstību un rezultātus; un
- e) klients ir atbildīgs par sistēmas (aparatūras vai programmatūras) darbību un sistēmas ģenerētajiem vai lietotajiem datiem.

290.202 Atkarībā no tā, cik droša ir konkrētā IT sistēma revīzijas kontekstā, firma nosaka, vai šādus ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus sniegs tikai darbinieki, kas nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki un kuriem firmā ir dažādi ziņošanas uzdevumi. Jāizvērtē pārējā apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir profesionāla grāmatveža pieaicināšana revīzijas darba vai ar apliecinājumu nesaistītā darba pārbaudei.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.203 Revīzijas uzdevuma klienta, kas ir publisko interešu uzņēmums, gadījumā firma nesniedz pakalpojumus saistībā ar tādu IT sistēmu izstrādi vai ieviešanu, kuras a) veido nozīmīgu daļu no iekšējās kontroles sistēmas, kas vērsta uz finanšu ziņošanas procesu, vai b) ģenerē informāciju, kas ir nozīmīga tādu klienta grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu.

Tiesvedības pakalpojumi

290.204 Tiesvedības atbalsta pakalpojumi var ietvert tādas darbības kā darbību eksperta liecinieka lomā, aplēsto bojājumu vai citu ar tiesas darbiem vai citiem juridiskiem strīdiem saistītu summu aprēķināšana un palīdzība dokumentu pārvaldībā un atgūšanā saistībā ar strīdiem vai tiesas darbiem. Šādi pakalpojumi var radīt ar pašizvērtējumu vai aizstāvību saistītu apdraudējumu.

290.205 Ja firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz tiesvedības pakalpojumus un šie pakalpojumi ietver bojājumu vai citu summu noteikšanu, kas ietekmē finanšu pārskatus, par kuriem firma sniegs atzinumu, ir spēkā 290.172–290.177 punktā noteiktās prasības, kas attiecas uz vērtēšanas pakalpojumiem. Citu tiesvedības pakalpojumu gadījumā jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Juridiskie pakalpojumi

290.206 Šīs sadaļas kontekstā juridiski pakalpojumi tiek definēti kā jebkuri pakalpojumi, kuru sniegšanai ir nepieciešams, lai persona, kas sniedz šādus pakalpojumus, būtu tiesīga to darīt tās juridiskās sistēmas tiesā, kurā šādi pakalpojumi tiek sniegti, vai arī šai personai ir jāiegūst nepieciešamā juridiskā kvalifikācija. Atkarībā no jurisdikcijas juridiskie pakalpojumi aptver plašas un dažādas jomas, tostarp, korporatīvus un komerciālus pakalpojumus klientiem, piemēram, konsultācijas saistībā ar līgumu slēgšanu, tiesvedību, uzņēmumu saplūšanu vai iegādi, kā arī atbalsts un palīdzība klienta iekšējām juridiskajām nodaļām. Ja firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz juridiskos pakalpojumus, var rasties gan ar pašizvērtējumu, gan ar aizstāvību saistīts apdraudējums.

290.207 Juridiskie pakalpojumi, kas paredz atbalsta nodrošināšanu klientam saistībā ar darījuma veikšanu (piemēram, atbalsts līguma sastādīšanā, juridiskas konsultācijas, juridiskais audits un pārstrukturēšana), var radīt ar pašizvērtējumu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- pakalpojuma veids;

- tas, vai pakalpojumu sniedz revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks; un
- jebkādu jautājumu būtiskums klienta finanšu pārskatu kontekstā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki; vai
- tāda speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts juridisko pakalpojumu sniegšanā, revīzijas uzdevuma darba grupas konsultēšanai saistībā ar attiecīgo pakalpojumu un finanšu pārskatos uzrādītās informācijas pārbaudei.

290.208 Ja firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz aizstāvības pakalpojumus saistībā ar strīdu vai tiesas darbiem, un attiecīgās summas ir būtiskas tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, ar aizstāvību un pašizvērtējumu saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas uzdevuma klientam nesniedz šādus pakalpojumus.

290.209 Ja firma saņem aicinājumu revīzijas uzdevuma klientam sniegt aizstāvības pakalpojumus saistībā ar strīdu vai tiesas darbiem, un attiecīgās summas nav būtiskas tādu finanšu pārskatu kontekstā, par kuriem firma sniegs atzinumu, firma novērtē, cik nozīmīgs ir jebkāds iespējamais ar aizstāvību un pašizvērtējumu saistītais apdraudējums, un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai to novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki; vai
- tāda speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts juridisko pakalpojumu sniegšanā, revīzijas uzdevuma darba grupas konsultēšanai saistībā ar attiecīgo pakalpojumu vai finanšu pārskatos uzrādītās informācijas pārbaudei.

290.210 Ja firmas partneris vai darbinieks tiek pieņemts darbā revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā kā uzņēmuma juridiskās nodaļas vadītājs, ar pašizvērtējumu un aizstāvību saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Juridiskās nodaļas vadītāja amats parasti ir augstākā vadības līmeņa amats, kas paredz plašu atbildību par uzņēmuma juridiskajiem jautājumiem, un tāpēc firmas dalībnieki revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā nedrīkst ieņemt šādu amatu.

Personāla atlases pakalpojumi

Vispārīgi nosacījumi

290.211 Ja firma revīzijas uzdevuma klientam sniedz personāla atlases pakalpojumus, var rasties ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- pieprasītās palīdzības veids; un
- personas, kas tiek pieņemta darbā, loma.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Jebkurā gadījumā firma neuzņemas vadības līmeņa atbildību, tostarp nerīko pārrunas klienta vārdā, personāla atlases jautājumus atstājot klienta ziņā.

Principā firma drīkst sniegt tādus pakalpojumus, kā, piemēram, vairāku kandidātu profesionālās kvalifikācijas pārbaude un konsultāciju sniegšana saistībā ar šo kandidātu piemērotību amatam. Turklāt firma drīkst intervēt attiecīgos kandidātus un sniegt ieteikumus saistībā ar kandidātu kompetenci attiecībā uz finanšu grāmatvedības, administratīvo vai kontroles pienākumu izpildi.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.212 Firma revīzijas uzdevuma klientam, kas ir publisko interešu uzņēmums, nesniedz šādus personāla atlases pakalpojumus attiecībā uz konkrētā uzņēmuma direktora vai amatpersonas amatu vai arī uz augstākā līmeņa vadības amatu, kam ir nozīmīga ietekme uz tādu klienta uzņēmuma grāmatvedības ierakstu vai finanšu pārskatu sagatavošanu, par kuriem firma sniegs atzinumu:

- kandidātu meklēšana attiecīgajiem amatiem; un
- atsauču pārbaude attiecībā uz iespējamiem kandidātiem uz šādiem amatiem.

Korporatīvie finanšu pakalpojumi

290.213 Ja firma sniedz korporatīvos finanšu pakalpojumus, piemēram:

- palīdz revīzijas uzdevuma klientam izstrādāt korporatīvo stratēģiju;
- identificē iespējamus mērķus, kas jāsasniedz revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumam;
- sniedz konsultācijas saistībā ar pārdošanas darījumiem;
- palīdz veikt finansiālo līdzekļu iegūšanas darījumus; un

- sniedz ar strukturēšanu saistītas konsultācijas,

var rasties ar aizstāvību un pašizvērtējumu saistīts apdraudējums. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki; vai
- tāda speciālista pieaicināšana, kurš nav piedalījies korporatīvo finanšu pakalpojumu sniegšanā, revīzijas uzdevuma darba grupas konsultēšanai saistībā ar attiecīgo pakalpojumu un grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatos uzrādītās informācijas pārbaudei.

290.214 Ja firma sniedz korporatīvos finanšu pakalpojumus, piemēram, konsultācijas saistībā ar tādas korporatīvas finanšu darījuma strukturēšanu vai tādiem finanšu pasākumiem, kuri tieši ietekmē summas, kas tiks atspoguļotas tādos finanšu pārskatos, par kuriem firma sniegs atzinumu, var rasties ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tas, kāda ir subjektivitātes pakāpe, nosakot korporatīvās finanšu konsultācijas iznākuma vai seku atbilstīgo atspoguļojuma veidu finanšu pārskatos;
- tas, kāda būs korporatīvo finanšu konsultāciju iznākuma tiešā ietekme uz finanšu pārskatos atspoguļotajām summām, kā arī šo summu būtiskums finanšu pārskatu kontekstā; un
- tas, vai korporatīvo finanšu pakalpojumu efektivitāte ir atkarīga no izmantotās grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos, un vai pastāv šaubas par metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tādu speciālistu pieaicināšana pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki; vai
- tāda speciālista pieaicināšana, kurš nav bijis iesaistīts korporatīvo finanšu pakalpojumu sniegšanā, revīzijas uzdevuma darba grupas konsultēšanai saistībā ar attiecīgo pakalpojumu un finanšu pārskatos uzrādītās informācijas pārbaudei.

290.215 Ja korporatīvo finanšu konsultāciju efektivitāte ir atkarīga no konkrētās grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma finanšu pārskatos un:

- a) revīzijas uzdevuma darba grupai ir pamatotas šaubas par saistīto grāmatvedības metodes vai atspoguļojuma atbilstību finanšu ziņošanas pamatnostādņēm; un
- b) korporatīvo finanšu pakalpojumu iznākumam vai sekām ir būtiska ietekme uz finanšu pārskatiem, par kuriem firma sniegs atzinumu;

Radītais ar pašizvērtējumu saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi to nevarēs samazināt līdz pieņemamam līmenim; un šādā gadījumā firma nesniedz korporatīvās finanšu konsultācijas.

290.216 Korporatīvo finanšu pakalpojumu sniegšana saistībā ar klienta akciju veicināšanu, dalību tajās vai to izpirkšanu, rada ar aizstāvību vai pašizvērtējumu saistītu apdraudējumu, kas ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma revīzijas uzdevuma klientam nesniedz šādus pakalpojumus.

Samaksa

Samaksa — relatīvais lielums

290.217 Ja no revīzijas uzdevuma klienta saņemtā kopējā samaksa veido lielu daļu no firmas, kas sniedz revīzijas atzinumu, kopējiem ienākumiem, atkarība no konkrētā klienta un bažas par klienta iespējamu zaudēšanu rada ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- firmas saimnieciskās darbības struktūra;
- tas, vai firma ir darbojusies ilgu laiku vai ir nesen izveidota; un
- klienta kvalitatīvais vai kvantitatīvais nozīmīgums firmas kontekstā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atkarības samazināšana no klienta;
- ārēju kvalitātes kontroles pārbaūžu veikšana; vai
- konsultēšanās saistībā ar galvenajiem revīzijas gaitā izdarītajiem spriedumiem ar trešo personu, piemēram, ar profesionālu reglamentējošo iestādi vai citu profesionālu grāmatvedi.

290.218 Ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums rodas arī tad, ja no revīzijas uzdevuma klienta saņemtā samaksa veido lielu daļu no atsevišķa partnera atbildībā esoša klienta ieņēmumiem vai no atsevišķa firmas biroja ieņēmumiem. Apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- klienta kvalitatīvais vai kvantitatīvais nozīmīgums partnera vai firmas biroja kontekstā; un
- tas, cik lielā mērā partnera vai partneru, kas strādā attiecīgajā birojā, atalgojums ir atkarīgs no konkrētā klienta veiktās samaksas.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atkarības samazināšana no revīzijas uzdevuma klienta;
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana paveiktā darba pārbaudei vai cita veida konsultāciju sniegšanai, ja nepieciešams; vai
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

Revīzijas uzdevuma klienti, kas ir publisko interešu uzņēmumi

290.219 Ja revīzijas uzdevuma klients ir publisko interešu uzņēmums un divu vienu otram sekojošu gadu laikā no klienta un tā saistītajiem uzņēmumiem (atkarībā no 290.27 punktā sniegtiem norādījumiem) saņemtās samaksas kopsumma pārsniedz 15% no kopējās summas, ko saņēmusi firma, kas sniedz atzinumu par attiecīgā klienta finanšu pārskatiem, firma informē personas, kam uzticēta revīzijas uzdevuma klienta uzņēmuma pārvalde, par to, ka šādas samaksas kopsumma pārsniedz 15% no firmas saņemtās samaksas kopsummas, un pārrunā iespējamās drošības pasākumus, kuru veicot, varētu samazināt apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, un veic attiecīgos drošības pasākumus:

- pirms revīzijas atzinuma publicēšanas par otrā gada finanšu pārskatiem profesionāls grāmatvedis, kas nav tās firmas darbinieks, kura sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, veic attiecīgā darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi vai arī profesionāla reglamentējoša iestāde veic darba uzdevuma pārbaudi, kas ir līdzvērtīga darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudei (“pārbaude pirms publicēšanas”); vai
- pēc revīzijas atzinuma publicēšanas par otrā gada finanšu pārskatiem un pirms revīzijas ziņojuma publicēšanas par trešā gada finanšu pārskatiem profesionāls grāmatvedis, kas nav tās firmas darbinieks, kura sniedz atzinumu par finanšu pārskatiem, vai profesionāla reglamentējoša iestāde veic otrā gada revīzijas pārbaudi, kas ir līdzvērtīga darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudei (“pārbaude pēc publicēšanas”).

Ja kopsumma pārsniedz 15% lielā mērā, firma nosaka, vai apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka šāda pārbaude pēc publicēšanas nesamazinātu

apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, un ir jāveic pārbaude pirms publicēšanas. Šādos apstākļos firma nodrošina pārbaudi pirms publicēšanas.

Ja samaksa arī turpmāk ik gadu pārsniedz 15%, firma informē personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, un pārrunā, kuru no iepriekšminētajiem drošības pasākumiem veikt. Ja samaksa būtiski 15% robežu, firma nosaka, vai apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka pārbaude pēc publicēšanas nesamazinātu apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, un ir jāveic pārbaude pirms publicēšanas. Šādos apstākļos firma nodrošina pārbaudi pirms publicēšanas.

Samaksa — nokavēta samaksa

290.220 Ja ilglaicīgi netiek saņemta samaksa par revīzijas uzdevuma klientam sniegtiem pakalpojumiem un īpaši, ja netiek samaksāta būtiska daļa no samaksas pirms revīzijas ziņojuma publicēšanas par nākamo gadu, var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Parasti firma pieprasa klientam veikt samaksu pirms revīzijas ziņojuma publicēšanas. Ja pēc revīzijas ziņojuma publicēšanas samaksa netiek veikta, firma izvērtē jebkāda apdraudējuma esamību un nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šāda drošības pasākuma piemērs ir papildu profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav piedalījies revīzijas uzdevumā, konsultāciju sniegšanai vai padarītā darba pārbaudes veikšanai. Firma nosaka, vai nokavēto samaksu var uzskatīt par līdzvērtīgu klientam izsniegtam aizdevumam un vai nokavētās samaksas apmērs ir tik būtisks, ka firma varētu atteikties no attiecīgā klienta vai turpināt revīzijas uzdevumu.

Pārstāvības maksājumi

290.221 Nosacījuma maksājumus aprēķina, izmantojot iepriekš noteiktu bāzi, kas ir saistīta ar darījuma iznākumu vai firmas sniegto pakalpojumu rezultātu. Šīs sadaļas vajadzībām samaksa netiek uzskatīta par nosacījuma maksājumu, ja to ir noteikusi tiesa vai cita publiska iestāde.

290.222 Ja firma attiecībā uz revīzijas uzdevumu tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda rēķinu par nosacījuma maksājumu, radītais ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma neslēdz vienošanās par šādu samaksu.

290.223 Ja firma tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieka pakalpojumus, piestāda nosacījuma maksājuma rēķinu par revīzijas uzdevuma klientam sniegtu ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu, var rasties arī ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespētu to samazināt līdz pieņemamam līmenim, ja:

- (a) maksājuma rēķinu piestāda firma, kas sniegs atzinumu par finanšu pārskatiem, un attiecīgais maksājums ir būtisks vai, iespējams, būtisks konkrētās firmas kontekstā;
- (b) maksājuma rēķinu piestāda radniecīgā firma, kas veic nozīmīgu revīzijas darba daļu, un attiecīgais maksājums ir būtisks vai, iespējams, būtisks konkrētās firmas kontekstā; vai
- (c) ar apliecinājumu nesaistītā pakalpojuma iznākums un arī maksājuma summa ir atkarīga no nākotnē vai pašreiz izdarītiem spriedumiem saistībā ar būtiskas finanšu pārskatos uzrādītas summas revīziju.

Tāpēc firma neslēdz šādas vienošanās.

290.224 Attiecībā uz citiem nosacījuma maksājumiem, ko firma saņem no revīzijas uzdevuma klienta par ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšanu, apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem, piemēram:

- iespējamo atalgojuma summu diapazons;
- tas, vai atbilstīga iestāde nosaka attiecīgā jautājuma, saistībā ar kuru ir noteikts pārstāvības maksājums, iznākumu;
- pakalpojuma veids; un
- notikuma vai darījuma ietekme uz finanšu pārskatiem.

Firma izvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana attiecīgā revīzijas darba pārbaudei vai cita veida konsultāciju sniegšanai, ja nepieciešams; vai
- tādu speciālistu pieaicināšana ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu sniegšanai, kuri nav revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieki.

Atlīdzības un novērtēšanas pamatprincipi

290.225 Ja revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka darbs tiek novērtēts vai papildu atalgots atkarībā no tā, cik veiksmīgi dalībnieks revīzijas uzdevuma klientam pārdevis ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Apdraudējuma nozīmīgumu nosaka šādi faktori:

- papildu atalgojuma vai darba novērtējuma proporcija, ko attiecīgais darbinieks saņēmis par šādu pakalpojumu pārdošanu;
- darbinieka loma revīzijas uzdevuma darba grupā; un

- tas, vai šādu pakalpojumu pārdošanas fakts ietekmē lēmumus saistībā ar attiecīgā darbinieka paaugstināšanu amatā.

Firma novērtē apdraudējuma nozīmīgumu, un, ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, firma vai nu pārskata konkrētās personas papildu atalgojuma plānu vai novērtēšanas procesu, vai arī veic drošības pasākumus, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgā darbinieka izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu.

290.226 Galvenā revīzijas partnera darbs netiek novērtēts vai papildu atalgots atkarībā no tā, cik veiksmīgi partneris revīzijas uzdevuma klientam pārdevis ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus. Tomēr tas nenozīmē, ka būtu aizliegts vienoties par peļņas dalīšanas nosacījumiem starp firmas partneriem.

Dāvanas un īpaši labvēlīga attieksme

290.227 Ja firma pieņem revīzijas uzdevuma klienta piedāvātās dāvanas vai īpaši labvēlīgu attieksmi, var rasties ar personiskām interesēm un familiaritāti saistīts apdraudējums. Ja firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks pieņem dāvanas vai īpaši labvēlīgu attieksmi, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim izņemot gadījumus, kad dāvanas vērtība ir nenozīmīga un nebūtiska. Tāpēc firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks nedrīkst pieņemt šādas dāvanas vai īpaši labvēlīgu attieksmi.

Faktiski vai iespējami tiesas darbi

290.228 Ja notiek vai, iespējams, notiks tiesas prāva, kurā ir iesaistīta firma vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks un apliecinājuma uzdevuma klients, rodas ar personiskām interesēm un ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Jāsniedz pilnīgi atklāts klienta vadības un revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku attiecību raksturojums un pilnīgs visu klienta uzņēmuma saimnieciskās darbības aspektu skaidrojums. Ja saistībā ar faktiskiem vai iespējamiem tiesas darbiem firma un klienta vadība atrodas pretējās pusēs, tas ietekmē vadības vēlmi sniegt pilnīgus skaidrojumus un rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiesas prāvas būtiskums; un
- tas, vai tiesas prāva ir saistīta ar iepriekšēju revīzijas uzdevumu.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- ja tiesas prāvā ir iesaistīts revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieks, viņa/viņas izslēgšana no revīzijas uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda paveikto darbu.

Ja šādi drošības pasākumi nesamazina apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, vienīgā pieņemamā rīcība ir atteikties no revīzijas uzdevuma vai atteikties to akceptēt.

290.229–290.499 punkts ir apzināti atstāts tukšs.

Ziņojumi, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums*Ievads*

- 290.500 290. sadaļā noteiktās neatkarības prasības attiecas uz visiem revīzijas uzdevumiem. Tomēr konkrētos apstākļos, tostarp revīzijas uzdevumos, kad revīzijas ziņojumā noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināta 290.501–290.502 punktā noteikto prasību izpilde, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības drīkst modificēt atbilstoši 290.505–290.514 punkta nosacījumiem. Šīs rindkopas attiecas tikai uz īpaša mērķa finanšu pārskatu revīzijas uzdevumiem, kuru a) mērķis ir sagatavot apstiprinotus vai noliedzotus secinājumus par to, vai finanšu pārskati ir visos būtiskajos aspektos sagatavoti atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām, tostarp patiesa atspoguļojuma pamatnostādņu gadījumā par to, vai finanšu pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu vai ir patiesi atspoguļoti atbilstoši norādīto finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām, un b) revīzijas ziņojumā ir noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums. Modificēšana nav atļauta, ja tiek veikta likumā vai normatīvajos aktos noteikta finanšu pārskatu revīzija.
- 290.501 290. sadaļā noteikto prasību modificēšana ir pieļaujama, ja ziņojuma potenciālie lietotāji a) ir informēti par ziņojuma mērķi un ierobežojumiem un b) sniedz skaidri izteiktu piekrišanu modificēto neatkarības prasību piemērošanai. Potenciālie lietotāji var iegūt informāciju par ziņojuma mērķi un ierobežojumiem, šādu lietotāju pārstāvim, kurš ir pilnvarots rīkoties potenciālo lietotāju vārdā, tieši vai netieši piedaloties darba uzdevuma veida un apjoma noteikšanas procesā. Šāda dalība palielina firmas iespējas sazināties ar potenciālajiem lietotājiem saistībā ar neatkarības jautājumiem, tostarp informēt par apstākļiem, kas ir būtiski, izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, lai šādu apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim, un iegūtu lietotāju piekrišanu neatkarības prasību modificēšanai.
- 290.502 Firma informē potenciālos lietotājus (piemēram, darba uzdevuma vēstulē) par neatkarības prasībām, kas ir spēkā revīzijā. Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības. Ja potenciālie lietotāji ir lietotāju kategorija (piemēram, sindicēta aizdevuma gadījumā tie varētu būt aizdevēji) un darba uzdevuma nosacījumu izstrādes laikā katru no viņiem nav iespējams identificēt pēc vārda un uzvārda, šādus lietotājus vēlāk informē par neatkarības prasībām, kurām piekritis attiecīgais pārstāvis (piemēram, pārstāvis, kas firmas darba uzdevuma vēstuli padara pieejamu visiem lietotājiem).
- 290.503 Ja firma tā paša revīzijas uzdevuma klienta vajadzībām sagatavo revīzijas ziņojumu, kurā nav noteikts izplatīšanas un lietojuma ierobežojums, 290.500–290.514 punkta nosacījumi nemaina prasību attiecībā uz konkrēto revīzijas uzdevumu piemērot 290.1–290.228 punktā noteiktās prasības.

290.504 290. sadaļā noteikto prasību modifikācijas, kas ir pieļaujamas iepriekšminētajos apstākļos, ir noteiktas 290.505–290.514 punktā. Visos pārējos aspektos ir jānodrošina atbilstība 290. sadaļā noteiktajām prasībām.

Publisko interešu uzņēmumi

290.505 Ja ir spēkā 290.500–290.502 punktā minētie apstākļi, nav jāpiemēro papildu prasības, kas ir noteiktas 290.100–290.228 punktā un attiecas uz publisko interešu uzņēmumu revīzijas uzdevumiem.

Saistītie uzņēmumi

290.506 Ja ir spēkā 290.500–290.502 punktā noteiktie apstākļi, atsaucēs uz revīzijas uzdevuma klientu netiek iekļauti revīzijas uzdevuma klienta saistītie uzņēmumi. Tomēr, ja revīzijas uzdevuma darba grupai ir informācija vai ir iemesls uzskatīt, ka, lai novērtētu firmas neatkarību no klienta, būtiska loma ir attiecībām vai apstākļiem, kas saistīti ar citu saistīto uzņēmumu, revīzijas uzdevuma darba grupa šādas attiecības un apstākļus ņem vērā, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un nosakot attiecīgos drošības pasākumus.

Firmu apvienības un radniecīgās firmas

290.507 Ja ir spēkā 290.500–290.502 punktā noteiktie apstākļi, atsaucēs uz firmu neattiecas uz radniecīgajām firmām. Tomēr, ja firmai ir informācija vai iemesls uzskatīt, ka radniecīgās firmas intereses vai attiecības rada apdraudējumu, šādas firmas tiek ņemtas vērā, novērtējot apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai.

Finansiālā līdzdalība, kredīti un garantijas, ciešas uzņēmējdarbības attiecības un ģimeniskas un personiskas attiecības

290.508 Ja ir spēkā 290.500–290.502 punktā minētie apstākļi, 290.102–290.143 punkta nosacījumi attiecas tikai uz revīzijas uzdevuma darba grupas dalībniekiem, viņu tiešiem un tuviem radniekiem.

290.509 Turklāt jānosaka, vai apdraudējumu rada revīzijas uzdevuma klienta un šādu revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieku kopējas intereses un attiecības, kas raksturotas 290.102–290.143 punktā:

- a) personas, kas sniedz konsultācijas saistībā ar tehniskiem vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, darījumiem vai notikumiem; un
- b) personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi.

Jāizvērtē jebkura apdraudējuma nozīmīgums, ko pēc revīzijas uzdevuma darba grupas domām rada intereses un attiecības starp revīzijas uzdevuma klientu un citām tādām personām firmā, kuras var tieši ietekmēt revīzijas

uzdevuma iznākumu, tostarp personām, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojumu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību un cita veida pārraudzību attiecībā uz revīzijas uzdevuma atbildīgo partneri saistībā ar konkrēto revīzijas uzdevumu (tostarp jebkuras personas, kas ieņem augstāku amatu par darba uzdevuma atbildīgo partneri, līdz personai, kas ir firmas galvenais vai vadošais partneris (direktors vai līdzvērtīga amatpersona)).

290.510 Jāizvērtē arī jebkāda apdraudējuma nozīmīgums, ko pēc revīzijas uzdevuma darba grupas domām rada 290.108–290.111 punktā un 290.113–290.115 punktā raksturoto personu finansiāla līdzdalība revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā.

290.511 Ja apdraudējums neatkarības principa ievērošanai neatbilst pieņemamam līmenim, jāveic drošības pasākumi, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

290.512 Piemērojot 290.106–290.115 punktā noteiktās prasības attiecībā uz firmas interesēm, ja firmai ir ar apliecinājuma uzdevuma klientu saistīta tieša vai netieša būtiska finanšu līdzdalība, radītais ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs samazināt šādus draudus līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firmai nedrīkst būt šāda finansiāla līdzdalība.

Darba attiecības ar revīzijas uzdevuma klientu

290.513 Jānovērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums, ko rada darba attiecības atbilstoši 290.132–290.136 punkta nosacījumiem. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, firma veic drošības pasākumus, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Iespējamo drošības pasākumu piemēri ir norādīti 290.134 punktā.

Ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana

290.514 Ja firmas uzdevums ir revīzijas uzdevuma klienta vajadzībām sagatavot ierobežota lietojuma un izplatīšanas ziņojumu un firma šim revīzijas uzdevuma klientam sniedz ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus, atkarībā no 290.154–290.228 punkta nosacījumiem ir spēkā 290.504–290.507 punktā noteiktās prasības.

291. SADAĻA
NEATKARĪBA — CITI APLIECINĀJUMA UZDEVUMI
SATURS

	Punkts
Sadaļas struktūra	291.1
Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību	291.4
Apliecinājuma uzdevumi	291.12
Uz apgalvojumu balstīti apliecinājuma uzdevumi	291.17
Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumi	291.20
Pārskati, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums	291.21
Vairākas atbildīgās personas	291.28
Dokumentēšana	291.29
Darba uzdevuma periods	291.30
Šīs sadaļas prasību neievērošana	291.33
Konceptuālo pamatnostādņu principa piemērošana attiecībā uz neatkarības principu	291.100
Finansiāla līdzdalība	291.104
Kredīti un garantijas	291.112
Uzņēmējdarbības attiecības	291.118
Ģimeniskās un personiskās attiecības	291.120
Darba attiecības ar apliecinājuma uzdevuma klientu	291.126
Apliecinājuma uzdevuma klientam nesen sniegti pakalpojumi	291.130
Darbs apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā	291.133
Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar apliecinājuma uzdevumu klientiem	291.137
Ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana apliecinājuma uzdevuma klientam	291.138
Vadības pienākumi	291.141
Citi apsvērumi	291.146
Samaksa	291.149

Samaksa — relatīvais lielums	291.149
Samaksa — nokavēta samaksa.....	291.151
Pārstāvības maksājumi	291.152
Dāvanas un īpaši labvēlīga attieksme	291.156
Faktiski vai iespējami tiesas darbi.....	291.157

Sadaļas struktūra

- 291.1 Šajā sadaļā aplūkotas neatkarības prasības attiecībā uz apliecinājuma uzdevumiem, kas nav revīzijas vai pārbaudes uzdevumi. Neatkarības prasības, kas ir spēkā revīzijas un pārbaudes uzdevumos, ir skaidrotas 290. sadaļā. Ja apliecinājuma uzdevuma klients ir arī revīzijas vai pārbaudes uzdevuma klients, firma, radniecīgās firmas un revīzijas vai pārbaudes darba grupas dalībnieki ievēro arī 290. sadaļā noteiktās prasības. Konkrētos apstākļos, tostarp apliecinājuma uzdevumos, kad apliecinājuma ziņojumā noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināti konkrēti nosacījumi, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības var modificēt, kā norādīts 291.21–291.27 punktā.
- 291.2 Apliecinājuma uzdevuma mērķis ir palielināt potenciālā lietotāja pārliecību par aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultātu attiecībā pret kritērijiem. Starptautiskās Revīzijas un apliecinājumu standartu padomes izstrādātajās Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu pamatnostādnēs (apliecinājuma uzdevumu pamatnostādnes) ir noteikti apliecinājuma uzdevumu elementi un mērķi, kā arī identificēti darba uzdevumi, uz kuriem attiecas Starptautisko Revīzijas standartu (SRS), Starptautisko Pārbaudes uzdevumu standartu (SPUS) un Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu standartu (SAUS) prasības. Papildinformāciju par apliecinājuma uzdevuma elementiem un mērķiem skatiet apliecinājuma uzdevumu pamatnostādnēs.
- 291.3 Lai nodrošinātu objektivitātes pamatprincipu, jānodrošina neatkarība no apliecinājuma uzdevuma klientiem. Apliecinājuma uzdevumu gadījumā atbilstoši sabiedrības interesēm un līdz ar to arī šī Ētikas kodeksa prasībām ir nodrošināt apliecinājuma uzdevumu darba grupu un firmu neatkarību no apliecinājuma uzdevuma klientiem, kā arī to, lai firma novērtētu jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas uzskatiem rada radniecīgo firmu intereses un attiecības. Turklāt, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupai ir informācija vai ir iemesls uzskatīt, ka, lai novērtētu firmas neatkarību no klienta, būtiska loma ir attiecībām vai apstākļiem, kas saistīti ar citu saistīto uzņēmumu, apliecinājuma uzdevumu darba grupa šādas attiecības un apstākļus ņem vērā, identificējot un novērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un nosakot attiecīgos drošības pasākumus.

Konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību

- 291.4 Šīs sadaļas mērķis ir palīdzēt firmām un apliecinājuma uzdevumu darba grupu dalībniekiem piemērot turpmāk raksturoto konceptuālo pamatnostādņu pieeju, lai nodrošinātu un saglabātu neatkarību.
- 291.5 Neatkarība ir:

a) Neatkarība uzskatos

Apziņas stāvoklis, kas ļauj sniegt atzinumu, neietekmējoties no faktoriem, kuri varētu kompromitēt profesionālo vērtējumu, tādējādi ļaujot personai rīkoties godprātīgi, ievērojot objektivitāti un profesionālo skepsi.

b) Neatkarība rīcībā

Izvairīšanās no tādiem faktiem un apstākļiem, kas ir tik nozīmīgi, ka atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, visdrīzāk secinātu, ka nav nodrošināta firmas vai apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieka godprātība, objektivitāte vai profesionālā skepse.

291.6 Profesionāli grāmatveži piemēro konceptuālo pamatnostādņu principu, lai:

- a) identificētu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai;
- b) novērtētu identificētā apdraudējuma nozīmīgumu; un
- c) ja nepieciešams, veiktu drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Ja profesionāls grāmatvedis konstatēt, ka atbilstīgi drošības pasākumi nav pieejami vai tos nevar veikt, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, profesionāls grāmatvedis novērš apstākļus vai attiecības, kas rada apdraudējumu, vai arī neakceptē apliecinājuma uzdevumu vai izbeidz to.

Profesionālam grāmatvedim, izvērtējot šo konceptuālo pamatnostādņu piemērošanu, ir jāpielieto profesionāls spriedums.

291.7 Izvērtējot, vai ir apdraudēta neatkarība, būtiska loma var būt dažādiem apstākļiem un to apvienojumiem. Nav iespējams definēt katru situāciju, kas rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, un norādīt atbilstošo rīcību. Tāpēc šajā Kodeksā ir noteiktas konceptuālās pamatnostādnes, kas nosaka firmu un apliecinājuma uzdevuma darba grupu dalībnieku pienākumu identificēt un novērtēt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un veikt atbilstošus pasākumus. Konceptuālo pamatnostādņu princips palīdz profesionāliem grāmatvežiem publiskā praksē ievērot šajā Kodeksā noteiktās ētikas prasības. Šāds princips attiecas uz daudziem un dažādiem apstākļiem, kuros var rasties apdraudējums neatkarības ievērošanai, un novērš situāciju, kad profesionāls grāmatvedis secina, ka situācija ir pieļaujama, jo tā nav konkrēti norādīta kā aizliegta.

291.8 291.100 punktā un turpmākajos punktos ir norādīts, kā piemērojams konceptuālo pamatnostādņu princips attiecībā uz neatkarību. Šajos punktos nav aplūkoti visi apstākļi un attiecības, kas rada vai varētu radīt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai.

- 291.9 Pieņemot lēmumu saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai turpināšanu vai par to, vai apliecinājuma uzdevuma darba grupā iekļaut konkrētu personu, firma identificē un novērtē apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim un ir jāpieņem lēmums saistībā ar darba uzdevuma akceptēšanu vai konkrētas personas iesaistīšanu apliecinājuma uzdevuma darba grupā, firma nosaka, vai ir pieejami drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja lēmums ir jāpieņem saistībā ar to, vai turpināt darba uzdevumu, firma nosaka, vai esošie drošības pasākumi joprojām efektīvi novērš apdraudējumu vai samazina to līdz pieņemamam līmenim, vai arī, iespējams, jāveic citi drošības pasākumi vai jāizbeidz darba uzdevums. Ja darba uzdevuma laikā firma iegūst jaunu informāciju par apdraudējumu, firma novērtē šāda apdraudējuma nozīmīgumu atbilstoši konceptuālo pamatnostādņu principam.
- 291.10 Šajā sadaļā ir sniegtas atsauces uz to, cik nozīmīgs ir apdraudējums neatkarības principa nodrošināšanai. Novērtējot apdraudējuma nozīmīgumu, tiek ņemti vērā gan kvalitatīvie, gan kvantitatīvie faktori.
- 291.11 Šajā sadaļā pārsvarā gadījumu nav noteikts konkrētu firmas darbinieku pienākums rīkoties saistībā ar neatkarību, jo šādi pienākumi var būt dažādi atkarībā no firmas lieluma, struktūras un organizācijas. Atbilstoši starptautisko kvalitātes kontroles standartu prasībām firmai ir pienākums iedibināt pamatprincipus un procedūras, kuru uzdevums ir nodrošināt pietiekamu pārlicību par to, ka atbilstoši ētikas standartiem tiek nodrošināta neatkarība.

Apliecinājuma uzdevumi

- 291.12 Atbilstoši apliecinājuma uzdevumu nostādņu prasībām profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sagatavo atzinumu, kura mērķis ir palielināt potenciālo lietotāju (kas nav atbildīgās personas) pārlicību par aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultātu attiecībā pret kritērijiem. Aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai izvērtēšanas rezultāts ir informācija, ko iegūst, novērtējot aplūkojamā jautājuma atbilstību kritērijiem.
- 291.13 Aplūkojamā jautājuma novērtēšanas vai izvērtēšanas rezultāts ir informācija, ko iegūts, attiecinot kritērijus uz aplūkojamo jautājumu. Frāze “aplūkojamā jautājuma informācija” tiek lietota ar nozīmi “aplūkojamā jautājuma izvērtēšanas rezultāts”. Piemēram, pamatnostādnēs ir noteikts, ka apgalvojumu saistībā ar iekšējās kontroles efektivitāti (informācija par aplūkojamo jautājumu) iegūst, attiecībā uz iekšējo kontroli, procesu (aplūkojamais jautājums) piemērojot pamatnostādnes, kas nodrošina

iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanu, piemēram, *COSO*¹ vai *CoCo*² (kritēriji).

- 291.14 Apliecinājuma uzdevumi var būt balstīti uz apgalvojumu vai tiešu ziņojumu. Jebkurā gadījumā tie ietver trīs nodalītas puses: profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, atbildīgā persona un potenciālie lietotāji.
- 291.15 Uz apgalvojumu balstītā apliecinājuma uzdevumā aplūkojamā jautājuma vērtējumu un izvērtēšanu nodrošina atbildīgā persona, un atbildīgā persona apgalvojuma formā sniedz informāciju par aplūkojamo jautājumu un padara to pieejamu potenciālajiem lietotājiem.
- 291.16 Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē veic tiešu aplūkojamā jautājuma vērtējumu vai izvērtēšanu vai iegūst apliecinājumu no atbildīgās personas, kura ir veikusi vērtējumu vai izvērtēšanu, kas nav pieejams potenciālajiem lietotājiem. Informācija par aplūkojamo jautājumu potenciālajiem lietotājiem tiek sniegta apliecinājuma ziņojumā.

Uz apgalvojumu balstīti apliecinājuma uzdevumi

- 291.17 Uz apgalvojumu balstīta apliecinājuma uzdevuma gadījumā apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieki un firma nodrošina neatkarības principa ievērošanu attiecībā uz apliecinājuma uzdevuma klientu (par aplūkojamo jautājumu atbildīgā persona). Šādas prasības nodrošināt neatkarības principa ievērošanu ietver aizliegumu saistībā ar konkrētām attiecībām starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekiem un a) direktoriem, amatpersonām un b) darbiniekiem klienta uzņēmumā, kuri ieņem tādu amatu, kam ir nozīmīga ietekme uz informāciju par aplūkojamo jautājumu. Jānosaka arī tas, vai neatkarības principa ievērošanu neapdraud attiecības ar tādiem darbiniekiem, kuri klienta uzņēmumā ieņem amatu, kam ir nozīmīga ietekme uz darba uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu³ intereses un attiecības.
- 291.18 Pārsvārā gadījumu uz apgalvojumu balstītos apliecinājuma uzdevumos atbildīgā persona ir atbildīga gan par aplūkojamā jautājuma informāciju, gan par aplūkojamo jautājumu. Tomēr dažos darba uzdevumos atbildīgā persona var nebūt atbildīga par aplūkojamo jautājumu. Piemēram, ja profesionālam grāmatvedim publiskā praksē ir uzdots veikt apliecinājuma uzdevumu attiecībā uz vides konsultanta sagatavotu ziņojumu, kas potenciālajiem lietotājiem skaidro uzņēmuma ilgtspējīgas darbības praksi,

¹ "Iekšējā kontrole — integrētās pamatnostādnes". Tredveja komisijas atbalstošo organizāciju komiteja (angl., *The Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission (COSO)*).

² "Norādījumi kontroles izvērtēšanai — *CoCo* principi". Kontroles Padomes izstrādāti kritēriji, Kanādas Zvērināto grāmatvežu institūts.

³ Radniecīgās firmas jēdziena skaidrojumu skatiet 290.13–290.24 punktā.

par aplūkojamā jautājuma informāciju atbildīgā persona ir attiecīgais vides konsultants, savukārt uzņēmums ir atbildīgs par aplūkojamo jautājumu (ilgtspējīgas darbības prakse).

- 291.19 Ja uz apgalvojumu balstīta apliecinājuma uzdevuma, atbildīgā persona ir atbildīga par informāciju saistībā ar aplūkojamo jautājumu, bet nav atbildīga par pašu aplūkojamo jautājumu, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki un firma nodrošina neatkarību no atbildīgās personas, kas ir atbildīga par informāciju saistībā ar aplūkojamo jautājumu (apliecinājuma uzdevuma klients). Turklāt firma apsver arī jebkādu apdraudējumu, kādu pēc firmas domām var izraisīt apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmas un radniecīgās firmas attiecības ar personu, kas ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu.

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumi

- 291.20 Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevuma gadījumā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki un firma nodrošina neatkarību no apliecinājuma uzdevuma klienta (par aplūkojamo jautājumu atbildīgā persona). Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības.

Ziņojumi, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums

- 291.21 Konkrētos apstākļos, tostarp gadījumos, kad apliecinājuma uzdevumos noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums un ir nodrošināta atbilstība šī un 291.22 punkta nosacījumiem, šajā sadaļā noteiktās neatkarības prasības drīkst modificēt. 291. sadaļā noteikto prasību modificēšana ir pieļaujama, ja ziņojuma potenciālie lietotāji a) ir informēti par ziņojuma mērķi, aplūkojamo jautājumu un ziņojuma ierobežojumiem; un b) sniedz skaidri izteiktu piekrišanu modificēto neatkarības prasību piemērošanai. Potenciālie lietotāji var iegūt informāciju par ziņojuma mērķi, aplūkojamo jautājumu un ierobežojumiem, šādu lietotāju pārstāvim, kurš ir pilnvarots rīkoties potenciālo lietotāju vārdā, tieši vai netieši piedaloties darba uzdevuma veida un apjoma noteikšanas procesā. Šāda dalība palielina firmas iespējas sazināties ar potenciālajiem lietotājiem saistībā ar neatkarības jautājumiem, tostarp informēt par apstākļiem, kas ir būtiski, izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, lai šādu apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim, un iegūtu lietotāju piekrišanu neatkarības prasību modificēšanai.
- 291.22 Firma informē potenciālos lietotājus (piemēram, darba uzdevuma vēstulē) par neatkarības prasībām, kas ir spēkā apliecinājuma uzdevumā. Ja potenciālie lietotāji ir lietotāju kategorija (piemēram, sindicēta aizdevuma gadījumā tie varētu būt aizdevēji) un darba uzdevuma nosacījumu izstrādes laikā katru no viņiem nav iespējams identificēt pēc vārda un uzvārda, šādus lietotājus vēlāk informē par neatkarības prasībām, kurām piekritis

attiecīgais pārstāvis (piemēram, pārstāvis, kas firmas darba uzdevuma vēstuli padara pieejamu visiem lietotājiem).

- 291.23 Ja firma viena un tā paša klienta vajadzībām sagatavo arī apliecinājuma ziņojumu, kurā nav noteikts izplatīšanas un lietojuma ierobežojums, 291.25–291.27 punkta nosacījumi nemaina prasību attiecībā uz konkrēto apliecinājuma uzdevumu piemērot 291.1–291.157 punktā noteiktās prasības. Ja firma tā paša klienta vajadzībām sagatavo revīzijas ziņojumu, neatkarīgi no tā, vai ziņojumā ir vai nav noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums, attiecībā uz šādu revīzijas uzdevumu ir spēkā 290. sadaļas nosacījumi.
- 291.24 291. sadaļā noteikto prasību modifikācijas, kas ir pieļaujamas iepriekšminētajos apstākļos, ir noteiktas 291.25–291.27 punktā. Visos pārējos aspektos ir jānodrošina atbilstība 291. sadaļā noteiktajām prasībām.
- 291.25 Ja ir spēkā 291.21 un 291.22 punktā minētie apstākļi, 291.104–291.132 punkta nosacījumi attiecas uz visiem darba grupas dalībniekiem, viņu tiešajiem un tuvajiem radniekiem. Turklāt jānosaka, vai apdraudējumu neatkarībai nerada apliecinājuma uzdevuma klienta un šādu apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku kopējas intereses un attiecības:
- personas, kas sniedz konsultācijas saistībā ar tehniskiem vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, darījumiem vai notikumiem; un
 - personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes pārbaudi.

Saistībā ar 291.104–291.132 punktā noteiktajām prasībām jāizvērtē arī jebkāda apdraudējuma nozīmīgums, ko pēc darba grupas domām rada intereses un attiecības starp apliecinājuma uzdevuma klientu un citām tādām personām firmā, kuras var tieši ietekmēt apliecinājuma uzdevuma iznākumu, tostarp personām, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojumu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību un cita veida pārraudzību attiecībā uz apliecinājuma uzdevuma atbildīgo partneri saistībā ar konkrēto apliecinājuma uzdevumu.

- 291.26 Pat ja ir nodrošināta atbilstība 291.21–291.22 punktā noteiktajām prasībām, gadījumā, ja firmai ir ar apliecinājuma uzdevuma klientu saistīta tieša vai netieša būtiska finansiāla līdzdalība, radītas ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs samazināt šādus draudus līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firmai nedrīkst būt šāda finansiāla līdzdalība. Turklāt firma nodrošina atbilstību visām pārējām spēkā esošajām prasībām, kas noteiktas šīs sadaļās 291.112–291.157 punktā.
- 291.27 Firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības.

Vairākas atbildīgās personas

291.28 Dažkārt apliecinājuma uzdevumos var būt vairākas atbildīgās personas neatkarīgi no tā, vai apliecinājuma uzdevums balstīts uz apgalvojumu vai tiešu ziņojumu. Nosakot, vai ir nepieciešams veikt šajā sadaļā noteiktos pasākumus attiecībā uz atbildīgajām personām, firma var ņemt vērā to, vai firmas vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka intereses vai attiecības ar konkrētu atbildīgo personu rada tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kas aplūkojamā jautājuma informācijas kontekstā nav acīmredzami nebūtisks. Jāņem vērā šādi faktori:

- konkrētās atbildīgās personas atbildībā esošā aplūkojamā jautājuma informācijas (vai aplūkojamā jautājuma) būtiskums; un
- tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses.

Ja firma konstatē, ka apdraudējums, ko neatkarības principa ievērošanai varētu radīt intereses vai attiecības ar konkrētu atbildīgo personu, ir acīmredzami nebūtisks, attiecībā uz šādu atbildīgo personu nav nepieciešams veikt visus šajā sadaļā minētos drošības pasākumus.

Dokumentēšana

291.29 Dokumentējot tiek nodrošināti pierādījumi attiecībā uz profesionālā grāmatveža spriedumiem, kas izdarīti, izstrādājot secinājumus par to, vai ir nodrošināta Tas, ka dokumentēšana nav veikta, neliecina par to, ka firma nav apsvērusi konkrētu jautājumu vai nav nodrošinājusi neatkarību.

Profesionāls grāmatvedis dokumentē secinājumus attiecībā uz to, vai ir nodrošināta neatkarība, kā arī visu būtisko pārrunu saturu, kas notikušas šajā kontekstā. Tāpēc:

- a) ja nepieciešams veikt drošības pasākumus, lai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma būtību un esošos vai veiktos drošības pasākumus, kas apdraudējumu samazina līdz pieņemamam līmenim; un
- b) ja attiecībā uz apdraudējumu jāveic nozīmīga apdraudējuma analīze, lai noteiktu, vai jāveic drošības pasākumi, un profesionāls grāmatvedis secina, ka tie nav nepieciešami, jo apdraudējums jau atbilst pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis dokumentē apdraudējuma būtību un attiecīgo secinājumu pamatojumu.

Darba uzdevuma periods

291.30 Neatkarība no apliecinājuma uzdevuma klienta jānodrošina gan darba uzdevuma periodā, gan periodā, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums. Darba uzdevuma periods sākas, kad apliecinājuma uzdevuma darba grupa

sāk sniegt apliecinājuma pakalpojumus saistībā ar konkrēto darba uzdevumu. Darba uzdevuma periods beidzas, kad ir sagatavots apliecinājuma ziņojums. Periodiska darba uzdevuma gadījumā par tā beigām uzskatāms brīdis, kad jebkura no pusēm paziņo par profesionālo attiecību izbeigšanu vai ir sagatavots galīgais apliecinājuma ziņojums.

291.31 Ja uzņēmums kļūst par apliecinājuma uzdevuma klientu tāda perioda laikā, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, par kuru firma izteiks secinājumus, vai pēc šāda perioda, firma nosaka, vai apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai nerada šādi apstākļi:

- a) finansiālas vai uzņēmējdarbības attiecības ar apliecinājuma uzdevuma klientu pirms vai pēc perioda, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, bet pirms apliecinājuma uzdevuma akceptēšanas; vai
- b) apliecinājuma uzdevuma klientam iepriekš sniegtie pakalpojumi.

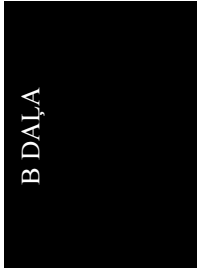
291.32 Ja firma apliecinājuma uzdevuma klientam ir sniegusi ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus pirms vai pēc perioda, uz kuru attiecas aplūkojamais jautājums, bet pirms apliecinājuma uzdevuma darba grupa sākusi sniegt apliecinājuma pakalpojumus, un šādi pakalpojumi apliecinājuma uzdevuma periodā ir aizliegti, firma novērtē, vai šādu pakalpojumu sniegšana rada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Ja apdraudējums neatbilst pieņemamam līmenim, apliecinājuma uzdevumu drīkst akceptēt tikai tad, ja ir veikti drošības pasākumi, kuru mērķis ir apdraudējumu novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- neiekļaut apliecinājuma uzdevuma darba grupā darbiniekus, kas snieguši ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus;
- pieaicināt profesionālu grāmatvedi, kurš pārbaudītu ar apliecinājuma uzdevumu saistītās un nesaistītās darbības; vai
- pieaicināt citu firmu, kas pārbaudītu ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu rezultātus vai atkārtoti sniegtu ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus tādā apjomā, lai attiecīgā firma varētu uzņemt atbildību par pakalpojumu.

Tomēr, ja ar apliecinājumu nesaistītais pakalpojums nav pabeigts un to nav iespējams pabeigt vai izbeigt pirms profesionālo pakalpojumu sniegšanas saistībā ar apliecinājuma uzdevumu, firma akceptē apliecinājuma uzdevumu tikai tad, ja:

- a) ar apliecinājumu nesaistītie pakalpojumi tiek pabeigti īsā laika posmā; vai
- b) klients ir vienojies par pakalpojumu nodošanu citam pakalpojumu sniedzējam īsā laika posmā.

Pakalpojumu perioda laikā firma veic drošības pasākumus, ja tas ir nepieciešams. Turklāt firma šos jautājumus pārrunā ar personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Šīs sadaļas prasību neievērošana

- 291.33 Ja ir konstatēts šīs sadaļas nosacījumu pārkāpums, firma izbeidz, pārtrauc vai novērš pārkāpumu izraisošās intereses vai attiecības, un novērtē pārkāpuma nozīmīgumu un ietekmi uz firmas objektivitāti un spēju sagatavot revīzijas ziņojumu. Firma nosaka, vai ir veikti pasākumi, lai pienācīgi novērstu pārkāpuma sekas. Nosakot šos apstākļus, firma izdara profesionālu spriedumu un ņem vērā to, vai atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot pārkāpuma nozīmīgumu, veicamos pasākumus un visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka firmas objektivitāte nav nodrošināta un firma nav spējīga sagatavot apliecinājuma ziņojumu.
- 291.34 Ja firma konstatē, ka nav iespējams veikt pasākumus, lai pienācīgi novērstu pārkāpuma sekas, firma pēc iespējas drīzāk informē pasūtītāju vai attiecīgos gadījumos personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, un veic nepieciešamās darbības, lai izbeigtu apliecinājuma uzdevumu saskaņā ar piemērojamajām juridiskajām vai normatīvajām prasībām, kas nosaka apliecinājuma uzdevumu izbeigšanu.
- 291.35 Ja firma konstatē, ka ir iespējams veikt pasākumus, lai pienācīgi novērstu pārkāpuma sekas, firma pārrunā pārkāpumu un pasākumus, ko tā veikusi vai piedāvājusi veikt pasūtītājam vai attiecīgos gadījumos personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde. Firma savlaicīgi pārrunā pārkāpumu un ierosinātos pasākumus, ņemot vērā darba uzdevuma un pārkāpuma rašanās apstākļus.
- 291.36 Ja pasūtītājs vai attiecīgos gadījumos personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde, nepiekrīt tam, ka attiecīgie pasākumi ir pienācīgi novērsuši pārkāpuma sekas, firma veic nepieciešamos pasākumus apliecinājuma uzdevuma izbeigšanai, saskaņā ar piemērojamajām likumu un normatīvo aktu prasībām apliecinājuma uzdevuma izbeigšanas jomā.
- 291.37 Firma dokumentē pārkāpumu, veiktos pasākumus, galvenos lēmumus un visus jautājumus, kas pārrunāti ar pasūtītāju vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde. Gadījumos, kad firma turpina apliecinājuma uzdevumu, dokumentējamie jautājumi ir arī secinājums par to, ka saskaņā ar firmas profesionālo spriedumu ir nodrošināta objektivitāte, un pamatojums tam, kāpēc veiktie pasākumi ir pietiekami, lai novērstu pārkāpuma sekas un firma varētu sagatavot apliecinājuma ziņojumu.

291.38–291.99 punkts ir apzināti atstāts tukšs.

Konceptuālo pamatnostādņu principa piemērošana attiecībā uz neatkarības principu

- 291.100 291.104–291.157 punktā ir raksturoti konkrēti apstākļi un attiecības, kas apdraud vai varētu apdraudēt neatkarību. Šajos punktos raksturots potenciālais apdraudējums un drošības pasākumu veidi, kādus var veikt, lai šādu apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim, kā arī ir identificētas konkrētas situācijas, kurās nav iespējams veikt drošības pasākumus, kas varētu apdraudējumu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Šajos punktos nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, kas rada vai varētu radīt apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Firma un apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki novērtē, kāda ir līdzīga un tomēr atšķirīgu apstākļu un attiecību ietekme un nosaka, vai nepieciešamības gadījumā ir iespējams veikt drošības pasākumus, tostarp 200.11–200.14 punktā raksturotos drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu neatkarības principa nodrošināšanai.
- 291.101 Šajos punktos norādīts, kā konceptuālo pamatnostādņu princips attiecināms uz apliecinājuma uzdevumiem, un šie punkti ir jāskata kontekstā ar 291.28 punktu, kurā noteikts, ka vairumā apliecinājuma uzdevumu ir viena atbildīgā persona un šī atbildīgā persona ir apliecinājuma uzdevuma klients. Tomēr dažos apliecinājuma uzdevumos ir divas un vairākas atbildīgās personas. Šādos apstākļos firma novērtē jebkādu apdraudējumu, kādu pēc firmas domām var radīt apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmas un radniecīgās firmas intereses vai attiecības ar personu, kura ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu. Apliecinājuma ziņojumu gadījumā, kuros noteikts lietojuma un izplatīšanas ierobežojums, šie punkti skatāmi kontekstā ar 291.21–291.27 punkta nosacījumiem.
- 291.102 Interpretācijā 2005-01 ir sniegti papildu norādījumi attiecībā uz šajā sadaļā noteikto neatkarības prasību ievērošanu apliecinājuma uzdevumos.
- 291.103 291.104–291.119 punktā ir sniegti norādījumi attiecībā uz finansiālas līdzdalības, kredīta vai garantiju būtiskumu, kā arī uz uzņēmējdarbības attiecību nozīmīgumu. Lai noteiktu, vai šādas intereses ir būtiskas atsevišķai personai, var ņemt vērā attiecīgās personas un šīs personas tiešo radnieku līdzdalības kopējo neto vērtību.

Finansiāla līdzdalība

- 291.104 Finansiāla līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem apstākļiem:
- a) personas, kurai ir finansiāla līdzdalība, loma;
 - b) tas, vai finansiālā līdzdalība ir tieša vai netieša; un

c) finansiālās līdzdalības būtiskums.

291.105 Finansiālu līdzdalību var īstenot, izmantojot starpnieku (piemēram, kolektīvo ieguldījumu mehānismu, nekustamo īpašumu vai trastu). Nosakot, vai finansiāla līdzdalība ir tieša vai netieša, jāņem vērā tas, vai saņēmējs īpašnieks kontrolē ieguldījumu mehānismu vai ietekmē ar ieguldījumiem saistītos lēmumus. Ja pastāv kontrole pār ieguldījumu mehānismu vai iespēja ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī Kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par tiešu finansiālu līdzdalību. Un pretēji, ja kontrole pār ieguldījumu mehānismu nepastāv vai nav iespējas ietekmēt ar ieguldījumiem saistītos lēmumus, atbilstoši šī Kodeksa nosacījumiem šāda finansiāla līdzdalība uzskatāma par netiešu finansiālu līdzdalību.

291.106 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam, šāda dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā, ar personiskajām interesēm saistīts apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tādējādi, nevienam no šīm personām nedrīkst būt tieša finansiāla līdzdalība vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība klienta uzņēmumā: apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, attiecīgās personas tiešs radnieks; vai firma.

291.107 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks zina, ka viņa/viņas tuvam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību veids starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku un attiecīgo radnieku; un
- finansiālās līdzdalības būtiskums attiecīgajam radniekam.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- tuvais radnieks pēc iespējas drīzāk atsakās no finansiālās līdzdalības vai no pietiekamas tās daļas, lai pārējā līdzdalības daļa vairs nebūtu būtiska;
- profesionāls grāmatvedis pārbauda apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu; vai
- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas.

291.108 Ja apliecinājuma uzdevuma grupas dalībniekam, dalībnieka tiešam radniekam vai firmai ir tieša vai būtiska netieša finansiāla līdzdalība uzņēmumā, kuram ir tāda līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā, kas nodrošina kontroles tiesības, un attiecīgais klients ir būtisks uzņēmumam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tādējādi, nevienam no šīm personām nedrīkst būt šāda finansiāla līdzdalība: apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, attiecīgās personas tiešs radnieks; vai firma.

291.109 Ja firmai, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda līdzdalība nav pieļaujama, izņemot, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- a) ne pilnvarotais, ne viņa tiešs radnieks, ne firma nav trasta labumu guvējs;
- b) trasta līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā nav būtiska trastam;
- c) trastam nav iespēju būtiski ietekmēt apliecinājuma uzdevuma klientu; un
- d) pilnvarotajam, viņa tiešam radniekam vai firmai nav nozīmīgas ietekmes uz ar ieguldījumiem saistītiem lēmumiem, kāš skar finansiālo līdzdalību apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā.

291.110 Apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieki nosaka, vai jebkāda zināmā šādu personu finansiālā līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu:

- partneri un firmas darbinieki, kas nav minēti iepriekš, vai šādu personu tieši radnieki; un
- personas, kurām ir ciešas personiskas attiecības ar kādu apliecinājumu darba grupas dalībnieku.

Tas, vai šāda līdzdalība rada ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu, ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- firmas organizatoriskā, operatīvā un ziņošanas struktūra; un
- attiecīgās personas un apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka attiecību veids.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darbinieka, kuram ir attiecīgas personiskas attiecības, izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- darbinieka, kurš piedalās jebkādu nozīmīgu lēmumu pieņemšanā saistībā ar apliecinājuma uzdevumu, izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda attiecīgā apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka darbu.

291.111 Ja firmai, apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir tieša finansiālā līdzdalība vai būtiska netieša finansiālā līdzdalība apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā kā pilnvarotajam, piemēram, mantojuma, dāvinājuma vai uzņēmumu apvienošanas ceļā, rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums, un šāda līdzdalība ir pretrunā ar šīs sadaļas nosacījumiem, tad:

- a) ja līdzdalība pieder firmai, tā nekavējoties atsakās no šādas finansiālās līdzdalības vai pietiekamā mērā atsakās no netiešas finansiālās līdzdalības, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska; vai
- b) ja līdzdalība pieder apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai šādas personas tiešam radniekam, persona, kurai pieder līdzdalība, nekavējoties atsakās no tās vai pietiekamā mērā atsakās no netiešas finansiālās līdzdalības, lai atlikusī līdzdalība vairs nebūtu būtiska.

Kredīti un garantijas

291.112 Ja apliecinājuma uzdevuma klients, kas ir banka vai līdzvērtīga iestāde, darba uzdevuma grupas dalībniekam vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam vai firmai izsniedz kredītu vai kredīta garantiju, var tikt apdraudēta neatkarības principa nodrošināšana. Ja kredīts vai garantija nav izsniegta atbilstoši parastām kreditēšanas procedūrām, nosacījumiem un noteikumiem, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi šo apdraudējumu nespētu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc ne apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks, ne apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tieši radnieki vai firma neakceptē šādu kredītu vai garantiju.

291.113 Ja apliecinājuma uzdevuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, firmai izsniedzis kredītu, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības, un šāds kredīts ir būtisks apliecinājuma uzdevuma klientam vai firmai, kas saņem kredītu, ir iespējams veikt drošības pasākumus, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības

pasākumu piemērs ir tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana no radniecīgās firmas darba pārbaudes veikšanai, kurš nav ne saistīts ar attiecīgo apliecinājuma uzdevumu, ne saņēmis kredītu.

- 291.114 Kredīts vai kredīta garantija, ko apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam vai dalībnieka tiešam radniekam izsniedz apliecinājuma uzdevuma klients, kas ir banka vai līdzīga iestāde, nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ja kredīts vai kredīta garantija ir izsniegta, ievērojot parastās kreditēšanas procedūras, nosacījumus un prasības. Šādu kredītu piemēri ir hipotekārais kredīts, bankas kredītlīnija, aizdevums automašīnas iegādei un kredītkartes ierobežojumi.
- 291.115 Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks pieņem kredītu vai kredīta garantiju no apliecinājuma uzdevuma klienta, kas ir banka vai līdzīga iestāde, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtiska gan firmai vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam un viņa/viņas tiešajam radniekam, gan klientam.
- 291.116 Līdzīgi arī gadījumā, ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks izsniedz kredītu vai kredīta garantiju apliecinājuma uzdevuma klientam, ar personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību, izņemot gadījumus, kad kredīts vai garantija ir nebūtiski gan firmai vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekam un viņa/viņas tiešajam radniekam, gan klientam.
- 291.117 Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks veicis depozītus vai viņam/viņai ir vērtspapīru konts apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā, kas ir banka vai līdzīga iestāde, apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja attiecīgais depozīts vai konts tiek turēts atbilstoši parastiem komercdarbības nosacījumiem.

Uzņēmējdarbības attiecības

- 291.118 Ciešas uzņēmējdarbības attiecības starp firmu vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešu radnieku un apliecinājuma uzdevuma klientu vai revīzijas apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma vadības pārstāvi izraisa komerciālas attiecības vai kopēja finansiālā līdzdalība, un tās var radīt ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šādas attiecības var būt:

- finansiāla līdzdalība kopuzņēmumā ar klientu vai īpašnieku, kam ir izšķiroša ietekme, direktoru, amatpersonu vai citu personu, kas klienta uzņēmumā veic augstākā līmeņa vadības funkcijas;
- vienošanās par viena vai vairāku firmas piedāvāto pakalpojumu vai preču apvienošanu ar vienu vai vairākiem klienta piedāvātajiem pakalpojumiem vai precēm un šādas pakotnes tirgošanu, atsaucoties uz abām pusēm;
- izplatīšanas vai mārketinga pasākumi, atbilstoši kuriem firma izplata vai reklamē klienta produktus vai pakalpojumus, vai klients izplata vai reklamē firmas produktus vai pakalpojumus.

Izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas firmas vai klienta vai klienta uzņēmuma vadības kontekstā, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc, izņemot gadījumus, kad finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un uzņēmējdarbības attiecības ir nenozīmīgas, uzņēmējdarbības attiecības nedrīkst uzsākt vai arī tās jāsamazina līdz nenozīmīgam līmenim vai arī jāizbeidz.

Apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka gadījumā, izņemot gadījumus, kad konkrētā dalībnieka kontekstā šāda finansiālā līdzdalība ir nebūtiska un attiecības ir nenozīmīgas, attiecīgais dalībnieks jāizslēdz no apliecinājuma uzdevuma darba grupas.

Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešam radniekam ir uzņēmējdarbības attiecības ar apliecinājuma uzdevuma klientu vai apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma vadību, profesionāls grāmatvedis novērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un veiktos drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim.

291.119 Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks iegādājas preces vai pakalpojumus no apliecinājuma uzdevuma klienta, parasti apdraudējums neatkarības principa ievērošanai netiek radīts, ja darījumi notiek atbilstoši parastai uzņēmējdarbības praksei un ir likumīgi. Tomēr radīt šādu darījumu veids vai apjoms var radīt ar personiskām interesēm saistītu apdraudējumu. Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- darījuma apjoma novēršana vai samazināšana;
- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas.

Ģimeniskās un personiskās attiecības

291.120 Ģimeniskas un personiskas attiecības starp apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībniekiem un apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktoru, amatpersonu vai konkrētiem darbiniekiem (atkarībā no šo darbinieku lomas) var radīt ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp no attiecīgās personas pienākumiem apliecinājuma uzdevuma darba grupā, attiecību tuvības un konkrētā radnieka vai citas apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā strādājošās personas lomas.

291.121 Ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks ir:

- a) apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- b) darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu.

vai kurš ir darbojies šādā amatā kādā no pārskata periodiem, uz kuriem attiecas darba uzdevums vai finanšu pārskati, apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai var samazināt tikai, izslēdzot attiecīgo personu no apliecinājuma uzdevuma darba grupas. Attiecības ir tik tuvas, ka apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai līdz pieņemamam līmenim nevarēs samazināt nekādi drošības pasākumi. Tāpēc apliecinājuma uzdevuma darba grupā nedrīkst strādāt neviena persona, kurai ir šādas attiecības.

291.122 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tiešs radnieks strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiešā radnieka amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma grupas; vai
- apliecinājuma uzdevuma grupas pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tiešā radnieka atbildībā.

291.123 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka tuvs radnieks ir:

- apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona; vai
- darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu.

Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību veids starp apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieku un attiecīgo radnieku;
- tuvā radnieks amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma grupas; vai
- apliecinājuma uzdevuma grupas pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgā persona nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tuvā radnieka atbildībā.

291.124 Apdraudējums neatkarības principa ievērošanai rodas, ja apliecinājuma uzdevuma grupas dalībniekam ir tuvas attiecības ar personu, kas nav viņa/viņas tuvs radnieks, bet strādā kā direktors vai darbinieks amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks, kam ir šādas attiecības, konsultējas atbilstoši firmas pamatprincipiem un procedūrām. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas un apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieka attiecību veids;
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgā darbinieka izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma grupas; vai
- apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieku pienākumu strukturēšana tā, lai attiecīgais darbinieks nenodarbotos ar jautājumiem, kas ietilpst tās personas atbildībā, ar kuru darbiniekam ir tuvas attiecības.

291.125 Ar personiskām interesēm, familiaritāti vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu var radīt personiskas vai ģimenes attiecības starp a) partneri vai firmas darbinieku, kas nav apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks; un b) apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku, kas nestrādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecību veids starp partneri vai firmas darbinieku un klienta uzņēmuma direktoru vai amatpersonu vai darbinieku;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka sadarbība ar apliecinājuma uzdevuma grupu;
- attiecīgā partnera vai firmas darbinieka amats; un
- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- partnera vai darbinieka pienākumu strukturēšana tādā veidā, lai samazinātu jebkādu iespējamo ietekmi uz apliecinājuma uzdevumu; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda attiecīgo apliecinājuma uzdevuma darbu.

Darba attiecības ar apliecinājuma uzdevuma klientu

291.126 Ja apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona vai darbinieks, kas ieņem amatu, kuram ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu, ir strādājis kā apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks vai firmas partneris, rodas ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums.

291.127 Ja apliecinājuma uzdevuma grupas bijušais dalībnieks vai bijušais firmas partneris ir stājies darbā apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā šādā amatā un nav saglabājusies nozīmīga saikne starp firmu un attiecīgo personu, ar familiaritāti vai ietekmēšanu saistītā apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- attiecīgās personas saistība ar revīzijas uzdevuma grupu;
- laika posms kopš attiecīgā persona darbojusies kā apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks vai firmas partneris; un

- attiecīgās personas iepriekšējais amats apliecinājuma uzdevuma grupā vai firmā, piemēram, tas, vai šī persona bijusi atbildīga par regulāru sazināšanos ar klienta uzņēmuma vadību vai personām, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde.

Jebkurā gadījumā attiecīgā persona nepiedalās firmas uzņēmējdarbības vai profesionālajā darbībā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- pasākumu veikšana, lai attiecīgā persona nesaņemtu nekādas piemaksas vai maksājumus no firmas, izņemot ja tas notiek saskaņā ar iepriekš noteiktu vienošanos;
- pasākumu veikšana, lai jebkuras šādas summas, ko firma ir parādā attiecīgajai personai, nebūtu būtiskas firmas kontekstā;
- apliecinājuma uzdevuma plāna modificēšana;
- tādu personu norīkošana darbam apliecinājuma uzdevuma grupā, kurām ir pietiekama pieredze saistībā ar personu, kas stājusies darbā klienta uzņēmumā; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda bijušā apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieka darbu.

291.128 Ja firmas bijušais partneris ir iepriekš strādājis uzņēmumā šādā amatā un attiecīgais uzņēmums pēc tam kļūst par firmas apliecinājuma uzdevuma klientu, jānovērtē apdraudējums neatkarības principa ievērošanai un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

291.129 Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums var rasties, ja apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks piedalās apliecinājuma uzdevumā zinot, ka nākotnē strādās vai, iespējams, strādās apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā. Firma savos pamatprincipos un prasībās nosaka apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku pienākumu ziņot firmai par nodarbinātības pārrunu sākšanu ar klientu. Saņemot šādu informāciju, firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- attiecīgās personas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma grupas; vai
- jebkādu attiecīgās personas izdarīto nozīmīgo spriedumu pārbaude, kas izdarīti laikā, kad šī persona strādājusi revīzijas uzdevuma darba grupā.

Apliecinājuma uzdevuma klientam nesen sniegti pakalpojumi

291.130 Ja apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks nesen strādājis kā apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktors, amatpersona vai darbinieks, var rasties ar personiskām interesēm, pašizvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums. Šāda situācija var rasties, piemēram, ja apliecinājuma uzdevuma grupas dalībniekam ir jāizvērtē apliecinājuma uzdevuma aplūkojamais jautājums, kura elementus dalībnieks sagatavojis laikā, kad strādāja klienta uzņēmumā.

291.131 Ja apliecinājuma ziņojuma periodā apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks ir strādājis apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā kā amatpersona vai direktors, vai ir ieņēmis šajā uzņēmumā tādu amatu, kam ir tieša un nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informāciju, apdraudējums pamatprincipu ievērošanai ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc šādas personas nedrīkst tikt iekļautas apliecinājuma uzdevuma grupā.

291.132 Ar personiskām interesēm, pašizvērtējumu vai familiaritāti saistīts apdraudējums var rasties, ja pirms perioda, uz kuru attiecas apliecinājuma ziņojums, apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks ir strādājis kā apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmuma direktors vai amatpersona, vai darbinieks, kas strādā amatā, kam ir nozīmīga ietekme uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Piemēram, šāds apdraudējums var rasties, ja persona iepriekšējā periodā, strādājot apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā, pieņēmusi lēmumus vai veikusi darbu, kas ir jāvērtē pašreizējā periodā apliecinājuma uzdevuma ietvaros. Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- attiecīgās personas amats klienta uzņēmumā;
- laika posms, kopš attiecīgā persona pārtraukusi darbu klienta uzņēmumā; un
- darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma darba grupā.

Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Drošības pasākumu piemērs ir attiecīgās personas darba pārbaude, ko šī persona veikusi laikā, kad strādāja apliecinājuma uzdevuma grupā.

Darbs apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā direktora vai amatpersonas amatā

291.133 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona, ar pašizvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc

neviens partneris vai darbinieks nedrīkst strādāt apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā kā direktors vai amatpersona.

- 291.134 Dažādās jurisdikcijās uzņēmuma sekretāra amatam ir dažāda ietekme. Šī amata pienākumi var svārstīties no administratīvu pienākumu veikšanas, piemēram, personāla vadības un uzņēmuma reģistru uzturēšanas, līdz uzņēmuma darbības nodrošināšanai atbilstoši normatīvu prasībām vai konsultāciju sasniegšanai saistībā ar korporatīvās pārvaldes jautājumiem. Parasti šim amatam ir cieša saikne ar uzņēmumu.
- 291.135 Ja firmas partneris vai darbinieks strādā apliecinājuma uzdevuma klienta uzņēmumā kā sekretārs vai amatpersona, ar pašizvērtējumu un personiskajām interesēm saistītais apdraudējums ir tik būtisks, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Neatkarīgi no 291.133 punkta nosacījumiem, ja šāda prakse ir īpaši noteikta valsts likumos, profesionālajos noteikumos vai praksē, ar nosacījumu, ka vadība sniedz visus būtiskos skaidrojumus, šādas personas pienākumi un funkcijas robežojas ar ikdienišķiem un administratīviem pienākumiem, piemēram, protokolēšanu vai likumā noteiktu atskaišu sniegšanu. Šādos apstākļos jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.
- 291.136 Ikdienas administratīvo pienākumu veikšana, pildot uzņēmuma sekretāra funkcijas, vai konsultāciju sniegšana saistībā ar uzņēmuma sekretariāta administratīvajiem jautājumiem parasti nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, ar nosacījumu, ka jebkādos būtiskos lēmumus pieņem klienta uzņēmuma vadība.

Vadošo darbinieku ilglaicīga saistība ar apliecinājuma uzdevumu klientiem

- 291.137 Ja apliecinājuma uzdevumā ilglaicīgi tiek izmantoti vieni un tie paši vadošie darbinieki, rodas ar familiaritāti vai personiskajām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:
- laika posms, kādā attiecīgā persona strādājusi kā apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks;
 - darbinieka loma apliecinājuma uzdevuma grupā;
 - firmas struktūra;
 - apliecinājuma uzdevuma veids;
 - tas, vai klienta uzņēmuma vadībā notikušas izmaiņas; un
 - tas, vai ir mainījies aplūkojamā jautājuma veids vai sarežģītības pakāpe.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- apliecinājuma uzdevuma darba grupas augstākā vadības līmeņa amatpersonu periodiska nomaiņa;
- tāda profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav darbojies kā attiecīgās apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks, lai pārbaudītu vadošo darbinieku veikto darbu;
- regulāras un neatkarīgas iekšējās vai ārējās darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudes.

Ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana apliecinājuma uzdevuma klientam

- 291.138 Tradicionāli firmas atbilstoši savām prasmēm un pieredzei sniedz apliecinājuma uzdevuma klientiem dažādus ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus. Tomēr ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšana var radīt apdraudējumu firmas vai apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieku neatkarībai. Radītais apdraudējums pārsvarā ir saistīts ar pašizvērtējumu, personiskām interesēm un aizstāvību.
- 291.139 Ja šajā nodaļā nav sniegti īpaši norādījumi attiecībā uz konkrētu ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu, profesionāls grāmatvedis, izvērtējot konkrētos apstākļus, piemēro konceptuālās pamatnostādnes.
- 291.140 Pirms firma akceptē darba uzdevumu, kas paredz ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšanu apliecinājuma uzdevuma klientam, firma izvērtē, vai šādu pakalpojumu sniegšana nerada apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai. Novērtējot konkrēta ar apliecinājumu nesaistīta pakalpojuma radīto apdraudējumu, apliecinājuma uzdevuma grupa apsver jebkādu apdraudējumu, kuru grupai ir pamats uzskatīt par ierītošu no citiem sniegtajiem ar apliecinājumu nesaistītajiem pakalpojumiem. Ja radīto apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus, firma nesniedz konkrēto ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu.

Vadības pienākumi

- 291.141 uzņēmuma vadība veic dažādas ar uzņēmuma pārvaldi saistītas darbības, kuru mērķis ir pēc iespējas labāk apmierināt uzņēmuma akcionāru intereses. Visas vadības pienākumos ietilpstošās darbības nav iespējams norādīt. Tomēr vadības pienākumi ietver uzņēmuma darbības pārvaldi un virzību, tostarp nozīmīgu lēmumu pieņemšanu saistībā ar personāla, finanšu, materiālo un nemateriālo resursu iegādi, izmantošanu un kontroli.
- 291.142 Tas, vai kādas darbības veikšana ietilpst vadības pienākumos, ir atkarīgs no apstākļiem, un ir izvērtējams jautājums. Parasti vadības pienākumos ietilpst šādas darbības, piemēram:
- politikas izstrāde un stratēģiskā virzība;
 - uzņēmuma darbinieku darbību virzība un attiecīgas atbildības uzņemšanās;
 - darījumu autorizēšana;
 - lēmumu pieņemšana par to, kurus firmas vai trešo personu sniegtos ieteikumus ieviest; un
 - atbildības uzņemšanās par iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, ieviešanu un uzturēšanu.

- 291.143 Ikdienišķu vai administratīvu darbību veikšana, kā arī nenozīmīgu jautājumu izskatīšana parasti nav vadības atbildībā. Piemēram, par vadības pienākumos neietilpstošām darbībām uzskatāma nenozīmīga darījuma izpilde, ko ir autorizējusi vadība, vai nodokļu atskaišu laicīgas iesniegšanas uzraudzība un apliecinājuma uzdevuma klienta informēšana par to, kuros datos atskaites iesniedzamas. Turklāt par vadības pienākumu nav uzskatāma padomu un ieteikumu sniegšana, lai palīdzētu vadībai pildīt tās pienākumus.
- 291.144 Vadības pienākumu uzņemšanās apliecinājuma uzdevuma klienta vārdā var apdraudēt neatkarības principa ievērošanu. Ja firmas personāls, sniedzot apliecinājuma pakalpojumus, uzņemas vadības līmeņa atbildību, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka to nav iespējams samazināt līdz pieņemam līmenim ar nekādu drošības pasākumu palīdzību. Tāpēc apliecinājuma uzdevuma klientam sniedzot apliecinājuma pakalpojumus, firma apliecinājuma pakalpojumu ietvaros neuzņemas vadības līmeņa atbildību. Ja firma uzņemas vadības līmeņa atbildību saistībā ar citiem apliecinājuma uzdevuma klientam sniegtajiem pakalpojumiem, firma nodrošina, lai šāda atbildība nebūtu saistīta ar apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu un aplūkojamā jautājuma informāciju.
- 291.145 Lai izvairītos no situācijas, kad firma uzņemas vadības līmeņa atbildību saistībā ar apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu vai aplūkojamā jautājuma informāciju, firma nodrošina, lai vadības līmeņa amatpersona būtu atbildīga par vadības tiešajos pienākumos ietilpstošu nozīmīgu spriedumu izdarīšanu un lēmumu pieņemšanu, pakalpojuma rezultātu novērtēšanu un atbildības uzņemšanos par darbībām, kas veicamas pakalpojuma rezultātā. Tādējādi tiek samazināta iespējamība, ka firma netīši pieņem nozīmīgus lēmumus vadības vārdā. Šāda iespējamība papildus tiek samazināta, ja firma nodrošina iespēju klientam izdarīt spriedumus un pieņemt lēmumus, pamatojoties uz attiecīgo jautājumu objektīvu un caurskatāmu analīzi un skaidrojumu.

Citi apsvērumi

- 291.146 Neatkarība var tikt apdraudēta arī tad, ja firma sniedz ar apliecinājumu nesaistītus pakalpojumus attiecībā uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informāciju. Šādos gadījumos firma novērtē, cik nozīmīga ir firmas saistība ar darba uzdevuma aplūkojamā jautājuma informāciju, un nosaka, vai jebkādu ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējumu, kas neatbilst pieņemamam līmenim, var samazināt līdz pieņemamam līmenim, veicot drošības pasākumus.
- 291.147 Ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums rodas, ja firma ir iesaistīta aplūkojamā jautājuma informācijas sagatavošanā, kas turpmāk kļūs par apliecinājuma uzdevuma aplūkojamo jautājumu. Piemēram, ar pašizvērtējumu saistīts apdraudējums var rasties, ja firma izstrādā un

sagatavo potenciālo finanšu informāciju un vēlāk sniedz šādas finanšu informācijas apliecinājuma pakalpojumus. Tāpēc firma novērtē jebkāda ar pašizvērtējumu saistīta apdraudējuma nozīmīgumu, ko rada šādu pakalpojumu sniegšana, un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

291.148 Ja firma veic vērtēšanu attiecībā uz apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informācijas sastāvdaļu, firma novērtē jebkādu ar pašizvērtējumu saistīto apdraudējumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim.

Samaksa

Samaksa — relatīvais lielums

291.149 Ja no apliecinājuma uzdevuma klienta saņemtais kopējais maksājums veido lielu daļu no firmas, kas izstrādā secinājumus, kopējiem ienākumiem, atkarība no konkrētā klienta un bažas par klienta iespējamu zaudēšanu rada ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistītu apdraudējumu. Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- firmas saimnieciskās darbības struktūra;
- tas, vai firma ir darbojusies ilgu laiku vai ir nesen izveidota; un
- klienta kvalitatīvais vai kvantitatīvais nozīmīgums firmas kontekstā.

Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- atkarības samazināšana no klienta;
- ārēju kvalitātes kontroles pārbaūžu veikšana; vai
- konsultēšanās saistībā ar galvenajiem apliecinājuma uzdevuma gaitā izdarītajiem spriedumiem ar trešo personu, piemēram, ar profesionālu regulējošo iestādi vai citu profesionālu grāmatvedi.

291.150 Ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums var rasties arī, ja no apliecinājuma uzdevuma klienta saņemtais atalgojums veido lielu daļu no atsevišķa partnera klientu veidotajiem ieņēmumiem. Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādu drošības pasākumu piemērs ir papildu profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav piedalījies apliecinājuma uzdevuma darba grupā, lai pārbaudītu paveikto darbu vai sniegtu citāda veida ieteikumus.

Samaksa — nokavēta samaksa

291.151 Ja ilglaicīgi netiek saņemta samaksa par apliecinājuma uzdevuma klientam sniegtiem pakalpojumiem un īpaši, ja netiek samaksāta būtiska daļa no samaksas pirms apliecinājuma ziņojuma publicēšanas par nākamo gadu, var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Parasti firma pieprasa klientam veikt samaksu pirms šādu ziņojumu publicēšanas. Ja pēc revīzijas ziņojuma publicēšanas samaksa netiek veikta, firma izvērtē jebkāda apdraudējuma esamību un nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šāda drošības pasākuma piemērs ir papildu profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš nav piedalījies apliecinājuma uzdevumā, konsultāciju sniegšanai vai padarītā darba pārbaudes veikšanai. Firma nosaka, vai nokavēto samaksu var uzskatīt par līdzvērtīgu klientam izsniegtam kredītam un vai nokavētās samaksas apmērs ir tik būtisks, ka firma varētu atteikties no attiecīgā klienta vai no apliecinājuma uzdevuma turpināšanas.

Pārstāvības maksājumi

291.152 Nosacījuma maksājumus aprēķina, izmantojot iepriekš noteiktu bāzi, kas ir saistīta ar darījuma iznākumu vai firmas sniegto pakalpojumu rezultātu. Šīs sadaļas kontekstā par nosacījuma maksājumu netiek uzskatīti maksājumi, ko noteikusi tiesa vai cita publiska iestāde.

291.153 Ja firma attiecībā uz apliecinājuma uzdevumu tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda rēķinu par nosacījuma maksājumu, radītais ar personiskām interesēm saistītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma neslēdz vienošanās par šādu samaksu.

291.154 Ja firma tieši vai netieši, piemēram, izmantojot starpnieku, piestāda nosacījuma maksājuma rēķinu par revīzijas uzdevuma klientam sniegtu ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu, var rasties arī ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Ja ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu iznākums un atbilstoši arī samaksas summa ir atkarīga no nākotnē vai pašreiz izdarītiem spriedumiem saistībā ar jautājumu, kurš ir būtisks apliecinājuma uzdevuma aplūkojamā jautājuma informācijas kontekstā, nekādi drošības pasākumi nespēs šādu apdraudējumu samazināt līdz pieņemamam līmenim. Tāpēc firma neslēdz šādas vienošanās.

291.155 Attiecībā uz citiem nosacījuma maksājumiem, ko firma saņem no apliecinājuma uzdevuma klienta par ar apliecinājumu nesaistītu pakalpojumu sniegšanu, apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no šādiem faktoriem, piemēram:

- iespējamo atalgojuma summu diapazons;
- tas, vai atbilstīga iestāde nosaka attiecīgā jautājuma, saistībā ar kuru ir noteikts pārstāvības maksājums, iznākumu;

- pakalpojuma veids; un
- notikuma vai darījuma ietekme uz aplūkojamā jautājuma informāciju..

Firma izvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbaudītu būtisko apliecinājuma darbu vai sniegtu cita veida konsultācijas, ja nepieciešams; vai
- tādu speciālistu pieaicināšana ar apliecinājumu nesaistīto pakalpojumu sniegšanai, kuri nav apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieki.

Dāvanas un īpaši labvēlīga attieksme

291.156 Ja firma pieņem apliecinājuma uzdevuma klienta piedāvātās dāvanas vai īpaši labvēlīgu attieksmi, var rasties ar personiskām interesēm un familiaritāti saistīts apdraudējums. Ja firma vai apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks pieņem dāvanas vai īpaši labvēlīgu attieksmi, radītais apdraudējums ir tik nozīmīgs, ka nekādi drošības pasākumi nespēs to samazināt līdz pieņemamam līmenim izņemot gadījumus, kad dāvanas vērtība ir nenozīmīga un nebūtiska. Tāpēc firma vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieks nedrīkst pieņemt šādas dāvanas vai īpaši labvēlīgu attieksmi.

Faktiski vai iespējami tiesas darbi

291.157 Ja notiek vai, iespējams, notiks tiesas prāva, kurā ir iesaistīta firma vai apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks un apliecinājuma uzdevuma klients, rodas ar personiskām interesēm un ietekmēšanu saistīts apdraudējums. Jāsniedz pilnīgi atklāts klienta vadības un apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku attiecību raksturojums un pilnīgs visu klienta uzņēmuma saimnieciskās darbības aspektu skaidrojums. Ja saistībā ar faktiskiem vai iespējamiem tiesas darbiem firma un klienta vadība atrodas pretējās pusēs, tas ietekmē vadības vēlmi sniegt pilnīgus skaidrojumus un rodas ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums. Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no dažādiem faktoriem, tostarp:

- tiesas prāvas būtiskums; un
- tas, vai tiesas prāva ir saistīta ar iepriekš veiktu apliecinājuma uzdevumu.

Jāizvērtē apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:

- ja tiesas prāvā ir iesaistīts apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieks, viņa/viņas izslēgšana no apliecinājuma uzdevuma darba grupas; vai
- profesionāla grāmatveža pieaicināšana, kurš pārbauda paveikto darbu.

Ja šādi drošības pasākumi nesamazina apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, vienīgā pieņemamā rīcība ir atteikties no apliecinājuma uzdevuma vai atteikties to akceptēt.

Interpretācija 2005-01 (pārskatīta 2009. gada jūlijā, ņemot vērā izmaiņas, ko ieviesa IESBA projekts, kura mērķis ir uzlabot Kodeksa skaidrību)

291. sadaļas nosacījumu piemērošana apliecinājuma uzdevumiem, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi

Šajā interpretācijā skaidrota 291. sadaļā noteikto neatkarības prasību piemērošana apliecinājuma uzdevumiem, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi.

Šajā interpretācijā akcentēti piemērošanas jautājumi, kas ir īpaši raksturīgi apliecinājuma uzdevumiem, kas nav finanšu pārskatu revīzijas uzdevumi. 291. sadaļā ir minēti arī citi jautājumi, kas ir būtiski visos apliecinājuma uzdevumos novērtējot neatkarības prasības. Piemēram, 291.3 punktā ir noteikts, ka firmai ir jāizvērtē jebkāds apdraudējums, ko pēc firmas domām rada radniecīgo firmu intereses un attiecības. Šajā punktā noteikts arī, ka, ja apliecinājuma uzdevuma grupai ir pamats uzskatīt, ka, novērtējot firmas neatkarību no apliecinājuma uzdevuma klienta, būtiska loma ir apliecinājuma uzdevuma klienta saistītajam uzņēmumam, apliecinājuma uzdevuma darba grupa, izvērtējot apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai un veicot nepieciešamos drošības pasākumus, izvērtē arī konkrēto saistīto uzņēmumu. Šajā interpretācijā šie jautājumi netiek īpaši apskatīti.

Atbilstoši Starptautiskās Revīzijas un apliecinājumu standartu padomes izstrādātajām Starptautiskajām Apliecinājuma uzdevumu pamatnostādņēm apliecinājuma uzdevumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz atzinumu, kura mērķis ir palielināt tādu potenciālo lietotāju pārliecību, kuri nav atbildīgi par aplūkojamā jautājuma novērtējuma vai mērīšanas rezultātiem attiecībā pret kritērijiem.

Uz apgalvojumu balstīti apliecinājuma uzdevumi

Uz apgalvojumu balstītā apliecinājuma uzdevumā aplūkojamā jautājuma vērtējumu un izvērtēšanu nodrošina atbildīgā persona, un atbildīgā persona apgalvojuma formā sniedz informāciju par aplūkojamo jautājumu un padara to pieejamu potenciālajiem lietotājiem.

Uz apgalvojumu balstītā apliecinājuma uzdevumā atbildīgajai personai, kura ir atbildīga par aplūkojamā jautājuma informāciju un, iespējams, ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu, ir jāievēro neatkarības princips.

Tādos uz apgalvojumu balstītos apliecinājuma uzdevumos, kuros atbildīgā persona ir atbildīga par aplūkojamā jautājuma informāciju, bet nav atbildīga par aplūkojamo jautājumu, atbildīgajai personai ir jāievēro neatkarības princips. Turklāt firma apsver arī jebkādu apdraudējumu, kādu pēc firmas domām var izraisīt apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieku, firmas un radniecīgās firmas attiecības ar personu, kas ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu.

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumi

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē veic tiešu aplūkojamā jautājuma vērtējumu vai izvērtēšanu vai iegūst apliecinājumu no atbildīgās personas, kura ir veikusi vērtējumu vai izvērtēšanu, kas nav pieejams potenciālajiem lietotājiem. Informācija par aplūkojamo jautājumu potenciālajiem lietotājiem tiek sniegta apliecinājuma ziņojumā.

Tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumā neatkarības princips ir jāievēro atbildīgajai personai, kura ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu.

Vairākas atbildīgās personas

Gan uz apgalvojumu balstītos apliecinājuma uzdevumos, gan tiešās ziņošanas apliecinājuma uzdevumos var būt vairākas atbildīgās personas. Piemēram, iedomāsimies situāciju, kad grāmatvedim publiskā praksē lūdz sniegt apliecinājumu saistībā ar vairāku neatkarīgu laikrakstu mēneša tirāžas statistiskajiem datiem. Šāds darba uzdevums var būt uz apgalvojumu balstīts apliecinājuma uzdevums, kurā katrs laikraksts nosaka savu tirāžu un statistikas dati tiek sniegti apgalvojumā, kas ir pieejams potenciālajiem lietotājiem. Vai arī šāds darba uzdevums var būt tiešās ziņošanas apliecinājums uzdevums, kurā apgalvojums netiek veikts un laikraksti iesniedz vai neiesniedz rakstiskus apliecinājumus.

Šādos darba uzdevumos, nosakot, vai ir nepieciešams veikt 291. sadaļā noteiktos pasākumus attiecībā uz katru atbildīgo personu, firma var ņemt vērā to, vai firmas vai apliecinājuma uzdevuma darba grupas dalībnieka intereses vai attiecības ar konkrētu atbildīgo personu rada tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš aplūkojamā jautājuma informācijas kontekstā nav acīmredzami nebūtisks. Jāņem vērā šādi apstākļi:

- a) konkrētās atbildīgās personas atbildībā esošā aplūkojamā jautājuma informācijas (vai aplūkojamā jautājums) būtiskums; un
- b) tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses.

Ja firma konstatē, ka apdraudējums, kādu neatkarības principa ievērošanai varētu radīt attiecības ar konkrētu atbildīgo personu, ir nepārprotami nebūtisks, attiecībā uz šādu atbildīgo personu nav jāveic visus šajā sadaļā minētos drošības pasākumus.

Piemērs

Tālāk norādītie piemēri atspoguļo 291. sadaļas prasību piemērošanu. Tiek pieņemts, ka klients nav arī firmas finanšu pārskatu revīzijas uzdevuma klients vai radniecīgā firma.

Firma sniedz apliecinājuma pakalpojumus attiecībā uz 10 neatkarīgu uzņēmumu apstiprinātajiem kopējiem naftas krājumiem. Visi uzņēmumi ir veikuši ģeogrāfiskus un inženiertehniskus pētījumus, lai noteiktu savus krājumus (aplūkojamais jautājums). Ir izstrādāti konkrēti kritēriji, ko izmanto, lai noteiktu, kuros gadījumos krājumus var uzskatīt par apstiprinātiem, profesionāls grāmatvedis publiskā

praksē nosaka, ka šie kritēriji atbilst darba uzdevuma vajadzībām.
Uzņēmumu apstiprinātie krājumi 20X0. gada 31. decembrī bija šādi:

	Apstiprinātie naftas krājumu tūkstošos barelu
1. uzņēmums	5200
2. uzņēmums	725.
3. uzņēmums	3260
4. uzņēmums	15 000
5. uzņēmums	6700
6. uzņēmums	39 126
7. uzņēmums	345
8. uzņēmums	175
9. uzņēmums	24 135
10. uzņēmums	9635
Kopā	104 301

Darba uzdevumu var strukturēt dažādos veidos:

Uz apgalvojumu balstīti darba uzdevumi

- A1 Katrs uzņēmums nosaka savus krājumus un sniedz apgalvojumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.
- A2 Cits uzņēmums nekā iepriekš minētie nosaka krājumus un sniedz apgalvojumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.

Tiešās ziņošanas darba uzdevumi

- D1 Katrs uzņēmums nosaka savus krājumus un sniedz firmai rakstisku apstiprinājumu, kurā uzņēmuma krājumi ir mērīti, izmantojot noteiktus apstiprinātu krājumu mērīšanas kritērijus. Šis apstiprinājums nav pieejams potenciālajiem lietotājiem.
- D2 Firma tieši mēra dažu uzņēmumu krājumus.

Metodes lietošana

- A1 Katrs uzņēmums nosaka savus krājumus un sniedz apgalvojumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.

Darba uzdevumā ir vairākas atbildīgās personas (1.–10. uzņēmums). Nosakot, vai uz visiem uzņēmumiem attiecināmas visas neatkarības prasības, firma var ņemt vērā to,

vai atsevišķu uzņēmumu līdzdalība vai attiecības ar konkrētu uzņēmumu varētu radīt tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš neatbilst pieņemamam līmenim. Jāņem vērā šādi faktori:

- uzņēmuma apstiprināto krājumu būtiskums attiecībā pret kopējo ziņojumā iekļauto krājumu apjomu; un
- tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses. (291.28 punkts).

Piemēram, 8. uzņēmuma krājumi sastāda 0,17% no kopējiem krājumiem, tāpēc ar šo uzņēmumu saistītās uzņēmējdarbības attiecības vai intereses rada mazāku apdraudējumu, nekā līdzīgas attiecības ar 6. uzņēmumu, kura krājumi sastāda aptuveni 37,5% no kopējiem krājumiem.

Pēc tam, kad ir noteikti uzņēmumi, uz kuriem attiecināmas neatkarības prasības, apliecinājuma uzdevuma darba grupa un firma nodrošina neatkarību no atbildīgajām personām, kas uzskatāmas par apliecinājuma uzdevuma klientu (291.28 punkts).

A2 Cits uzņēmums nekā iepriekš minētie nosaka krājumus un sniedz apgalvojumu firmai un potenciālajiem lietotājiem.

Firmai ir pienākums nodrošināt neatkarību no uzņēmumu, kas mēra krājumus un sniedz apgalvojumu firmai un potenciālajiem lietotājiem (291.19 punkts). Šis uzņēmums nav atbildīgs par aplūkojamo jautājumu, un tāpēc firma novērtē jebkādu apdraudējumu, ko pēc firmas domām rada intereses vai attiecības ar personu, kas ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu (291.19 punkts). Šajā darba uzdevumā ir vairākas par aplūkojamo jautājumu atbildīgās personas (1.–10. uzņēmums). Kā iepriekš raksturots A1 piemērā, firma drīkst ņemt vērā to, vai ar konkrētu uzņēmumu saistītās intereses vai attiecības varētu radīt tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš neatbilst pieņemamam līmenim.

D1 Katrs uzņēmums sniedz firmai apstiprinājumu, kurā uzņēmuma krājumi ir mērīti, izmantojot noteiktus apstiprinātus krājumu mērīšanas kritērijus. Šis apstiprinājums nav pieejams potenciālajiem lietotājiem.

Darba uzdevumā ir vairākas atbildīgās personas (1.–10. uzņēmums). Nosakot, vai uz visiem uzņēmumiem attiecināmas visas neatkarības prasības, firma var ņemt vērā to, vai atsevišķu uzņēmumu līdzdalība vai attiecības ar konkrētu uzņēmumu varētu radīt tādu apdraudējumu neatkarības principa ievērošanai, kurš neatbilst pieņemamam līmenim. Jāņem vērā šādi faktori:

- uzņēmuma apstiprināto krājumu būtiskums attiecībā pret kopējo ziņojumā iekļauto krājumu apjomu; un
- tas, cik lielā mērā ar darba uzdevumu ir saistītas sabiedrības intereses. (291.28 punkts).

Piemēram, 8. uzņēmuma krājumi sastāda 0,17% no kopējiem krājumiem, tāpēc ar šo uzņēmumu saistītās uzņēmējdarbības attiecības vai intereses rada mazāku

apdraudējumu, nekā līdzīgas attiecības ar 6. uzņēmumu, kura krājumi sastāda aptuveni 37,5% no kopējiem krājumiem.

Pēc tam, kad ir noteikti uzņēmumi, uz kuriem attiecināmas neatkarības prasības, apliecinājuma uzdevuma darba grupa un firma nodrošina neatkarību no atbildīgajām personām, kas uzskatāmas par apliecinājuma uzdevuma klientu (291.28 punkts).

D2 Firma tieši mēra dažu uzņēmumu krājumus.

Prasību piemērošana ir tāda pati, kā D1 piemērā.

C DAĻA — PROFESIONĀLI GRĀMATVEŽI ALGOTĀ DARBĀ

	Lappuse
300. sadaļa. Ievads.....	146.
310. sadaļa. Interesu konflikti.....	150.
320.sadaļa Informācijas sagatavošana un sniegšana.....	153.
330. sadaļa Pietiekama profesionālā kompetence.....	155.
340. sadaļa Finansiāla līdzdalība.....	156.
350. sadaļa Stimuli.....	159.

300. SADAĻA

Ievads

- 300.1 Šajā Kodeksa sadaļā skaidrots, ka profesionāli grāmatveži algotā darbā var atsevišķās situācijās piemērot A daļā noteiktās konceptuālās pamatnostādnes. Šajā daļā nav raksturoti visi apstākļi un attiecības, ar kādām var saskarties profesionāls grāmatvedis algotā darbā un kas rada vai varētu radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Tāpēc profesionālam grāmatvedim algotā darbā jācenšas pašam identificēt šādus apstākļus un attiecības.
- 300.2 Algotā darbā strādājošu profesionālo grāmatvežu pakalpojumus galvenokārt izmanto ieguldītāji, kreditori, darba devēji un citi uzņēmēji, kā arī valdības un sabiedrība kopumā. Profesionāli grāmatveži algotā darbā var būt katrs atsevišķi vai visi kopā atbildīgi par tādas finansiālās un citas informācijas sagatavošanu un ziņošanu, kurai uzticas darba devēji un trešās personas. Viņu pienākums var būt arī par efektīvi pārvaldīt uzņēmuma finansiālo darbību un sniegt kompetentas konsultācijas dažādos ar uzņēmuma darbību saistītos jautājumos.
- 300.3 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā var būt algots darbinieks, partneris, direktors (izpilddirektors vai amatpersona), privātīpašnieks, brīvprātīgais vai cits darbinieks, kas strādā vienā vai vairākās darba devēja organizācijās. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā var būt algots darbinieks, partneris, direktors (izpilddirektors vai amatpersona), privātīpašnieks, brīvprātīgais vai cits darbinieks, kas strādā vienā vai vairākās darba devēja organizācijās.
- 300.4 Attiecību tiesiskā forma ar darba devēju nenosaka ētiskos pienākumus, kas ir saistoši grāmatvedim algotā darbā. Profesionālam grāmatvedim algotā darbā ir pienākums veicināt darba devēja organizācijas likumīgo mērķu īstenošanu. Šī Kodeksa mērķis nav traucēt profesionālam grāmatvedim algotā darbā pildīt šo pienākumu, taču Kodeksā ir raksturoti apstākļi, kādos var tikt apdraudēta pamatprincipu ievērošana.
- 300.5 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā uzņēmumā var ieņemt vadošu amatu. Jo lielākas ir amatam raksturīgās pilnvaras, jo lielāka ir iespēja ietekmēt notikumus, praksi un attieksmi. Tāpēc profesionālam grāmatvedim algotā darbā darba devēja organizācijā vajadzētu veicināt tādu kultūru, kas balstīta uz ētikas normām un kurā ir akcentēts ētiskas rīcības nozīmīgums atbilstoši augstākā līmeņa vadības pārstāvju nostājai.
- 300.6 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā apzināti neiesaistās algotā darbā, algotā darbā vai darbībās, kas rada vai var radīt šaubas par profesijas godprātību, objektivitāti vai labu reputāciju un nav atbilstošas pamatprincipiem.

300.7 Potenciālu apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai var radīt dažādi apstākļi un attiecības. Apdraudējumu var iedalīt vienā vai vairākās šādās kategorijās:

- a) personiskas intereses;
- b) pašizvērtējums;
- c) aizstāvība;
- d) familiaritāte; un
- e) ietekmēšana.

Šie apdraudējuma veidi papildus ir raksturoti Kodeksa A daļā.

300.8 Ar profesionāla grāmatveža algotā darbā personiskām interesēm saistīts apdraudējums var rasties šādos apstākļos, piemēram:

- finansiāla līdzdalība vai kredīta vai garantijas saņemšana no darba devēja organizācijas;
- dalība iniciatīvu stimulējošās struktūrās, ko piedāvā darba devēja organizācija;
- uzņēmuma līdzekļu neatbilstīga lietošana personīgām vajadzībām;
- bažas par darba saglabāšanu;
- komerciāls spiediens, ko izraisa avots ārpus darba devēja organizācijas.

300.9 Ar profesionāla grāmatveža algotā darbā pašizvērtējumu saistīts apdraudējums var rasties, piemēram, ja šāds grāmatvedis nosaka atbilstīgo grāmatvedības metodi biznesa kombinācijai pēc tam, kad viņš pats veicis iegādes lēmuma pamatā izmantoto efektivitātes pētījumu.

300.10 Veicinot darba devēja organizācijas likumīgo mērķu un uzdevumu sasniegšanu, profesionāli grāmatveži algotā darbā drīkst atbalstīt organizācijas pozīciju ar nosacījumu, ka finanšu pārskati nedrīkst būt kļūdaini vai nepatiesi. Šādas darbības parasti nerada ar aizstāvību saistītu apdraudējumu.

300.11 Ar profesionāla grāmatveža algotā darbā familiaritāti saistīts apdraudējums var rasties šādos apstākļos, piemēram:

- atbildības uzņemšanās par darba devēja finanšu pārskatu sagatavošanu, ja kāds tiešs vai tuvs radnieks, kas strādā attiecīgajā uzņēmumā, pieņem lēmumus saistībā ar uzņēmuma finanšu pārskatiem;
- ilglaicīga saistība ar uzņēmuma kontaktpersonām, kas piedalās ar uzņēmuma darbību saistīto lēmumu pieņemšanā;

- dāvanu pieņemšana vai īpaši labvēlīgas attieksmes saņemšana, ja vien tā nav skaidri nebūtiska.
- 300.12 Ar profesionāla grāmatveža algotā darbā ietekmēšanu saistīts apdraudējums var rasties šādos apstākļos, piemēram:
- profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa/viņas tiešam vai tuvam radniekam tiek izteikti draudi saistībā ar atbrīvošanu no amata vai pārcelšanu citā amatā, pamatojoties uz atšķirīgiem viedokļiem jautājumos par grāmatvedības pamatprincipiem vai veidu, kādā sagatavojama finanšu informācija;
 - dominējoša persona mēģina ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, piemēram, saistībā ar līgumu slēgšanu vai grāmatvedības pamatprincipiem.
- 300.13 Drošības pasākumus, kas var novērst vai samazināt apdraudējumu līdz pieņemamam līmenim, var iedalīt divās plašās kategorijās:
- a) drošības pasākumi, kas ir raksturīgi profesijai vai noteikti tiesību aktos un noteikumos; un
- B) drošības pasākumi darba vidē.
- Profesionālo, tiesisko un reglamentējošo drošības pasākumu piemēri ir raksturoti Kodeksa A daļas 100.14 sadaļā.
- 300.14 Drošības pasākumi darba vidē var būt šādi:
- darba devēja organizācijā iedibinātas korporatīvās vai citas pārraudzības sistēmas;
 - darba devēja organizācijā iedibinātas ētikas un pienācīgas rīcības programmas;
 - darba devēja organizācijā iedibinātas personāla atlases procedūras, kas uzsver to, cik būtiska ir augsti kvalificētu darbinieku pieņemšana darbā;
 - efektīva iekšējās kontroles sistēma;
 - atbilstīgi disciplīnas pasākumi;
 - vadība, kas uzsver to, cik būtiska ir darbinieku ētiska rīcība, kā arī uzsver to, ka šāda rīcība tiek gaidīta no darbinieku puses;
 - pamatprincipi un procedūras darbinieku darba kvalitātes nodrošināšanai un pārraudzībai;
 - savlaicīga visu darbinieku informēšana par darba devēja organizācijas pamatprincipiem un procedūrām, tostarp visām saistītajām izmaiņām, un atbilstīga profesionālā apmācība un izglītošana saistībā ar šādiem pamatprincipiem un procedūrām;

- pamatprincipi un procedūras darbinieku komunikācijas veicināšanai ar darba devēja organizācijas augstākā līmeņa vadību saistībā ar jebkādiem ētikas normu pārkāpumiem, bez bažām tikt par to sodītam;
- konsultēšanās ar citu atbilstīgu profesionālu grāmatvedi.

300.15 Ja profesionāls grāmatvedis algotā darbā uzskata, ka citas personas darba devēja organizācijā turpinās rīkoties, pārkāpjot ētikas prasības, profesionāls grāmatvedis var apsvērt iespēju konsultēties ar juristu. Ārkārtas situācijās, kad ir veikti visi iespējamie drošības pasākumi un apdraudējumu nav iespējams samazināt līdz pieņemamam līmenim, vienīgā iespējamā profesionāla grāmatveža algotā darbā rīcība ir atteikšanās turpināt darbu darba devēja organizācijā.

310. SADAĻA

Interesešu konflikti

310.1 Piekrītot sniegt profesionālus pakalpojumus, profesionālam grāmatvedim var rasties interesešu konflikts. Interesešu konflikts rada apdraudējumu objektivitātei un var radīt apdraudējumu citu pamatprincipu ievērošanai. Šāds apdraudējums var rasties, ja:

- profesionāls grāmatvedis piekrīt veikt profesionālas darbības saistībā ar konkrētu jautājumu divu vai vairāku pušu uzdevumā, kuru intereses saistībā ar attiecīgo jautājumu ir pretrunīgas; vai
- profesionāla grāmatveža intereses saistībā ar konkrētu jautājumu un pušu intereses, kuru uzdevumā profesionāls grāmatvedis veic profesionālas darbības saistībā ar attiecīgo jautājumu, ir pretrunā.

Puse var būt darba devēja organizācija, piegādātājs, klients, aizdevējs, akcionārs vai cita puse.

Profesionāls grāmatvedis nepieļauj situāciju, kad interesešu konflikts varētu ietekmēt spriedumus profesionālā vai uzņēmējdarbības jomā.

310.2 Piemēri situācijām, kādās var rasties interesešu konflikti, ir šādi:

- strādāšana divu darba devēju organizācijās vadības vai pārvaldības līmeņa amatā un iegūstot tādu konfidenciālu informāciju no vienas darba devēja organizācijas, kuru profesionāls grāmatvedis varētu izmantot otras darba devēja organizācijas ieguvumu vai zaudējumu radīšanai;
- profesionālo darbību veikšana katras no abām pušu vajadzībām partnerībā, kurā ir nodarbināts profesionālais grāmatvedis, lai palīdzētu izbeigt šo partnerību;
- finanšu informācijas sagatavošana noteiktu uzņēmuma vadības pārstāvju vajadzībām, kuri nodarbina profesionālo grāmatvedi, kurš vēlas veikt uzņēmuma izpirkšanas darījumu ar vadības līdzdalību;
- atbildība par piegādātāja izvēli grāmatveža darba devēja organizācijas vajadzībām gadījumos, kad profesionāla grāmatveža tiešs radnieks var gūt finansiālu labumu no attiecīgā darījuma;
- strādāšana darba devēja organizācijā pārvaldības līmeņa amatā, apstiprinot noteiktus uzņēmuma ieguldījumus, kad attiecīgie ieguldījumi palielina profesionālā grāmatveža vai viņa/viņas tieša radnieka personisko ieguldījumu portfeli.

310.3 Identificējot un izvērtējot intereses un attiecības, kas varētu radīt interesešu konfliktu, un nepieciešamības gadījumā veicot drošības pasākumus,

patmatprincipu ievērošanas apdraudējuma novēršanai vai samazināšanai līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis algotā darbā izdara profesionālu spriedumu un seko visām interesēm un attiecībām, ko atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, kas konkrētajā brīdī ir zināmi profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk uzskatītu par tādām, kuras izraisa apdraudējumu patmatprincipu ievērošanai.

- 310.4 Novēršot interešu konfliktus, profesionālam grāmatvedim algotā darbā ir ieteicams lūgt norādījumus darba devēja organizācijai vai citām pusēm, piemēram, profesionālajām iestādēm, juristam vai citam profesionālam grāmatvedim. Izpaužot vai koplietojot informāciju darba devēja organizācijā un iegūstot trešo pušu norādījumus, profesionāls grāmatvedis seko tam, vai tiek ievērots konfidencialitātes patmatprincips.
- 310.5 Ja interešu konflikta radītā apdraudējuma līmenis nav pieņemams, profesionāls grāmatvedis algotā darbā veic drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim. Ja ar drošības pasākumu palīdzību apdraudējumu nevar samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis atsakās veikt vai turpināt veikt profesionālās darbības, kas izraisa interešu konfliktu, vai izbeidz attiecīgās attiecības vai atsakās no attiecīgajām interesēm, lai novērstu apdraudējumu vai samazinātu to līdz pieņemamam līmenim.
- 310.6 Nosakot, vai pastāv esošs vai potenciāls interešu konflikts, profesionāls grāmatvedis algotā darbā atbilstīgi rīkojas, lai noteiktu:
- kādas ir attiecīgo iesaistīto pušu intereses un attiecības; un
 - kāda ir darbības būtība un sekas iesaistīto interešu kontekstā.
- darbību un attiecīgo interešu un attiecību iespējamās izmaiņas laika gaitā. Profesionāls grāmatvedis seko šādām izmaiņām, lai identificētu apstākļus, kas varētu izraisīt interešu konfliktus.
- 310.7 Ja tiek identificēts interešu konflikts, profesionāls grāmatvedis algotā darbā izvērtē šādus aspektus:
- attiecīgo interešu vai attiecību nozīmīgums; un
 - profesionālās darbības vai darbību veikšanas gaitā radītā apdraudējuma nozīmīgums. Patmatprincips ir šāds: jo tiešāka ir saikne starp profesionālo darbību un jautājumu, saistībā ar kuru pušu intereses ir pretrunā, jo nozīmīgāks ir apdraudējums objektivitātes principa un citu patmatprincipu ievērošanai.
- 310.8 Nepieciešamības gadījumā profesionāls grāmatvedis algotā darbā veic drošības pasākumus, lai novērstu vai līdz pieņemamam līmenim samazinātu apdraudējumu patmatprincipu ievērošanai, ko izraisa interešu konflikts.

Atkarībā no apstākļiem kas izraisījuši konfliktu, parasti ir jāveic viens vai vairāki šādi drošības pasākumi:

- noteiktu pienākumu un uzdevumu pārstrukturēšana vai nodalīšana;
- atbilstīgas pārraudzības nodrošināšana, piemēram, rīkojoties izpilddirektora vai cita direktora pārraudzībā;
- atteikšanās no dalības lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar attiecīgo jautājumu, kas izraisa interešu konfliktu;
- konsultēšanās ar trešajām pusēm, piemēram, profesionālu iestādi, juristu vai citu profesionālu grāmatvedi.

- 310.9 Turklāt parasti ir nepieciešams izpaust interešu konflikta būtību attiecīgajām pusēm, tostarp attiecīgā līmeņa darbiniekiem darba devēja organizācijā, un, ja ir jāveic drošības pasākumi apdraudējuma samazināšanai līdz pieņemamam līmenim, iegūt attiecīgo klientu piekrišanu tam, ka profesionālais grāmatvedis algotā darbā veic profesionālās darbības. Noteiktos apstākļos uz puses piekrišanu var norādīt attiecīgās puses rīcība, kas nodrošina profesionālam grāmatvedim pietiekamus pierādījumus, lai secinātu, ka klients zina par konkrētajiem apstākļiem un ir piekritis interešu konfliktam, ja klients neizsaka iebildumus attiecībā uz konflikta pastāvēšanu.
- 310.10 Ja informācija tiek izpausta mutiski vai saturs ir mutisks vai izrietošs, profesionālam grāmatvedim algotā darbā ir ieteicams dokumentēt interešu konfliktu izraisošo apstākļu būtību, veiktos drošības pasākumus apdraudējuma samazināšanai līdz pieņemam līmenim un iegūto piekrišanu.
- 310.11 Profesionālam grāmatvedim algotā darbā var rasties cita veida apdraudējums pamatprincipu ievērošanai. Šāds apdraudējums var rasties, piemēram, finanšu informācijas sagatavošanas vai uzrādīšanas gaitā, un to var izraisīt pārmērīgs spiediens no citām personām darba devēja organizācijā vai tiešu vai tuvu radnieku finansiālas, uzņēmējdarbības vai personiskas attiecības ar darba devēja organizāciju. Norādījumi saistībā ar šāda apdraudējuma pārvaldību ir sniegti Kodeksa 320. un 340. sadaļā.

320. SADAĻA**Informācijas sagatavošana un ziņošana**

- 320.1 Profesionāli grāmatveži algotā darbā bieži piedalās tādas informācijas sagatavošanā un ziņošanā, ko publisko vai izmanto lietotāji darba devēja organizācijā vai ārpus tās. Šāda informācija var ietvert finanšu vai vadības līmeņa informāciju, kas revidentam sniegta finanšu pārskatu revīzijas laikā, piemēram, prognozes un budžetus, finanšu pārskatus, vadības diskusijas un analīzi, vadības apliecinājuma vēstules. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā sagatavo vai atspoguļo šādu informāciju godīgi, patiesi un atbilstoši profesionālo standartu prasībām, kā arī nodrošina konkrētās informācija saprotamību tās kontekstā.
- 320.2 Profesionālam grāmatvedim algotā darbā, kurš ir atbildīgs par darba devēja organizācijas vispārēja nolūka finanšu pārskatu sagatavošanu vai apstiprināšanu, jānodrošina, lai šie finanšu pārskati būtu sagatavoti atbilstoši piemērojamo finanšu ziņošanas standartu prasībām.
- 320.3 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā atbilstīgi rīkojas, lai nodrošinātu informāciju, kas:
- (a) skaidri raksturo uzņēmuma darījumu, līdzekļu un saistību patieso būtību;
 - (b) ir klasificēta un reģistrēta savlaicīgi un pareizi; un
 - (c) atspoguļo faktus precīzi un pilnīgi visos būtiskajos aspektos.
- 320.4 Apdraudējums pamatprincipu ievērošanai, piemēram, ar personiskām interesēm vai ietekmēšanu saistīts apdraudējums objektivitātes vai profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības pamatprincipa ievērošanai, var rasties, ja profesionāls grāmatvedis algotā darbā izjūt spiedienu (ārēju spiedienu vai spiedienu, ko rada iespējamu labumu gūšana), kas liek viņam sniegt maldinošu informāciju vai piedalīties maldinošas informācijas sniegšanā. 320.5 Šāda apdraudējuma būtiskums ir atkarīgs no tādiem faktoriem, kā, piemēram, spiediena avots un tas, cik lielā mērā informācija ir vai var būt maldinoša. Saskaņā ar godprātības principu profesionāls grāmatvedis visās profesionālajās un ar uzņēmējdarbību saistītajās attiecībās ir patiesi un godīgi. Gadījumos, kad apdraudējumu var izraisīt atlīdzība un stimulējoši nosacījumi, ir spēkā 340. sadaļā sniegtie norādījumi.
- 320.6 Jāizvērtē jebkāda apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt konsultēšanās ar darba devēja augstākās vadības pārstāvjiem, piemēram, revīzijas komiteju vai personām, kam uzticēta pārvalde, vai ar atbilstīgu profesionālo iestādi.

320.7 Ja apdraudējumu nav iespējams samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis algotā darbā atsakās no turpmākas saistības ar informāciju, kuru profesionāls grāmatvedis uzskata par maldinošu. Var rasties situācija, kad profesionāls grāmatvedis algotā darbā neapzināti ir saistīts ar maldinošu informāciju. Kad profesionāls grāmatvedis algotā darbā par šādu situāciju uzzina, profesionāls grāmatvedis rīkojas, lai pārtrauktu šādu saistību. Lai noteiktu, vai profesionālam grāmatvedim ir pienākums ziņot par situāciju personām ārpus attiecīgās organizācijas, profesionāls grāmatvedis algotā darbā drīkst sazināties ar juristu. Turklāt profesionāls grāmatvedis algotā darbā var apsvērt domu par atteikšanos no amata.

330. SADAĻA**Pietiekama profesionālā kompetence**

- 330.1 Profesionālās kompetences un pienācīgas rūpības pamatprincips paredz, ka profesionāls grāmatvedis algotā darbā drīkst uzņemties veikt nozīmīgus uzdevumus tikai tad, ja profesionāls grāmatvedis ir ieguvis vai var iegūt pietiekamu, īpašu profesionālo apmācību vai pieredzi. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā nedrīkst darba devējam sniegt tīši maldinošu informāciju par savām zināšanām vai pieredzi, un vajadzības gadījumā viņam ir vienmēr jāspēj sniegt atbilstīgas konsultācijas un palīdzību.
- 330.2 apstākļi, kādos var rasties apdraudējums profesionāla grāmatveža algotā darbā spējai veikt savus pienākumus ar atbilstošu profesionālo kompetenci un pienācīgu rūpību, ir:
- nepietiek laika, lai pienācīgi veiktu vai pabeigtu profesionālos pienākumus;
 - pienākumu pienācīgai veikšanai nepieciešamā informācija ir nepietiekama, ierobežota vai citādi neadekvāta;
 - nepietiekama pieredze, profesionālā apmācība un/vai izglītība;
 - neadekvāti resursi, kas ir nepieciešami pienācīgai pienākumu veikšanai.
- 330.3 Šāda apdraudējuma nozīmīgums ir atkarīgs no tādiem faktoriem, kā, piemēram, tas, kādā apmērā profesionāls grāmatvedis algotā darbā sadarbojas ar citām personām, kāda ir viņa/viņas salīdzinošā loma uzņēmuma vadībā un kādā līmenī tiek veikta darba pārraudzība un pārbaude. Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Šādi drošības pasākumi var būt:
- papildu konsultēšanās vai profesionālā apmācība;
 - adekvātu laika resursu nodrošināšana nepieciešamo aktivitāšu veikšanai;
 - konsultēšanās ar personu, kurai ir nepieciešamā pieredze;
 - ja nepieciešams, konsultēšanās ar:
 - augstākā līmeņa amatpersonām darba devēja organizācijā;
 - neatkarīgiem ekspertiem; vai
 - atbilstīgu profesionālo iestādi.
- 330.4 Ja apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, profesionāls grāmatvedis algotā darbā apsver nepieciešamību atteikties no strīdīgo pienākumu veikšanas. Ja profesionāls grāmatvedis algotā darbā

konstatē, ka ir jāatsakās no šādu pienākumu veikšanas, viņš skaidri paziņo par šādas rīcības iemesliem.

340. SADAĻA**Finansiāla līdzdalība**

340.1 Ar finanšu ziņošanu un lēmumu pieņemšanas procesu saistīta finansiāla līdzdalība, atlīdzība un stimuli 340.1 Profesionālam grāmatvedim algotā darbā var būt finansiāla līdzdalība, tostarp saistībā ar atlīdzības vai stimulu saņemšanas nosacījumiem, vai profesionāls grāmatvedis var zināt, ka viņa/viņas tiešam vai tuvam radniekam ir šāda finansiāla līdzdalība, kas noteiktos apstākļos var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Piemēram, ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums objektivitātes vai konfidencialitātes principa ievērošanai var rasties, ja pastāv motīvs un iespēja sagrozīt ar cenām saistītu informāciju, gūstot finansiālu labumu. apstākļi, kādos var rasties ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums, ir situācijas, kad profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa/viņas tiešam vai tuvam radniekam:

- ir tieša vai netieša finansiālā līdzdalība darba devēja organizācijā un šīs līdzdalības vērtību tieši ietekmē lēmumi, ko pieņem profesionāls grāmatvedis algotā darbā;
- ir tiesības saņemt ar peļņu saistītus labumus un šādu labumu vērtību tieši ietekmē lēmumi, ko pieņem profesionāls grāmatvedis algotā darbā;
- pieder tiešas vai netiešas darba devēja organizācijas akcijas, un šādu akciju vērtību tieši ietekmē lēmumi, ko pieņem profesionāls grāmatvedis algotā darbā;
- ir spēkā savādāka vienošanās par atlīdzību, kas stimulē sasniegt darba mērķus vai maksimizēt darba devēja organizācijas akciju vērtību, piemēram, piedaloties ilgtermiņa stimulējošos plānos, kas ir saistīti ar konkrētu darba mērķu sasniegšanu.

340.2 Papildus personisko interešu izraisītam apdraudējumam saistībā ar atlīdzību vai stimulējošiem nosacījumiem var pastāvēt arī darba devēja organizācijas vadības vai tiešo vadītāju spiedienu gadījumos, kad uz šīm personām attiecas tādi paši motivējošie nosacījumi. Piemēram, bieži vien saskaņā ar šādiem nosacījumiem dalībniekiem tiek piešķirtas darba devēja organizācijas akcijas par nelielu samaksu vai bez maksas, ja darbinieki sasniedz konkrētus darba mērķus. Dažkārt piešķirot akciju vērtība var lielā mērā pārsniegt profesionāla grāmatveža algotā darbā atalgojumu.

340.3 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā nedrīkst sagrozīt informāciju un izmantot konfidenciālu informāciju personiska labuma gūšanai vai citu personu finansiāla labuma gūšanai. Jo augstāku amatu strādā profesionāls grāmatvedis algotā darbā ieņem, jo lielākas ir viņa/viņas iespējas ietekmēt

finanšu ziņošanas un lēmumu pieņemšanas procesu un jo lielāku spiedienu saistībā ar informācijas sagrozīšanu profesionāls grāmatvedis var izjust no vadības un tiešo vadītāju puses. Šādās situācijās saskaņā ar godprātības principu profesionāls grāmatvedis visās profesionālajās un ar uzņēmējdarbību saistītajās attiecībās ir patiess un godīgs.

340.4 Jāizvērtē jebkāda finansiālās līdzdalības radītā apdraudējuma nozīmīgums un attiecīgos gadījumos jāveic drošības pasākumi, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Izvērtējot apdraudējuma būtiskumu un attiecīgos gadījumos veicamos drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis algotā darbā izvērtē attiecīgo interešu būtību. Tas ietver arī interešu nozīmīguma izvērtēšanu. Interešu nozīmīgums ir atkarīgs no personiskiem apstākļiem. Šādi drošības pasākumi var būt:

- pamatprincipi un procedūras, kas nosaka neatkarīgas vadības komitejas darbību, kuras uzdevums ir noteikt augstākās vadības atalgojuma līmeni vai veidu;
- personu, kam uzticēta darba devēja uzņēmuma pārvalde, informēšana par jebkādu būtisku līdzdalību un akciju iegūšanas vai tirdzniecības plāniem saskaņā ar uzņēmuma iekšējiem pamatprincipiem;
- nepieciešamības gadījumā konsultēšanās ar darba devēja organizācijas vadību;
- ja nepieciešams, konsultēšanās ar personām, kurām ir uzticēta darba devēja organizācijas pārvalde vai ar atbilstīgām profesionālajām iestādēm;
- iekšējās un ārējās revīzijas procedūras;
- aktuālās informācijas sniegšana par ētikas normu pārkāpumiem un tiesiskajiem ierobežojumiem, kā arī par citiem noteikumiem, kas ir saistīti ar iespējamu iekšējo akciju tirdzniecību.

350. SADAĻA**Stimuli***Piedāvājumu saņemšana*

- 350.1 Iespējams, ka profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa/viņas tiešam vai tuvam radniekam tiek piedāvāti stimuli. Var būt vairāku veidu stimuli, tostarp dāvanas, īpaši labvēlīga attieksme, privilēģēta attieksme un neadekvāti lūgumi, atsaucoties uz draudzību vai lojalitāti.
- 350.2 Piedāvājumi vai stimuli var radīt apdraudējumu pamatprincipu ievērošanai. Ja profesionālam grāmatvedim algotā darbā vai viņa/viņas tiešam vai tuvam radniekam tiek piedāvāts stimul, profesionāls grāmatvedis rūpīgi izvērtē šo situāciju. Ar personiskām interesēm saistīts apdraudējums objektivitātes vai konfidencialitātes pamatprincipa ievērošanai rodas, ja stimul tiek piedāvāts ar mērķi ietekmēt rīcību vai lēmumus, veicināt prettiesisku vai negodīgu rīcību vai iegūt konfidencialu informāciju. Ja šāds stimul tiek pieņemts, rodas ar ietekmēšanu saistīts apdraudējums objektivitātes vai konfidencialitātes pamatprincipa ievērošanai, kam seko draudi publiski paziņot par šāda piedāvājuma pieņemšanu, kas var sabojāt profesionāla grāmatveža algotā darbā vai viņa/viņas tieša vai tuva radnieka reputāciju.
- 350.3 Šāda apdraudējuma esamība un nozīmīgums ir atkarīgs no dāvanas veida, vērtības un dāvināšanas nolūka. Ja atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, uzskatītu konkrēto stimulu par nebūtisku un tādu, kura mērķis nav veicināt ētikas normām neatbilstošu rīcību, profesionāls grāmatvedis algotā darbā drīkst uzskatīt, ka piedāvājums ir izteikts atbilstoši parastai uzņēmējdarbības praksei un secināt, ka netiek radīts būtisks apdraudējums pamatprincipu ievērošanai.
- 350.4 Firma izvērtē apdraudējuma nozīmīgumu un attiecīgos gadījumos veic drošības pasākumus, lai apdraudējumu novērstu vai samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Ja apdraudējumu nevar novērst vai samazināt līdz pieņemamam līmenim, lietojot drošības pasākumus, profesionāls grāmatvedis algotā darbā nepieņem šādu stimulu. Tā kā reāls vai šķietams apdraudējums pamatprincipu ievērošanai nerodas tikai no stimula pieņemšanas, bet dažkārt no piedāvājuma fakta kā tāda, firma veic papildu drošības pasākumus. Profesionāls grāmatvedis algotā darbā novērtē jebkādu apdraudējumu, ko rada šādi piedāvājumi, un nosaka, vai nepieciešams veikt vienu vai vairākas šādas darbības:
- uzreiz pēc šāda piedāvājuma saņemšanas informēt augstāko vadību vai personas, kam ir uzticēta darba devēja uzņēmuma pārvalde;
 - informēt par piedāvājumu trešās personas, piemēram, profesionālo iestādi vai personas, kuras izteikusi piedāvājumu, darba devēju; tomēr pirms rīkoties šādi, apsverot nepieciešamību konsultēties ar juristu; un

- c) ja grāmatveža tieši vai tuvi radnieki ieņem amatus, kuros viņi varētu saņemt ar ieņemamo amatu saistītus piedāvājumus vai stimulus, informēt viņus par būtisko apdraudējumu un drošības pasākumiem; un
- d) informēt augstāko vadību vai personas, kam uzticēta darba devēja organizācijas vadība par gadījumiem, kad viņu tieši vai tuvi radnieki ir nodarbināti konkurējošos uzņēmumos vai uzņēmumos, kas ir potenciāli pakalpojumu sniedzēji organizācijai.

Piedāvājumu izteikšana

- 350.5 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā var nonākt situācijā, kad no viņa/viņas tiek gaidīts, ka profesionāls grāmatvedis izteiks piedāvājumu, vai viņš/viņa izjūt spiedienu izteikt piedāvājumu, lai ietekmētu citas personas vai organizācijas spriedumu, lēmumu pieņemšanas procesu vai iegūtu konfidenciālu informāciju.
- 350.6 Šāds spiediens var rasties darba devēja organizācijas iekšienē, piemēram, to var radīt kolēģis vai vadība. Neatbilstīgu spiedienu uz profesionālu grāmatvedi algotā darbā var radīt arī ārēja persona vai organizācija, kas iesaka darba devēja organizācijai, kā labāk rīkoties vai kādus lēmumus pieņemt.
- 350.7 Profesionāls grāmatvedis algotā darbā neizsaka piedāvājumus, kas neatbilstīgi ietekmē trešās personas profesionālo spriedumu.
- 350.8 Ja profesionāls grāmatvedis izjūt spiedienu piedāvāt ētikas prasībām neatbilstošu stimulu, un šāda spiediena avots ir darba devēja organizācija, profesionāls grāmatvedis rīkojas atbilstoši šī Kodeksa A daļā noteiktajiem principiem un norādījumiem attiecībā uz ētikas konfliktu risināšanu.

DEFINĪCIJAS

Šajā Profesionālu grāmatvežu ētikas Kodeksā šādiem jēdzieniem ir piešķirta šāda nozīme:

Pieņemams līmenis	Tāds līmenis, kuram pastāvot, informēta un atbilstīga trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, par kuriem konkrētajā brīdī ir informācija profesionālajam grāmatvedim, visdrīzāk secinātu, ka nepastāv apdraudējums pamatprincipu ievērošanai.
Reklāma	Sabiedrības informēšana par profesionāla grāmatveža publiskā praksē piedāvātajiem pakalpojumiem vai iemaņām ar mērķi iegūt klientus.
Apliecinājuma uzdevuma klients	Atbildīgā persona, kas ir persona (vai personas), kura: <ul style="list-style-type: none"> (a) tiešās ziņošanas darba uzdevumā ir atbildīga par aplūkojamo jautājumu; vai (b) uz apgalvojumu balstītā darba uzdevumā ir atbildīga par aplūkojamā jautājuma informāciju un, iespējams, atbildīga par aplūkojamo jautājumu.
Apliecinājuma uzdevums	Darba uzdevums, kurā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izsaka secinājumus ar mērķi palielināt tādu potenciālo lietotāju pārliecību, kuri nav atbildīgi par aplūkojamā jautājuma novērtēšanas vai izvērtēšanas rezultātu attiecībā pret kritērijiem. (Papildinformāciju par apliecinājuma uzdevumiem skatiet Starptautisko Revīzijas un apliecinājumu standartu padomes izstrādātajās Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu pamatnostādņēs, kurās noteikti apliecinājuma uzdevumu elementi un mērķi, kā arī identificēti darba uzdevumi, uz kuriem attiecas Starptautisko Revīzijas standartu (SRS), Starptautisko Pārbaudes uzdevumu standartu (SPUS) un Starptautisko Apliecinājuma uzdevumu standartu (SAUS) prasības).
Apliecinājuma uzdevuma darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> a) visi apliecinājuma uzdevuma grupas dalībnieki; b) visi pārējie firmas darbinieki, kas var tieši ietekmēt apliecinājuma uzdevuma iznākumu, tostarp: <ul style="list-style-type: none"> (i) personas, kas sniedz ieteikumus saistībā ar uzdevuma partnera atalgojumu vai nodrošina atbildīgā partnera tiešu uzraudzību, vadību vai citādu pārraudzību saistībā ar apliecinājuma uzdevuma izpildi;

- (ii) personas, kas apliecinājuma uzdevuma vajadzībām sniedz konsultācijas par tehniskiem vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, darījumiem vai notikumiem; un
 - (iii) personas, kas nodrošina apliecinājuma uzdevuma kvalitātes kontroli, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi apliecinājuma uzdevuma vajadzībām.
- Revīzijas uzdevuma klients Uzņēmums, kam firma sniedz pakalpojumus saistībā ar finanšu pārskatu revīziju. Ja uzņēmums ir reģistrēts biržā, finanšu pārskatu revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā visos gadījumos tiek iekļauti saistītie uzņēmumi. Ja revīzijas uzdevuma klients nav reģistrēts biržā, revīzijas uzdevuma klienta uzņēmumā tiek iekļauti tie saistītie uzņēmumi, pār kuriem revīzijas uzdevuma klientam ir tieša vai netieša kontrole.
- Revīzijas uzdevums Apliecinājuma uzdevums, kurā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē sniedz atzinumu par to, vai finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos ir sagatavoti (vai sniedz patiesu un skaidru priekšstatu vai ir visos būtiskajos aspektos patiesi sagatavoti) atbilstoši piemērojamo finanšu pārskatu pamatnostādņu prasībām, piemēram, par to, vai darba uzdevums ir veikts atbilstoši Starptautisko Revīzijas standartu prasībām. Tas attiecas uz likumā noteiktu revīziju, kurā prasība veikt finanšu pārskatu revīziju ir noteikta likumā vai noteikumos.
- Revīzijas uzdevuma grupa
- a) Visi revīzijas uzdevuma grupas dalībnieki;
 - b) visi pārējie firmas darbinieki, kas var tieši ietekmēt revīzijas uzdevuma iznākumu, tostarp:
 - (i) personas, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojuma sistēmu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību vai cita veida pārraudzību saistībā ar revīzijas uzdevuma atbildīgā partnera darbību konkrētā revīzijas uzdevumā (tostarp jebkuras personas, kas ieņem augstāku amatu par darba uzdevuma atbildīgo partneri, līdz personai, kas ir firmas galvenais vai vadošais partneris (direktors vai līdzvērtīga amatpersona));
 - (ii) personas, kas apliecinājuma uzdevuma vajadzībām sniedz konsultācijas par tehniskiem vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, darījumiem vai notikumiem; un

	(iii) personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroli, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi; un
	c) visi tādi radniecīgās firmas darbinieki, kuri var tieši ietekmēt revīzijas uzdevuma iznākumu.
Tuvs radnieks	Jebkurš no vecākiem, bērns, brālis vai māsa, kas nav tiešs radnieks.
Pārstāvības maksājumi	Maksājums, ko aprēķina, izmantojot iepriekš noteiktu bāzi, kas ir saistīta ar darījuma iznākumu vai firmas sniegto pakalpojumu rezultātu. Tiesas vai citas sabiedriskas iestādes noteikts maksājums nav pārstāvības maksājums.
Tieša finansiāla līdzdalība	Finansiāla līdzdalība, kas: <ul style="list-style-type: none"> a) atrodas personas vai uzņēmuma īpašumā un izšķirošā ietekmē (arī līdzdalība, ko patstāvīgi pārvalda citas personas); vai b) ir ienesīga un pieder personai vai uzņēmumam ar tāda kolektīvu ieguldījumu instrumenta, īpašuma, trasta vai cita līdzekļa starpniecību, kas atrodas šīs personas vai uzņēmuma izšķirošā ietekmē.
Direktors vai amatpersona	Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde vai kas rīkojas ar attiecīgu pilnvarojumu (neatkarīgi no konkrētā amata nosaukuma, kas dažādās valstīs var būt atšķirīgs).
Atbildīgais partneris	Partneris vai cita persona firmā, kas ir atbildīga par revīzijas uzdevumu un tā veikšanu, kā arī par revīzijas ziņojuma parakstīšanu firmas vārdā un kuram attiecīgos gadījumos profesionāla, tiesiska vai normatīva iestāde ir piešķirusi atbilstīgas pilnvaras.
Darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaude	Process, kura mērķis ir pirms ziņojuma sniegšanas objektīvi novērtēt darba uzdevuma grupas veikto profesionālo vērtējumu un atzinumus, kas atspoguļoti ziņojumā.
Darba grupa*	Visi partneri un personāls, kas piedalās darba uzdevuma veikšanā, tostarp visi eksperti, kurus firma nolīgusi saistībā ar šo attiecīgo darba uzdevumu. šis jēdziens neattiecas uz firmas vai radniecīgās firmas pieaicinātiem ārējiem ekspertiem;

* Šī definīcija ir spēkā finanšu informācijas revīzijās, kas veiktas par pārskata periodiem, kuri sākas pirms 2014. gada 15. decembra.

Darba grupa [†]	<p>Visi partneri un personāls, kas piedalās darba uzdevuma veikšanā, tostarp visi eksperti, kurus firma nolīgusi saistībā ar šo attiecīgo darba uzdevumu. šis jēdziens neattiecas uz firmas vai radniecīgās firmas pieaicinātiem ārējiem ekspertiem;</p> <p>Jēdziens “darba grupa” neattiecas arī personām klienta iekšējās revīzijas uzdevuma darba grupā, kuras sniedz tiešu palīdzību, ja ārējais revidents ievēro 610. (pārskatīts) SRS “Iekšējo revidentu darba izmantošana” prasības.[‡]</p>
Pašreizējais grāmatvedis	Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē, kurš pašlaik ir iecelts par revidentu vai kurš klientam sniedz grāmatvedības, nodokļu, konsultāciju vai citus profesionālus pakalpojumus.
Ārējs eksperts	Persona (kas nav firmas vai radniecīgās firmas partneris vai speciālists, tostarp pagaidu darbinieks) organizācijā, kurai piemīt iemaņas, zināšanas un pieredze jomā, kas nav grāmatvedība vai revīzija, un kura pakalpojumus attiecīgajā jomā izmanto, lai profesionālam grāmatvedim palīdzētu iegūt pietiekamus un atbilstīgus pierādījumus.
Finansiāla līdzdalība	Līdzdalība uzņēmuma pašu kapitālā vai citos vērtspapīros, parādzīmēs, kredītos vai citos uzņēmuma parāda instrumentos, tostarp tiesības un saistības iegādāties šādu līdzdalību un atvasinātos instrumentus, kas tieši saistīti ar šādu līdzdalību.
Finanšu pārskati	Strukturēts vēsturiskas finanšu informācijas izklāsts, tostarp saistītie pielikumi, kura uzdevums ir atbilstoši finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām darīt zināmus uzņēmuma ekonomiskos resursus un saistības zināmā laika brīdī vai izmaiņas, kas tajos notikušas kādā laika posmā. Saistītajos pielikumos parasti ir sniegts nozīmīgu uzskaites pamatprincipu apkopojums un cita skaidrojoša informācija. Šo jēdzienu var attiecināt uz finanšu pārskatu pilnu kopumu, kā arī uz atsevišķu finanšu pārskatu, piemēram, uz bilanci vai peļņas un zaudējumu pārskatu vai saistītajām skaidrojošajām piezīmēm.

[†] Šī pārskatītā definīcija ir spēkā finanšu informācijas revīzijās, kas veiktas par pārskata periodiem, kuri beidzas 2014. gada 15. decembrī un vēlāk. Ir atļauta arī agrāka piemērošana.

[‡] 610. (pārskatīts) SRS nosaka ierobežojumus attiecībā uz tiesas palīdzības izmantošanu. Šis SRS nosaka arī, ka ārējam revidentam var būt ar likumu vai normatīvajiem aktiem noteikts aizliegums izmantot tiešu iekšējo revidentu sniegtu palīdzību. Tādējādi ir spēkā ierobežojumi attiecībā uz tiesas palīdzības izmantošanu situācijās, kad tas ir atļauts.

Finanšu pārskati, par kuriem firma sniegs atzinumu	Atsevišķa uzņēmuma gadījumā tie ir attiecīgā uzņēmuma finanšu pārskati. Konsolidētu finanšu pārskatu jeb grupas finanšu pārskatu gadījumā tie ir konsolidētie finanšu pārskati.
Firma	<ul style="list-style-type: none"> a) individuāli praktizējošs grāmatvedis, profesionālu grāmatvežu līgumsabiedrība vai kapitālsabiedrība; b) uzņēmums, kura (īpašumā, pārvaldībā vai cita veida) kontrolē atrodas šādas personas; c) uzņēmums, kas atrodas šādu personu (īpašumā, pārvaldībā vai cita veida) kontrolē.
Vēsturiska finanšu informācija	Informācija, kas ir izteikta, izmantojot finanšu jēdzienus attiecībā uz konkrētu uzņēmumu; šo informāciju iegūst, izmantojot attiecīgā uzņēmuma grāmatvedības sistēmu, un tā raksturo pagātnē notikušus ekonomiska rakstura notikumus vai ekonomikas nosacījumus vai arī apstākļus, kādi bija spēkā attiecīgos laika posmos.
Tiešs radnieks	Laulātais (vai tam pielīdzināma persona) vai apgādājamā persona.
Neatkarība	<p>Neatkarība ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) neatkarība uzskatos – apziņas stāvoklis, kas ļauj izteikt secinājumus, neietekmējoties no faktoriem, kuri varētu radīt šaubas par profesionālo spriedumu, tādējādi ļauj attiecīgajai personai rīkoties godprātīgi, objektīvi un profesionāli; b) neatkarība rīcībā — izvairīšanās no tādiem faktiem un apstākļiem, kas ir tik nozīmīgi, ka atbilstīga un informēta trešā puse, apsverot visus konkrētos faktus un apstākļus, visdrīzāk secinātu, ka nav nodrošināta firmas vai revīzijas uzdevuma darba grupas dalībnieka godprātība, objektivitāte vai profesionālā skepse.
Netieša finansiāla līdzdalība	Finansiāla līdzdalība, kas ir ienesīga un pieder personai vai uzņēmumam ar tāda kolektīvu ieguldījumu instrumenta, īpašuma, trasta vai cita līdzekļa starpniecību, kas atrodas šīs personas vai uzņēmuma izšķirošā ietekmē.

Galvenais revīzijas partneris	Partneris, kas strādā darba uzdevumā, par darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi atbildīgā persona, kā arī citi revīzijas partneri, ja tādi ir iekļauti darba grupā, kas pieņem atbildīgus lēmumus vai izstrādā spriedumus saistībā ar nozīmīgiem jautājumiem tādu finanšu pārskatu revīzijas gaitā, par kuriem firma sniegs atzinumu. Atkarībā no apstākļiem un attiecīgo personu lomas revīzijas uzdevumā jēdziens “citi revīzijas partneri” var attiekties, piemēram, uz revīzijas partneriem, kas ir atbildīgi par nozīmīgām filiālēm vai uzņēmuma nodaļām.
Biržā kotēts uzņēmums	Uzņēmums, kura akcijas, fondi vai parādi ir kotēti vai reģistrēti atzītā fondu biržā, vai tiek tirgoti saskaņā ar fondu biržas vai tai pielīdzināmas institūcijas noteikumiem.
Firmu apvienība	Plaša struktūra, kas atbilst šādiem kritērijiem: a) tā ir vērsta uz sadarbību; un b) tā ir skaidri vērsta uz peļņas vai izmaksu sadalīšanu vai akciju sadalīšanu starp īpašniekiem, kontrolējošām personām vai vadību, izmanto vienotus kvalitātes kontroles pamatprincipus un procedūras, vienotu uzņēmējdarbības stratēģiju, vienotu zīmolu vai nozīmīgu daļu profesionālo resursu.
Radniecīga firma	Firma vai uzņēmums, kas darbojas firmu apvienībā.
Birojs	Ģeogrāfiski vai organizatoriski nodalīta apakšvienība.
Profesionāls grāmatvedis	Persona, kas ir <i>IFAC</i> dalīborganizācijas dalībnieks.
Profesionāls grāmatvedis algotā darbā	Profesionāls grāmatvedis, kas strādā vai ir pieaicināts darbam vadošā vai nevadošā amatā kādā nozarē, piemēram, tirdzniecība, ražošana, pakalpojumi, publiskais sektors, izglītība, bezpeļņas nozare, reglamentējošās vai profesionālās iestādes.
Profesionāls grāmatvedis publiskā praksē	Profesionāls grāmatvedis, kas strādā firmā, kura sniedz profesionālus pakalpojumus, neatkarīgi no to dalījuma pēc funkcijām (piemēram, revīzija, nodokļi vai konsultēšana). Šis jēdziens attiecas arī uz firmu, kurā darbojas profesionāli grāmatveži publiskā praksē.

Profesionāla darbība	Jebkura darbība, kuras veikšanai profesionālam grāmatvedim ir nepieciešamas iemaņas grāmatvedībā vai radniecīgā jomā, tostarp uzskaitē, revīzija, nodokļi, vadības konsultēšana un finanšu vadība.
Profesionālie pakalpojumi	Klientu vajadzībām veikti profesionālie pakalpojumi.
Publisko interešu uzņēmums	<p>a) biržā kotēts uzņēmums; un</p> <p>b) uzņēmums:</p> <p>(i) kurš normatīvajos aktos vai likumos ir definēts kā publisko interešu uzņēmums;</p> <p>(ii) kurā ir veicama normatīvajos aktos vai likumā noteikta revīzija saskaņā ar tādām pašām neatkarības prasībām, kādas ir spēkā biržā kotētu uzņēmumu gadījumā. Šādus normatīvos aktus var izdot jebkurš attiecīgais regulators, tostarp, revīzijas regulators.</p>
Saistītais uzņēmums	<p>Uzņēmums, kuru ar klientu saista šādas attiecības:</p> <p>a) uzņēmums, kuram ir tieša vai netieša izšķiroša ietekme pār klientu, ar nosacījumu, ka klienta uzņēmums ir būtisks attiecīgajam uzņēmumam;</p> <p>b) uzņēmums, kuram pieder tieša finansiāla līdzdalība klientā, ar nosacījumu, ka šādam uzņēmumam ir būtiska ietekme un klienta uzņēmums ir būtisks attiecīgajam uzņēmumam;</p> <p>c) uzņēmums, kurā klientam pieder tieša vai netieša izšķiroša ietekme;</p> <p>d) uzņēmums, kurā klientam vai ar klientu saistītam uzņēmumam ir tieša finansiāla līdzdalība, kas nodrošina būtisku ietekmi pār šo uzņēmumu, un šī līdzdalība ir būtiska klienta un ar klientu saistītajam uzņēmumam saskaņā ar c) punkta nosacījumiem; un</p> <p>e) uzņēmums, kas ar klienta uzņēmumu atrodas vienas un tās pašas personas izšķirošā ietekmē (turpmāk tekstā – “māsas uzņēmums”) ar nosacījumu, ka māsas uzņēmums un klients abi ir būtiski uzņēmuma kontekstā un uzņēmumam pieder izšķiroša ietekme gan klienta uzņēmumā, gan māsas uzņēmumā.</p>
Pārbaudes uzdevuma klients	Uzņēmums, kam firma veic pārbaudes uzdevumu.

Pārbaudes uzdevums	Apliecinājuma uzdevums, kas veikts saskaņā ar Starptautiskajiem Pārbaudes uzdevumu standartiem vai līdzvērtīgām prasībām un kurā profesionāls grāmatvedis publiskā praksē izsaka secinājumus par to, vai pamatojoties uz procedūrām, kas nenodrošina visus pierādījumus, kādi būtu nepieciešami revīzijas gadījumā, attiecīgais grāmatvedis ir konstatējis jebkādu faktus, kas liktu viņam uzskatīt, ka finanšu pārskati nav visos būtiskajos aspektos sagatavoti atbilstoši piemērojamo finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām.
Pārbaudes uzdevuma grupa	<p>a) visi pārbaudes uzdevuma grupas dalībnieki; un</p> <p>b) visi pārējie firmas darbinieki, kas var tieši ietekmēt pārbaudes uzdevuma iznākumu, tostarp:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) personas, kas sniedz ieteikumus attiecībā uz vadības atalgojuma sistēmu vai nodrošina šādas sistēmas tiešu pārraudzību vai cita veida pārraudzību saistībā ar pārbaudes uzdevuma atbildīgā partnera darbību konkrētā pārbaudes uzdevumā (tostarp jebkuras personas, kas ieņem augstāku amatu par attiecīgo atbildīgo partneri, līdz personai, kas ir firmas galvenais vai vadošais partneris (direktors vai līdzvērtīga amatpersona)); (ii) personas, kas darba uzdevuma vajadzībām sniedz konsultācijas par tehniskiem vai nozarei raksturīgiem jautājumiem, darījumiem vai notikumiem; un (iii) personas, kas nodrošina darba uzdevuma kvalitātes kontroli, tostarp personas, kas veic darba uzdevuma kvalitātes kontroles pārbaudi; un <p>c) visi tie radniecīgās firmas darbinieki, kuri var tieši ietekmēt pārbaudes uzdevuma iznākumu.</p>
Īpaša mērķa finanšu pārskati	Finanšu pārskati, kas ir sagatavoti atbilstoši rādu finanšu ziņošanas pamatnostādņu prasībām, kuru mērķis ir sniegt potenciālajiem lietotājiem nepieciešamo finanšu informāciju.
Personas, kam uzticēta uzņēmuma pārvalde	Personas vai organizācijas (piemēram, korporatīvais trusts), kam uzticēta atbildība par uzņēmuma stratēģisko virzību un saistībām attiecībā uz uzņēmuma maksātspēju. Tas attiecas arī uz finanšu ziņošanas procesa pārraudzību. Dažās jurisdikcijās atsevišķos uzņēmumos personas, kam uzticēta pārvalde, var būt vadības līmeņa darbinieki, piemēram, privātā vai publiskā sektora uzņēmuma valdes locekļi vai īpašnieks-vadītājs.

Spēkā stāšanās datums

Šis Kodekss ir spēkā, izņemot jēdziena “darba grupa” pārskatīto definīciju, kas ir spēkā finanšu pārskatu revīzijās par pārskata periodiem, kuri beidzas 2014. gada 15. decembrī vai vēlāk.